

Diari Oficial del Consell General

Any 2022 – VIII Legislatura – Núm. 8/2022

Sessió ordinària celebrada el dia 31 de març del 2022

El dia 31 de març del 2022, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 42/2022, que és el següent:

- 1. Examen i votació del Projecte de Llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes.**
- 2. Examen i votació del Projecte de Llei d'accés electrònic de l'Administració de justícia.**
- 3. Examen i votació de la Proposició de Llei de seguretat privada.**
- 4. Informe anyal del Raonador del Ciutadà al Consell General, corresponent a l'any 2020.**
- 5. Examen i votació de la Moció relativa a què es retiri el decret que aprova la modificació dels preus públics de les tarifes als centres socio-sanitaris i que es convoqui una taula de diàleg amb tots els grups parlamentaris i els agents implicats per debatre sobre el funcionament futur dels centres socio-sanitaris i de l'atenció a domicili, presentades pels M. I. Srs. Pere López Agràs, Judith Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.**

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset

M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny
M. I. Sra. Alexandra Codina Tort
M. I. Sra. Bernadeta Coma González
M. I. Sr. Ferran Costa Marimon
M. I. Sr. Carles Enseñat Reig
M. I. Sr. Raul Ferré Bonet
M. I. Sra. Sílvia Ferré Ghiringhelli
M. I. Sr. Jordi Font Mariné
M. I. Sr. Pere López Agràs
M. I. Sra. Eva López Herrero
M. I. Sr. Marc Magallón Font:
M. I. Sra. Maria Martisella González
M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo
M. I. Sra. Ester Molné Soldevila
M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud
M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells
M. I. Sr. Roger Padreny Carmona
M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí
M. I. Sr. Josep Pintat Forné
M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo
M. I. Sra. Núria Rossell Jordana
M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez
M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez
M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet
M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència dels M.I. Srs. Oliver Alís Salguero i David Montané Amador.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Víctor Filloy Franco, ministre de Territori i Habitatge; Judith Pallarés Cortés, ministra d'Afers Socials, Joventut i Igualtat; Sílvia Calvó Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Joan Martínez Benazet, ministre de Salut; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Trini Marín González, ministra d'Administracions Públiques i Participació Ciutadana.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)
(Són les 16.02h)

La Sra. síndica general:

Permeteu-me que doni la benvinguda a les persones que avui ens acompanyen, sigueu benvingudes a la Seu del Consell General.

Comencem.

Punt número 1.

1. Examen i votació del projecte de llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes.

L'informe de la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat ha estat publicat en el Butlletí número 27/2022 del 2 de març.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió la M. I. Sra. Judith Salazar, nomenada ponent per part de la Comissió.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

En data 5 d'octubre de 2021, la Comissió Legislativa d'Afers Socials i Igualtat em va nomenar ponent del Projecte de llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes. I com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la Comissió.

La Comissió legislativa d'Afers Socials i Igualtat va examinar, durant les reunions mantingudes els dies 9 de novembre, 7, 12 i 17 de desembre i 11, 18, 25 i 31 de gener, les 47 esmenes presentades, 9 per part del Grup Parlamentari Demòcrata, conjuntament amb el Grup Parlamentari Liberal, i 38 per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. D'aquestes, 11 s'han aprovat per unanimitat, 1 ha estat aprovada per majoria, 20 han estat rebutjades, 12 s'han retirat per posteriorment ser transaccionades i aprovades per unanimitat, 2 també s'han retirat per posteriorment ser transaccionades i aprovades, aquest cop per majoria, i finalment una ha estat retirada.

La Sra. Judith Salazar:

Pel que fa a les esmenes tècniques, els membres de la comissió han validat les següents propostes tècniques. La disposició addicional primera, vist el seu contingut, ha passat a ser disposició final divuitena. Per tècnica legislativa, les disposicions transitòries segona, quarta, cinquena, sisena i setena s'han transformat en les disposicions finals dinovena,

vintena, vint-i-unena, vint-i-dosena i vint-i-tresena. En la disposició transitòria tercera, el text original, pel seu contingut, s'ha convertit en la disposició addicional segona. S'ha procedit també a homogeneïtzar el contingut dels articles 11 i 19. I, finalment, els membres de la comissió han procedit a revisar tot el text a fi d'evitar discriminacions per raó de gènere, utilitzant preferentment noms col·lectius o el genèric «la persona», en aplicació de l'acord sobre estructura, contingut i forma de les lleis. Del resultat de la votació de les esmenes, se'n desprèn l'informe de la Comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta cambra.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

La Sra. síndica general:

Comencem les intervencions.

Pel Govern, senyor Xavier Espot, teniu la paraula.

El Sr. Xavier Espot:

Moltes gràcies senyora síndica.

Senyores i senyors consellers, senyores i senyors que ens acompanyen, l'any 2002 el fotògraf Jaume Riba publicava *Temps d'hereus*, un recull de retrats de dones i homes que van viure una època especialment difícil. Les feines que comportava la pagesia i la ruralitat fins ben entrat mitjan del segle xx en condicions d'alta muntanya eren àrdues i així ho reflecteixen la major part d'aquests retrats, especialment els de les dones. Dones assecant tabac, dones cosint, dones planxant, dones a la vora del foc, rostres i mans de dones cremats pel sol i marcats pel pas del temps. Dones discretes i humils, però alhora fortes i treballadores, que van ser invisibilitzades per una societat tradicional. Una societat fortament masculinitzada que tot sovint no va reconèixer les seves aspiracions i anhels legítims. Setanta anys després, la realitat encara ens colpeja. En els pitjors moments de la pandèmia, quan gairebé la totalitat de la població estava confinada a les seves llars, es produïa un augment dels casos de violència de gènere.

És aquesta realitat de la qual la violència de gènere és potser el símbol més colpidor i cru, però ni de bon tros l'únic, la que fa absolutament imprescindible que els poders públics bolquin tots els seus esforços per desenvolupar mesures actives i decidides per construir una societat on la igualtat de dones i homes no sigui tan sols un dret, sinó també un fet; on l'imaginari col·lectiu no pugui concebre ni assumir la discriminació envers les dones. Certament, aquestes desigualtats ja no haurien d'existir en ple segle XXI. La nostra Constitució proclama la igualtat com un dels principis inspiradors de l'acció de l'Estat, juntament amb el respecte i la promoció de la llibertat, la justícia, la tolerància, la defensa dels drets humans i la dignitat de la persona. Però, dissortadament, encara existeixen desigualtats en molts àmbits i és per aquesta raó que és necessari promoure iniciatives legislatives com el Projecte de Llei per a l'aplicació del dret a la igualtat de tracte i

d'oportunitats i la no-discriminació entre dones i homes que avui tinc l'honor de sotmetre a l'aprovació d'aquesta cambra.

En els darrers anys, el Govern, però també el Consell General i els comuns, han fet importants esforços per desenvolupar aquests preceptes constitucionals mitjançant polítiques de prevenció i lluita contra les desigualtats que afecten estructuralment les dones. Accions com la creació de l'Àrea d'Igualtat, la Comissió Nacional de Prevenció de la Violència de Gènere i Domèstica, la Llei per a l'erradicació de la violència de gènere i domèstica, el Llibre Blanc de la Igualtat, el Guardó Olympe de Gouges, l'Observatori de la Igualtat, el Servei Integral d'Atenció a la Dona o la Llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació. Una tasca que no només es deu a l'esforç dels poders públics, sinó també de la societat civil. I és precisament amb aquesta voluntat de continuar avançant cap a la plenitud efectiva dels drets de les dones que avui presentem a l'escrutini del Consell General un projecte de llei que crec que obre un nou escenari per trencar la barrera invisible que encara impedeix aquesta plena igualtat. És un text de cabdal importància, particularment en l'àmbit jurídic i social, que estableix els principis d'actuació dels poders públics; regula els drets i els deures de les persones físiques i jurídiques, públiques i privades; preveu mesures adreçades a eliminar i corregir tota forma de discriminació per raó de sexe i estableix un règim sancionador eficaç tant en l'àmbit administratiu com penal.

Senyores conselleres i senyors consellers, hem de formar ciutadanes i ciutadans lliures, responsables, respectuosos, autònoms i solidaris, capacitats i capaços de no perpetuar més els estereotips sexistes i els biaixos excloents. Per aquest motiu, i conscients que l'escola és una de les eines de transformació social més potents que tenim, la llei introdueix la coeducació com un principi rector de tot el sistema educatiu, posant punt final a qualsevol escletxa androcèntrica. Ara bé, la complexitat del principi d'igualtat requereix el compromís no només dels poders públics, sinó també dels particulars. Perquè l'absència d'estereotips sexistes i dels rols de gènere només pot esdevenir-se si, en sortir de l'àmbit escolar, els nostres joves perceben la mateixa mirada de respecte i diversitat a les seves llars, en les seves hores de lleure o en la pràctica de l'esport.

Assolir la igualtat efectiva entre dones i homes no és una quimera, és un procés que ens afecta i implica totes i tots, des de les diferents responsabilitats que ostentem per acompanyar les generacions futures en aquest camí de llarg recorregut. Amb aquesta finalitat, una de les premisses bàsiques de la llei és la transversalitat, atès que s'aplica a tots els àmbits de la vida social, econòmica, cultural, política i esportiva. En el terreny particularment de les polítiques públiques, destaca la introducció de la perspectiva de gènere en el disseny i la programació de totes les polítiques públiques, que es declina, entre altres, en l'obligació d'elaborar informes d'impacte de gènere abans d'aprovar qualsevol disposició normativa. L'obligació reforçada també de formació de tot el personal de les administracions, inclosos els batlles, les batlles, els magistrats, les magistrades i els membres i les membres dels cossos especials, o la presència equilibrada de dones i homes en els àmbits de la representació política i la participació pública. Deixin-me que m'aturi en aquesta presència equilibrada, perquè en aquest sentit —i crec que és important assenyalar-ho i detallar-ho—, a partir d'ara les entitats públiques —però no només les entitats públiques: totes les entitats que rebin ajuts i subvencions públiques— hauran de tenir una composició equilibrada en els càrrecs directius i en els seus òrgans col·legiats i

consultius. És a dir, que cap sexe podrà superar el 60 % ni podrà ser inferior al 40 %, òbviament tendint a assolir el 50 % de les persones de cada sexe. Però el que encara potser és més important: de la mateixa manera, incidim en el sector privat perquè s'estableix que en el cas de les societats mercantils de dimensió considerable, concretament aquelles que tenen l'obligació legal d'auditar els seus comptes, també hauran de procurar a l'hora de nomenar no només els seus càrrecs directius, sinó també les seves conselleres i consellers, assolir aquesta representació equilibrada. Crec que a ningú se li pot escapar el pas endavant significatiu que això suposa.

La llei també estableix una sèrie de mecanismes que ens permetran fer una lectura més precisa i més fiable de les dades en matèria d'igualtat entre dones i homes. Perquè no fa dubte que l'aplicació de polítiques eficaces en aquest àmbit requereix una anàlisi prèvia, acurada i objectiva de la realitat. Així doncs, es crea un sistema de recollida de dades, estadístiques i estudis molt més complet i ampli que el que tenim actualment i que ha d'incloure sistemàticament la variable de sexe. Un sistema que anirà a càrrec i cura de les entitats públiques i també de les entitats, un cop més, que reben subvencions públiques i que s'emfatitza, òbviament, amb les competències que la norma atribueix a l'Observatori de la Igualtat, però que també s'enriquirà de les dades provinents del registre anual sobre la bretxa professional de gènere que les empreses hauran de dur obligatòriament. Un sistema que ens permetrà —a través de totes aquestes dades, de tots aquests indicadors, de totes aquestes estadístiques més completes i fiables— elaborar cada quatre anys, tant per part del Govern com dels Comuns, el Programa per a la igualtat efectiva de dones i homes i que, d'altra banda, farà possible bastir, en aquest cas cada dos anys, els plans d'igualtat que totes les administracions públiques hauran d'aprovar. Una obligació també —i em sembla significatiu recordar-ho— que no només concernirà el sector públic, sinó que, una vegada més, també serà obligatori en el cas de les empreses de més de 50 treballadors o treballadores, que també hauran d'elaborar aquests plans d'igualtat.

Un altre dels eixos de la llei que convé destacar, des del meu punt de vista, és el foment de la conciliació de la vida familiar i laboral i la corresponsabilitat en l'assumpció de tasques de cura en l'àmbit familiar. Precisament per allò que deia abans, aconseguir la igualtat efectiva, incidint no només en l'eliminació dels estereotips sexistes des de l'àmbit escolar, sinó que cal que aquesta visió es prediqui a tot arreu. I quan dic a tot arreu, també és a la feina i també és a casa. Així doncs, les empreses hauran de facilitar a les persones treballadores l'adaptació del seu temps de treball i l'accés a fórmules flexibles de gestió i prestació del temps de treball.

Molt il·lustres conselleres i consellers, el recorregut parlamentari d'aquesta llei, com no podia ser d'una altra manera, ha estat pausat perquè ens hi jugàvem massa: la salvaguarda i la protecció integral del dret a la igualtat efectiva de les dones i els homes i, per damunt de tot, la preservació del dret a la llibertat sexual i l'erradicació de les violències sexuals. D'aquesta manera, convé destacar també que s'introdueixen modificacions de gran importància en el Codi penal, que castigaran més intensament els abusos i les agressions sexuals i la seva inducció o coacció.

Moviments feministes com el Me Too sorgit als Estats Units, Ni Una Menos nascut a l'Amèrica Llatina o el Balance ton Porc originat a França, als quals també s'han sumat les

associacions del nostre país, han donat veu als silencis de moltes dones que durant anys i panys han patit assetjament sexual, han fet visibles les diverses formes de violència masclista i han articulat una visió diguem-ne positiva de la cultura del consentiment que aquesta llei crec que també ha sabut recollir emprant un model, com deia, de consentiment positiu que ja recollia i establia el Conveni d'Istanbul del Consell d'Europa que aquesta cambra va ratificar l'any 2014.

D'altra banda, no puc obviar la creació d'un Institut Andorrà de les Dones que s'ha volgut fort, plural i lliure d'ingerències polítiques. Amb aquest objectiu, la llei dona carta de naturalesa a aquesta nova entitat de dret públic, amb personalitat jurídica i amb patrimoni propis i amb plena capacitat per complir els seus objectius. Aquest òrgan, vella reivindicació legítima de les associacions, ha de promoure clarament i decididament la participació de les dones en la vida política, cultural, econòmica i social, en igualtat de condicions que els homes, així com la fiscalització de les polítiques públiques que es facin en aquest àmbit.

En definitiva, estem davant d'una iniciativa legislativa molt ambiciosa i, com he dit abans, eminentment transversal. Una llei que abasta de forma no exhaustiva l'àmbit administratiu i de la contractació pública, l'àmbit policial i judicial, l'àmbit informatiu i publicitari, la creació artística i cultural, l'educació i el lleure, l'ensenyament superior i universitari, l'esport, els jocs, les joguines i els videojocs, l'urbanisme i l'habitatge, la participació social i política, la salut i el benestar social i l'ocupació i el treball.

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyor Espot.

El Sr. Xavier Espot:

Acabo. I que en cadascun d'aquests àmbits de la nostra vida implementa —el que és més important: no només esmenta sinó que implementa de forma concreta i efectiva— el dret a la igualtat de dones i homes.

Ja per finalitzar, vull agrair des d'aquí avui no només la tasca de l'exsecretari d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana, el senyor Marc Pons, que va promoure amb la meua supervisió aquest projecte de llei i que va treballar tota la seva tramitació fins a l'entrada a tràmit parlamentari d'aquesta. I, òbviament, també la tasca que es fa des del Ministeri d'Afers Socials, Joventut i Igualtat, encapçalat per la ministra Judith Pallarés, aquí present, i la tasca també que ha dut a terme el Consell General i particularment la Comissió Legislativa d'Afers Socials, presidida per la senyora Núria Rossell, perquè aquesta iniciativa legislativa avui arribi a bon port.

Indubtablement, el progrés de la nostra societat està estretament vinculat als moviments socials i, particularment, als moviments originats i promoguts per les mateixes dones. Les aportacions de la major part de les associacions feministes del país, avui aquí presents, han incidit en alguns aspectes —per no dir en molts aspectes— de forma molt significativa en aquest projecte de llei i l'han millorat substancialment. Per tant, avui també no només es tracta de reconèixer les diferents institucions públiques intervinents, sinó també el teixit associatiu, reconèixer la seva tasca en el marc d'aquest projecte de llei i reconèixer,

òbviament, la feina que fan dia a dia, i encoratjar-les a seguir treballant de valent per assolir algun dia aquesta plena igualtat efectiva de dones i homes.

Som conscients que aquesta no és una llei estàtica, com tots els principis i valors que han presidit l'evolució de la humanitat al llarg dels segles. El concepte d'igualtat no és un concepte inamovible, sinó que és una idea oberta, una idea canviant que s'ha anat ampliant i que s'anirà perfeccionant al llarg dels temps. Amb això, el que vull transmetre és que la igualtat entre dones i homes és, sense cap mena de dubte, una cursa de fons que no s'acaba amb aquesta iniciativa legislativa, sinó que és un pas més —d'abast molt important, però, vull assenyalar-ho— d'aquest camí de llarg recorregut que hem de fer plegats dones i homes per construir societats més justes i més democràtiques. Des del govern, ja dic des d'ara en aquesta tribuna que ens hi comprometem i confio i espero que comptem avui i sempre amb el suport de tots els grups parlamentaris.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Espot.

La Sra. síndica general:

Senyora Carine Montaner Raynaud, consellera general no adscrita, és el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies, senyora síndica.

Primer de tot, felicitar el Govern i els consellers generals de la Comissió de Social, a la qual no pertanyo, pel text presentat avui. És un pas més cap a la igualtat de gènere iniciada les legislatures passades. Cal dir que una cosa és el text legislatiu i l'altra és l'aplicació de la llei. Quan dic això em refereixo a la diferència que hi ha molt sovint entre el text legislatiu i l'aplicació, sovint discrecional. Aquest caràcter discrecional massa present en les nostres institucions.

Dit això, permeteu-me compartir a la cambra la meva preocupació i decepció pel que fa a l'aplicació de certs texts legislatius i la meva preocupació per les actuacions de la persona que hauria de ser un exemple pel país i garantir el bon funcionament de les institucions. Lamento, senyor cap de Govern, que vostè es posicioni per sobre de les lleis amagant una informació d'interès general reclamada per la ciutadania. Vostè decideix a nivell discrecional de no publicar...

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, treballi sobre aquesta llei, si us plau.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, després hi torno.

La Sra. síndica general:

Se li acaba el temps, eh? Ja ho sap.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, encara disposo de temps.

La Sra. síndica general:

En disposa, però no desviem el tema.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, sí, però és important. És important perquè estem en democràcia i jo crec que aquí hem de parlar de l'aplicació real de les lleis. Aquí estem, doncs, votant un text molt important per a les dones i haurem de mirar l'aplicació, evidentment. Penso que aquesta legislatura, aquí, pel que fa als textos legislatius, no queda clara. La majoria sap perfectament que una demanda d'informació, senyor cap de Govern, es fa en paral·lel d'una pregunta parlamentària.

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, si us plau. Estem parlant sobre la Llei d'igualtat. No desvirtuï el debat perquè tenim...

La Sra. Carine Montaner:

Sí, però és important, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Sí, però té altres àmbits on poder-ho treballar, no en la Llei d'igualtat.

La Sra. Carine Montaner:

En tot cas, penso que davant de la importància d'aquest text legislatiu, espero que —no com d'altres coses— es miri l'aplicació d'aquest text legislatiu, perquè hi ha molta hipocresia en l'àmbit de la política en aquesta legislatura. Doncs bé, no m'ha deixat parlar, senyora síndica. És llàstima.

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, no digui això. Vostè coneix com jo, com funciona. Ho coneix millor que jo perquè hi ha estat més que jo. Sap que estem debatent el text de la Llei d'igualtat, no ens estendrem vostè i jo ara en aquesta qüestió. Ja parlat sobre la llei, a partir d'aquí no hi ha res més.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, però el caràcter discrecional és molt important. Estem parlant...

La Sra. síndica general:

No debati amb mi, si us plau, senyora Montaner. Si vol dir alguna cosa més sobre la llei, digui-ho; si no, passem al torn dels següents punts.

La Sra. Carine Montaner:

Sí. Per acabar, senyora síndica, només esperar que aquesta igualtat es faci efectiva, que no sigui paper mullat, com altres coses. I felicito totes aquelles dones per lluitar per la condició de les dones en la nostra societat.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Raul Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies, senyor nunci. Moltes gràcies, senyora síndica.

En primer lloc, també voldria donar la benvinguda a les associacions d'Andorra de les dones aquí presents. Benvingudes.

Voldria començar la meva intervenció dient que avui és un dia important per les dones, perquè el debat i votació de la Llei d'igualtat és un pas molt gran endavant. Amb el permís de la senyora síndica, seguiré de manera sortint una mica de la meva intervenció inicial —tranquil·la, senyora síndica, tranquil·la. Ho faré llegint un poema d'una poetessa andorrana de Sant Julià de Lòria. El poema es titula «Llibertat» i diu així: «Ales que voleu esteses / escampeu la llibertat, / que aquells records d'infantesa / del meu cor no s'han esborrat. / Pels prats i les muntanyes, / dins de l'aigua i per la neu, / mon cor sensible no enganya, / sols reclama el que és seu. / Llibertat!, murmura l'aigua. / Llibertat!, demana el temps. / Llibertat!, vol la meva entranya. / Llibertat!, volen els meus peus. / Vaig passar per la ribera, / vaig pujar un camí estret / i, arribant a dalt de la muntanya, / vaig cridar als quatre vents. / De l'Andorra, jo soc filla, / dins la Terra, vull la pau, / dins el tronc de cada alzina, / dins mon cor quan era infant... / Dins les aigües del Valira / surt un crit que és com un plany. / Dins mon cor i en ma tristesa / sols surt un plor, sols surt un ai! / Ales que voleu esteses, / doneu al poble la igualtat. / Car en mon darrer crit / de ma feblesa us demano: / Pau, Amor i Llibertat!» (Acaba de llegir amb la veu una mica trencada). Perdoneu, però m'emociono. (Se sent riure). Voldria dedicar-lo a totes les dones perquè no hi ha llibertat sense igualtat.

Ara passaré al Projecte de Llei de la igualtat. És un homenatge a totes les pioneres que han lluitat durant anys perquè s'escoltessin les veus de les dones. El mes de maig de 1967, tot un grup de dones van signar i trametre una carta perquè se'ls reconegués el dret a vot, així com el dret a ser elegides. Va ser un total de 378 signatures de dones majors de 25 anys,

edat necessària per poder signar. Voldria poder citar-les totes, però no ho faré per por d'algun descuit. Totes i cadascuna d'elles van tenir un paper fonamental en l'evolució dels drets de les dones en la nostra societat. El 14 d'abril de 1970 es va aprovar el decret sobre els drets polítics de les dones andorranes. Les dones van poder votar per primera vegada en les eleccions generals el 14 de desembre de 1971. Recordo aquell dia amb molta emoció i com de contenta estava la meva mare. Sí, ja podien votar. Però malauradament la lluita va haver de continuar perquè no van aconseguir que també se'ls reconegués el dret a ser elegides com a representants polítiques. Finalment, i a iniciativa de dos consellers generals, el Consell General va aprovar una moció que atorgava el dret a les dones andorranes per ser elegides. Era el mes de maig de l'any 73. Avui vull tenir un record per totes aquelles dones. Elles van ser capaces de superar totes les dificultats per engegar un projecte per la igualtat de drets entre homes i dones, ho dic ben clar: entre homes i dones. Per aquestes pioneres i per totes les dones del nostre país, continuarem donant suport a totes les accions encaminades a assolir la plena igualtat entre homes i dones.

Miro amb orgull l'evolució de la tradicional fotografia a les escales del Consell General i em fa plaer veure com les dones són molt presents en la vida política d'Andorra, tant al Consell General, com al Govern o com als comuns. Personalment puc dir que vaig sentir-me molt content i orgullós quan el mes de desembre del 2020 al capdavant del Comú de la Massana van ser elegides com a cònsols la senyora Olga Molné i com a cònsol menor la senyora Eva Sansa, el primer tàndem femení de la parròquia. També vaig tindre la mateixa alegria quan la senyora Roser Suñé va ser la primera síndica d'Andorra. Però no solament en la vida política s'ha de ressaltar aquest canvi que s'ha aconseguit, sinó que el mateix ha de succeir en el teixit empresarial, laboral, social, associatiu. Cada cop les dones tenen més responsabilitats, cada cop assumeixen més càrrecs i més representació. Dono les gràcies a totes les dones per la seva lluita constant per assolir la igualtat. Totes, sense excepció, col·laboren cada dia amb el seu granet de sorra en aquest procés.

Aquesta llei serà el fonament del gran edifici de la igualtat que hem de construir entre tots, ho dic bé, entre tots. Vull deixar clar que això no s'acaba aquí, que cada dia cal millorar, que els textos legislatius s'han de revisar i adaptar per garantir el dret de totes les dones i de totes les nenes. I, sobretot, sobretot, la igualtat de tracte i la no-discriminació entre homes i dones. L'Andorra que coneixem avui, cosmopolita, moderna i oberta al món, no té res a veure amb l'Andorra de fa cinquanta anys, quan les dones del país van aconseguir, després de lluitar molt i molt, els drets polítics. Hem de continuar aquest camí sense treva en el futur, sense arrogància, sense pretensions i només amb afany de servir el poble. Avui, senyores conselleres i consellers, ha nascut la Llei d'igualtat. Per això, senyora síndica, des Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos votem a favor del projecte de llei.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, ja ho ha fet vostè, donar la benvinguda a tothom. Li agraeixo les seves paraules. Benvinguts tots els presents.

Avui en aquest ple es debat el Projecte de Llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre homes i dones. Aquest projecte de Llei va ser publicat al Butlletí Consell General per a la seva tramitació el passat 10 de març del 2021. El nostre grup no hi ha presentat cap esmena. Per què? Perquè ben segur que fa falta una llei d'aquestes característiques i perquè creiem que el projecte entrat per Govern tenia el suficient per començar el camí entorn dels resultats del Llibre Blanc de la Igualtat i veure avui ja, si s'hagués aprovat abans, els seus resultats i poder començar a corregir. Per tant, ho vèiem molt necessari. Pensem que és molt necessari i estem d'acord amb vostè, senyor cap de Govern i totes les persones que ens acompanyen.

Però sí permetin una observació i una recomanació. I l'observació la centraré entorn de les paraules que ha fet el company Raul. Ha parlat de llibertat. Hi estem d'acord. I la llibertat, en un estat de dret democràtic, ens la donen les lleis. I ho donen les lleis que siguin clares, justes i sobretot ben pensades i que es puguin aplicar correctament, acompanyat tot, com no pot ser d'altra manera, de la separació de poders. I avui ens trobem amb un text molt important que alhora modifica molts textos. I faig aquesta observació perquè senzillament el conveni sobre l'eliminació de tots els tipus de discriminació envers la dona va ser adoptat per l'Assemblea General de les Nacions Unides en data 18 de desembre de 1979. I el Principat s'hi va adherir en la sessió de 16 d'octubre de 1996. Avui, el projecte de Llei que se sotmet a l'aprovació d'aquesta cambra modifica un mínim de deu lleis aprovades entre el 2018 i el 2019, com per exemple la Llei qualificada de relacions laborals, la Llei de la funció pública, la mateixa Llei 3/2019 per a la igualtat de tracte i no-discriminació, entre moltes altres. Per què no van tenir en compte abans l'aplicació efectiva del dret d'igualtat de tracte i d'oportunitats i la no-discriminació entre homes i dones? Aquest és un tema que hem posat molt sovint sobre la taula, que les nostres obligacions les hem d'anar complint i com més aviat millor, per no estar fent endavant i endarrere amb els textos legislatius, perquè això no dona prou seguretat ni prou garanties.

Però no és en aquest, en el punt que em vull estendre. Des del Grup Parlamentari Terceravia, entenem que sí que s'ha de regular l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes, i s'ha de fer i s'està fent al més aviat possible, però sobretot s'ha de fer de la millor manera possible. I en efecte, hi ha diverses associacions que han manifestat que aquesta llei era insuficient, que hi mancaven més obligacions i menys recomanacions. Però amb el que sí que estic d'acord és que en alguna cosa s'havia de començar. El Consell n'és un bon exemple. Només s'ha de mirar la composició de la nostra Sindicatura. Així doncs, la recomanació que faig al Govern és que, si en breu termini constata que l'aplicació de la llei vigent no és prou efectiva, faci les accions escaients i més ràpides possibles per fer que aquesta sigui efectiva de la manera més fàcil possible. Sabem que caldran esforços més enllà dels textos legislatius per eliminar els conceptes anteriorment citats, com el sostre de vidre, la conciliació, la bretxa salarial, la discriminació, la violència sexista, així com millorar certes estadístiques. I aquí,

senyor cap de Govern, també ens hi trobaran. Per tant, per part del nostre grup parlamentari, hi votarem a favor.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyora Sílvia Ferrer, teniu la paraula.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies, senyora síndica.

El dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de gènere és un element cabdal a la nostra Constitució. Un dels drets sobre el qual pivota l'Estat de dret, democràtic i social que és Andorra. Des de ben jove he participat activament en la defensa dels drets de la dona, i més en el temps que ens ha tocat viure, que va abraçar el patriarcat com a sistema de desenvolupament de la societat. Malgrat que s'han anat fent progressos al llarg dels anys, la igualtat de dones i homes en la vida quotidiana no existeix realment. A la pràctica, moltes dones han de patir desigualtats econòmiques, culturals i socials. Parlem de diferències salarials, menor representació en càrrecs directius i els persistents estereotips en la vida familiar, l'educació, el món laboral, entre d'altres àmbits. La llei que aprovem avui neix amb l'objectiu que la igualtat real entre dones i homes vagi més enllà del reconeixement formal.

Hem d'interpel·lar novament els poders públics perquè treballin per assolir la igualtat efectiva a través de polítiques públiques que garanteixin la igualtat d'oportunitats. Aquest text expressa la voluntat política d'eliminar la desigualtat estructural que patim les dones en tots els àmbits de la vida per tal d'aconseguir una societat més justa i democràtica. Els cinc propòsits que hem cregut essencial destacar en aquesta norma són la introducció de la perspectiva de gènere en el disseny de les polítiques públiques; la presència equilibrada de dones i homes en l'àmbit de la representació política i la participació pública; la implementació de mesures d'acció positiva que afavoreixin la igualtat d'oportunitats i de tracte tant en el sector públic com en el privat; el foment de la conciliació de la vida familiar i laboral —en aquest punt vull destacar l'objectiu de sensibilitzar la societat sobre la corresponsabilitat en l'assumpció de les tasques de cura en l'àmbit familiar, on la figura de la dona ha estat essencial al llarg dels segles però no per això ha de resultar exclusiva—; si bé aquesta llei proposa l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats, també inclou un punt essencial: la no-discriminació entre dones i homes. En aquest context, hem considerat vital la introducció de la violència de gènere envers les dones. L'únic camí per a la seva erradicació és la condemna social de qualsevol acte que comporti discriminació cap al gènere femení. El patiment d'aquelles dones que són objecte de violència física, sexual, psicològica o econòmica no pot ser invisibilitzat, com tampoc pot quedar impune. És per això que la llei introdueix una modificació del Codi penal en què es preveu com a delictes qualsevol acte constitutiu de violència per raó de gènere, així com modificar el delictes d'agressió sexual tipificant la falta de consentiment. Això és fruit d'una

realitat social en què la voluntat de la dona no és respectada, especialment en l'àmbit sexual.

Protegir el consentiment ha de ser el punt de partida per fer prevaldre la tolerància com a valor clau en la nostra societat. Si bé la modificació legislativa és un avenç, la clau serà millorar l'educació dels nostres infants. Hem de prevenir-los de la cosificació de la dona cada vegada més estesa, que es tradueix en conductes inapropiades contra el gènere femení. La igualtat implica acceptar cada dona per la seva forma de ser i de pensar, fugint dels estereotips que proliferen a les xarxes socials. Cal educar també els nostres joves a través de programes i campanyes informatives, de sensibilització i que donin visibilitat a les desigualtats, així com que facin pedagogia per erradicar les actituds discriminatòries. Així doncs, és vital reforçar la igualtat en l'entorn familiar i en el sistema educatiu per tal que des de la infància es vagin corregint les conductes discriminatòries.

La Llei d'igualtat també crea l'Institut Andorrà de les Dones, una entitat pública que vetllarà perquè es fomenti la participació de les dones en tots els àmbits de la societat. En referència a l'educació, l'Institut té encomanat dur a terme accions formatives en matèria d'igualtat de tracte i no-discriminació. Entre totes les atribucions vull destacar que l'institut haurà d'elaborar guies i manuals de referència per fomentar la implantació dels plans d'igualtat a les empreses. Si abans parlava de l'educació en l'àmbit familiar i escolar dels nostres infants, ara vull remarcar la necessitat d'erradicar les conductes discriminatòries dins de l'àmbit laboral, però especialment en el sector privat. L'Administració pública, en aquest sentit, ha de ser exemplar, i també l'aplicació d'aquestes guies de conducta, que també hauran de fer prevaldre la normalització del llenguatge inclusiu: és tan important erradicar les conductes com el llenguatge discriminatori vers les dones. Així mateix, en l'àmbit laboral és una realitat que existeix una bretxa salarial que perjudica les dones. Aquesta llei insta les empreses a eliminar aquestes diferències per raó de sexe i equiparar el salari de les treballadores per les mateixes funcions que la resta de treballadors, tenint en compte les competències de les persones i no pas el seu gènere.

Aquesta llei és la base sobre la qual la societat andorrana ha de treballar pel futur. És un punt de partida per a l'acompliment d'unes finalitats realitzades i ben definides que necessitarà la col·laboració de tots els agents econòmics i socials en favor del benestar de les nostres ciutadanes i ciutadans. El Grup Parlamentari Liberal donarà suport a aquesta llei perquè és el primer pas per fer que les nostres filles no hagin d'assumir el rol de gènere que hem assumit nosaltres, les nostres mares, les nostres àvies i així totes les dones que han treballat fins ara.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, en primer lloc em permetran que agraeixi la feina de les companyes de l'Associació de Dones d'Andorra i d'Acció Feminista, perquè la seva feina ha estat la base de la feina que el Grup Parlamentari Socialdemòcrata ha aportat al si de la comissió pel que fa a aquest projecte de llei.

En segon lloc, li voldria demanar al cap de Govern la llicència de saltar-me el títol proposat perquè és llarg, costós i finalment, de facto, ja la gran majoria de les dones que hi hem de treballar l'estem simplificant, i per tant em referiré a la Llei d'igualtat efectiva entre dones i homes.

A veure, començaré pel vinagre, per entendre'ns, per allò que ens separa. Hem fet un treball d'esmenes. S'ha de dir a l'avança que hem treballat molt bé en comissió, el clima ha estat molt agradable i realment un bon ambient de treball. Sí que, com deia, començo per allò que ens separa: nosaltres és evident que volíem una altra llei. A grans trets, no voldria entrar en el detall puntual de tot allò que ens separa, però sí que, a grans trets, parlaré de la voluntat de proposar mecanismes que, a través de les subvencions i dels ajuts públics, afavoreixin la implementació d'aquesta llei en què ens hem trobat diria que sovint amb la resistència tant com pel que fa a l'adjudicació dels contractes públics com en les subvencions i ajuts públics i amb altres nombrosos exemples. No hem volgut introduir des de la comissió incentius econòmics per a la creació artística, per al suport i la visibilització de les creadores femenines; no hem volgut incentivar la mobilitat de les dones tenint en compte que les dones són les principals perjudicades pel que fa, per exemple, a l'accés a la conducció de vehicle propi, no?; no hem volgut, mitjançant un sistema d'ajuts públics, fomentar el lideratge femení, sí que la llei ho inclou, però desitjar-ho i incentivar-ho per nosaltres són coses diferents —entenem que un sistema d'ajuts públics que incentivi el desenvolupament de la llei sempre serà més útil que el fet que la llei declari les bones intencions amb termes com fomentar, afavorir, etcètera—; pel que fa a l'esport, no hem volgut introduir plans d'igualtat, no hem volgut introduir l'indicador «igualtat» a l'hora de la concessió de subvencions ni hem volgut incentivar l'obligació de tenir seccions esportives des de l'àmbit de l'esport de base. Pel que fa als col·legis, agrupacions professionals i empresarials, la llei els vol paritaris, però no els obliga. Per tant, novament entenem que sempre és millor, arribats a aquest punt, que fem una llei amb una força més executiva que la que hem acabat aprovant. Pel que fa a l'Institut Andorrà de les Dones, bàsicament nosaltres el volíem més independent, menys polititzat i amb més competències. Volíem un òrgan que fos més tècnic, i finalment no ha estat així, tal com nosaltres ho plantejàvem, ben entès. Finalment, un altre dels aspectes que entenem essencials és el tema de les quotes amb la reserva de places de la funció pública pel que fa a cossos especials en tots aquells cossos en què està un dels dos sexes sotsrepresentat. És a dir, tant incentivar la incorporació d'homes al món de l'educació com incentivar la incorporació de dones a les forces de seguretat. Pel que fa al mercat del treball, la llei vol promoure, afavorir una major diversificació professional de les dones en el mercat laboral i nous horaris que permetin o que afavoreixin la igualtat d'oportunitats, el desenvolupament professional, la conciliació laboral i familiar. Novament, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata no es volia promoure afavorir, es volia que els poders públics ho garantissin. Pel que fa als plans d'igualtat, entenem que no és de l'abast que haguéssim volgut el fet que només obliguin les

empreses de més de 50 treballadors. Estem parlant aproximadament que no arribem a un 25 % dels treballadors sector privat i, per tant, en dues fases havíem proposat la rebaixa de la talla de l'empresa. No s'ha volgut tampoc les auditories de gènere als mitjans de comunicació, malgrat el rol importantíssim que tenen per a la formació de l'esperit crític de la ciutadania els mitjans de comunicació. I, finalment, en allò que ens separa no podíem acabar sense parlar de l'avortament, i evidentment no m'estendré gaire. La posició del grup del Partit Socialdemòcrata és coneguda i, per tant, sí que arribats a aquest extrem volem confiar en el mecanisme que, a proposta del Partit Socialdemòcrata, el cap de Govern ha recollit el guant i ha proposat per primera vegada que puguem seure entorn d'una taula i puguem parlar. Per tant, no val la pena que m'estengui a aquest nivell.

I, a grans trets, després d'allò rellevant que ens separa, toca, en contrapartida, parlar del que sí que ens ha unit, és a dir, d'aquelles propostes sortides de les esmenes socialdemòcrates i de Terceravia, en la gran majoria dels casos, ha recollit i per tant, hem pogut aprovar. La llei, amb relació al projecte de llei, incorpora la coeducació en l'àmbit educatiu. Sí que la llei definia què era coeducació, però des de l'avantprojecte al projecte havia marxat la coeducació en l'àmbit de l'ensenyament i en seu parlamentària ho hem tornat a incorporar. Estem contents que s'habiliti les associacions feministes perquè puguin esdevenir part activa en processos judicials en defensa de totes les dones, no com contenia el projecte de llei original, que era només de les seves associades. Contents també que l'obligatorietat d'incloure informes d'impacte de gènere pel que fa a les normes abasti el Consell General, que amb el projecte original només hi estava inclòs el Govern. Contents que el programa quadriennal per a la igualtat efectiva de dones i homes hagi de ser conegut pels càrrecs públics, la inclusió de la perspectiva de gènere en programes de formació i orientació ocupacional, l'obligatorietat que els professionals que han d'atendre víctimes de violència de gènere o violència sexual hagin d'estar capacitats per acompanyar i per evitar la victimització secundària de les víctimes. Contents, molt contents que finalment el Govern hagi consentit a crear una sèrie de disposicions mínimes pel que fa a la prevenció, l'abordatge de l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe que inicialment no es preveia i que ara, finalment, com a mínim, servirà de suport a aquelles empreses que no tenen mitjans materials perquè puguin permetre's desenvolupar la seva normativa pròpia. Què no dir de la inclusió del delictes de violència de gènere —que majoritàriament tant la majoria com el Grup Parlamentari Socialdemòcrata portàvem via esmena i que finalment serà una realitat al Codi penal—, de l'ordenació dels motius de discriminació i de la inclusió als efectes de salut del concepte violència obstètrica i del que ha de suposar per poder abordar-lo i de l'accés no discriminatori de cap dona a la reproducció assistida.

Dit això, hem parlat del que ens acosta i del que ens separa. Nosaltres haguéssim volgut una llei més ambiciosa, val a dir-ho. Una llei que obligués més que afavorís. Una llei que, tenint en compte que l'estem aprovant el 2022, fos més contemporània a la legislació en dret comparat pel que fa a la igualtat efectiva i no només un primer pas. Però malgrat això, cal dir que és el primer text que aprovem amb relació a la igualtat efectiva entre dones i homes i, per tant, el grup parlamentari del qual formo part, en representació d'un partit que es defineix clarament i sense embuts com a feminista, no podem fer altrament que votar-hi a favor. Per tant, el nostre vot serà de suport al projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora Salazar.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Berna Coma, teniu la paraula.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies, senyora síndica.

Abans de començar, voldria donar també la benvinguda a les representants de les associacions de dones d'Andorra.

La Llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació entre dones i homes va entrar a tràmit parlamentari el març de l'any passat i durant tot aquest temps els grups parlamentaris hem treballat una llei complexa i transcendental a parts iguals. El resultat és un text millorat gràcies a les nombroses aportacions que s'hi han fet, en gran part consensuades amb tots els grups i que també han comptat amb la implicació de les associacions feministes del país. Sí que és veritat que la llei no ha pogut recollir tots els aspectes plantejats, tal com diu la senyora Salazar, però representa una millora notable i ens hem de quedar amb tots els aspectes positius que s'hi han integrat.

Podem dir, veient el resultat final, que avui som davant d'una fita històrica i d'un pas endavant molt significatiu en la lluita a favor dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats. La fita també respon a tots els avenços que s'han anat fent a Andorra des de l'aprovació del sufragi femení l'any 1970. Les dones no hem parat de lluitar pels nostres drets polítics, laborals i socials. Hem volgut assolir cada vegada més un lloc destacat en la societat tal com ens mereixem. En reconeixement a les dones pioneres dels anys 70, havíem d'aconseguir portar a l'hemicicle aquesta llei. També en reconeixement a la resta de dones anònimes que han lluitat i contribuït a l'avenç dels seus drets a Andorra. Per posar un exemple clar, aquesta lluita ens ha permès defensar avui una llei al Consell com a conselleres dones, en un ple presidit per una dona síndica i una subsíndica i amb una representació equilibrada a la cambra. En definitiva, era una assignatura pendent disposar d'aquesta llei perquè representem el 50 % de la població mundial, perquè la nostra Constitució, a l'article 6, consagra el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació per raó de sexe, perquè havíem d'assolir un dels objectius de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides que fa referència a la igualtat de gènere i a l'empoderament de les dones i les nenes, perquè ens havíem d'equiparar a la normativa dels països veïns, a les legislacions europees més avançades, perquè calia donar resposta a les demandes i a l'excel·lent treball del Llibre Blanc de la Igualtat del 2018, perquè també la Llei d'igualtat i no-discriminació del 2019 en la seva exposició de motius manifestava la necessitat de legislar sobre aquest aspecte i també per les noves generacions, pel nostre futur i pel futur d'Andorra.

Anant ara una mica més a fons el contingut de la llei i per complementar el que han anat explicant els meus companys de la majoria, voldria destacar el que des del Grup Parlamentari Demòcrata considerem que són els aspectes més importants. En primer lloc, la llei modifica disset textos legislatius, d'entre els quals quatre són lleis qualificades, com

la d'educació, la de justícia, la del règim electoral i del referèndum i la del Codi penal. Aquest fet comporta un salt qualitatiu rellevant en la legislació que hi havia fins ara en aquest àmbit.

En segon lloc, la llei preveu la transversalitat del principi d'igualtat i no-discriminació i concretament, la introducció de la perspectiva de gènere en el disseny i la programació de totes les polítiques públiques. És a dir, es tindran en compte les diferències entre dones i homes en l'anàlisi, la planificació, el disseny, l'execució de totes les polítiques.

En tercer lloc, la llei posa les bases per assentar la igualtat efectiva de dones i homes a través de l'educació. L'educació és una palanca de canvi per a la transformació social i ofereix eines i oportunitats de creixement. A través de l'educació formem les noves generacions i la formació, l'assoliment de valors des d'una perspectiva igualitària, és sempre molt més efectiva i tangible que qualsevol forma d'obligació o d'imposició. Uns joves educats des de la igualtat rebutjaran sempre qualsevol desigualtat de manera automàtica i natural. En aquest sentit, es modifiquen quatre lleis: la d'educació, la d'ordenament del sistema educatiu andorrà, la de l'ensenyament superior i la de la Universitat d'Andorra. Així, la llei preveu una educació que valori l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes en igualtat de drets i sense estereotips sexistes. Tanmateix, s'introduirà la igualtat de tracte i no-discriminació en la programació educativa i els currículums escolars de tots els nivells i es formarà el professorat en aquest àmbit. És, per tant, un pas decisiu en com volem que siguin els nostres joves, assegurant així uns futurs ciutadans més respectuosos i conscients de la igualtat en tots els àmbits de la vida.

Un altre aspecte important que cal destacar és que la llei preveu la creació de l'Institut Andorrà de les Dones, que tindrà com a missió promoure la participació de les dones en la vida política, cultural, econòmica i social en igualtat de condicions que els homes, així com prevenir i eliminar les discriminacions per raó de sexe. La voluntat política ha estat crear un organisme autònom, àgil i executiu. Tindrà nombroses funcions que li han de permetre participar activament en el desplegament de la llei, com per exemple acompanyar les empreses en la posada en marxa dels plans d'igualtat. Un element important és que les associacions feministes tindran una representació dins la comissió executiva de l'Institut, fet que significa que podran fer aportacions de la situació real de la igualtat efectiva i prendre decisions per intervenir-hi i millorar-la. De fet, era una demanda seva, les vam escoltar i la vam introduir a la llei. També m'agradaria deixar palès que, gràcies a una esmena dels grups de la majoria a la Llei del pressupost del 2022, s'ha destinat una partida de 10.000 euros per posar en marxa l'Institut. És una partida ampliable, fet que demostra la voluntat d'impulsar-lo ja aquest any.

A més, volem destacar les modificacions que s'han fet en la Llei qualificada del Codi penal. En cito alguns exemples: la violència de gènere, la inducció, la coacció a les lesions qualificades, mutilació genital femenina seran tipificades com a delictes. També es modifica el règim dels delictes de llibertat sexual, suprimint la diferència entre agressions sexuals i abusos sexuals. Cometre el fet per un mòbil discriminatori per raó de sexe o gènere, entre altres, esdevindrà una circumstància que agreujarà la responsabilitat criminal. Aquestes modificacions posen de manifest la necessitat d'una protecció més gran de les dones en l'àmbit de la violència de gènere i domèstica. No ens cansarem mai de treballar per assolir l'objectiu zero víctimes al país.

Pel que fa referència a l'apartat laboral, s'aplicarà el principi d'igualtat de tracte i d'oportunitats en l'accés a l'ocupació pública. La llei també preveu una formació continuada dels treballadors públics, així com mesures d'acció positiva en favor de les dones per accedir a certs llocs de treball, plans d'igualtat, mesures que permetin el desenvolupament professional i la conciliació de la vida familiar i laboral de les dones. En l'àmbit privat, les empreses hauran d'adaptar o flexibilitzar els horaris amb l'objectiu de fomentar la conciliació de la vida familiar i laboral i la corresponsabilitat a l'hora d'assumir les responsabilitats familiars. La llei també preveu l'obligatorietat d'implementar plans d'igualtat en les empreses de més de 50 treballadors. Recordar-li, senyora Salazar, que pel que fa a les de menys de 50 treballadors, també tindran obligacions pel que fa a la perspectiva de gènere: totes les empreses del país hauran de garantir la igualtat de tracte i no-discriminació i afavorir la igualtat d'oportunitats en el funcionament del seu dia a dia. A més, també hauran de mantenir un registre sobre la bretxa professional de gènere i adoptar mesures preventives i d'abordatge de l'assetjament sexual i per raó de sexe. Aquí és on tindrà una tasca d'acompanyament molt important l'Institut de la Dona.

Per acabar, voldria agrair a tots els membres de la Comissió d'Afers Socials la feina realitzada. També voldria traslladar l'agraïment als agents econòmics i socials, en particular a les associacions feministes, per la seva preuada col·laboració i aportacions. La llei intenta trobar un equilibri entre totes les parts. També tot el nostre agraiement a l'exsecretari d'Estat d'Igualtat, Marc Pons, per tota la feina feta amb aquesta llei. Agraïments també a la ministra Judith Pallarés per la seva col·laboració en el treball de les esmenes. Finalment, al cap de Govern, Xavier Espot, pel seu suport, treball i compromís en l'àmbit de la igualtat al nostre país. Aquest compromís es va iniciar la legislatura passada sent ministre d'Afers Socials i s'ha consolidat com a cap de Govern, impulsant definitivament la llei que debatem avui al Consell General.

Ja finalitzo, senyora síndica.

Som a punt de votar una llei històrica que inclou molts avenços. Una llei moderna, capdavantera i adaptada als temps actuals. No obstant, per poder implementar-la es necessitarà, en som conscients, pedagogia i sensibilitzar la societat perquè, tot i els avenços realitzats les darreres dècades, avui dia la igualtat entre dones i homes en la vida quotidiana encara no és una realitat. Crec que ningú em podrà contradir. Cal continuar lluitant per erradicar el model patriarcal tradicional, molt arrelat encara a la nostra societat. Cal continuar avançant en els drets sexuals i reproductius de les dones. Cal eliminar la bretxa salarial i digital i eliminar el sostre de vidre, és a dir, la dificultat de les dones per accedir als càrrecs directius. Cal continuar lluitant perquè puguin ocupar llocs de comandament en les empreses privades i consells d'administració. En resum, cal continuar lluitant, treballant, avançant, formant. I aquesta llei és una llei indispensable per aconseguir-ho.

Senyores i senyors consellers, avui assolim una fita històrica per als drets de les dones i per a la igualtat efectiva en el nostre país. Una fita que hem de continuar polint en un futur. Per tot l'esmentat, el Grup Parlamentari Demòcrata votarà a favor del projecte de llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Segon torn d'intervencions.

Pel Govern, senyor Espot, teniu la paraula.

El Sr. Xavier Espot:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, la veritat és que avui és un dia particularment gratificant, no només pel contingut i la importància del projecte de llei que sotmetem a l'aprovació d'aquesta cambra, sinó sobretot també pel fet de constatar que en qüestions tan cabdals i en qüestions tan transversals en aquest país, tots som capaços de donar-nos la mà tots plegats. Vull pensar que tots plegats, almenys tots els consellers menys una que no sé quin serà el sentit del seu vot, però vull creure també que serà en sentit afirmatiu. I per tant, des d'aquest punt de vista, jo el que puc dir, doncs, és que em sento molt honorat d'encapçalar el govern d'un país on tots, en qüestions com la que ens ocupa i com deia, som capaços de salvar les nostres diferències i de trobar un punt en el camí intermedi on ens puguem retrobar.

Evidentment, aquesta no és la llei que satisfà cap dels que estem aquí: alguns haguéssim volgut que algunes disposicions fossin més o menys ambicioses, alguns haguéssim volgut que algunes de les seves disposicions fossin diferents. Però, en definitiva, la política és un reflex del que ha de ser la societat, o hauria de ser un reflex del que ha de ser la societat. I, en definitiva, doncs, del que es tracta és de trobar un mínim comú denominador, no? I el que compta per damunt de tot, i crec que en això estarem tots d'acord, és que aquest projecte de llei suposa un pas endavant significatiu. Introduïm una nova visió del que ha de ser no només la igualtat, sinó la igualtat efectiva i, sobretot, la igualtat efectiva entre dones i homes, a través de tota una sèrie de mesures concretes, paleses, específiques. I en aquest sentit, vull agrair particularment la intervenció de la senyora Berna Coma perquè no només m'ha fet un agraïment personal —que també li agraeixo—, sinó sobretot perquè ha complementat perfectament el contingut de la meua intervenció, detallant tota una sèrie de mesures que jo crec que evidencien l'ambició d'aquesta llei.

Òbviament, i repeteixo el que he dit al final de la meua intervenció, aquest no és el final del camí. Per tant, doncs, de la mateixa manera que el senyor Pintat ens retreia que modificàvem avui moltes lleis que fa tres o quatre anys ja s'havien promogut o modificat, o de la mateixa manera que la senyora Judith Salazar ens retreia, educadament com sempre, que creia que en determinats aspectes havíem de ser més ambiciosos, jo crec que ens hem de quedar amb aquesta idea: que, en definitiva, la política, les iniciatives legislatives i particularment en l'àmbit social i en l'àmbit de l'assoliment de la plenitud de drets, són dinàmiques i són progressives i canvien en funció de les circumstàncies socials de cada moment. Per tant, potser allò que ens va semblar correcte, ajustat, capdavanter, avantguardista l'any 2015 o l'any 2017, potser ara és perfectible. I per aquest motiu, es modifiquen lleis que en el seu moment es van promoure, perquè ara s'ha considerat que es poden impulsar mesures millors o més ambicioses. I de la mateixa manera, nosaltres,

evidentment, obrim la porta —òbviament— a poder millorar totes les obligacions i tots els drets que es contenen en aquesta llei. Hem volgut ser ambiciosos, però també hem volgut ser realistes. És a dir, jo crec que no es tracta d'establir moltes obligacions i de posar a la lletra de la llei molts drets que al final no s'acabin aplicant. Per tant, doncs, crec que hem de ser ambiciosos, però també hem de tindre aquest punt de realisme i aquest punt de tocar de peus a terra d'acord amb el que és el nostre país, per tenir el convenciment que, com a mínim, allò que aprofitem avui, serem capaços de verificar i de comprovar que s'acabi aplicant de forma efectiva. I si ho comprovem, després, evidentment, com no pot ser d'una altra manera, des dels grups parlamentaris de la majoria i des del Govern estarem plenament disposats a anar més enllà, a establir més obligacions si cal i a aprofundir també en els drets i, concretament, en els drets de les dones.

Per tant, això és bàsicament el que volia dir, jo no vull entrar aquí en un debat i una argumentació de caràcter tècnic. Voldria rebatre algunes de les manifestacions que s'han fet, particularment per part de la senyora Judith Salazar en l'àmbit de l'aplicació de la igualtat en l'àmbit de l'esport o en l'àmbit de l'obligatorietat de les subvencions o els ajuts. Jo crec que això és molt discutible i la meua visió segurament difereix de la seva. Crec que la llei va més enllà del que vostè ha volgut explicar en tots aquests àmbits, però crec que avui no faríem un bon favor ni a les persones que ens acompanyen ni a les persones que ens veuen des de casa si entréssim en debats tècnics que al final ens allunyarien de l'objectiu principal i de la idea principal que avui volem transmetre, que és que estem tots units en aquesta lluita a favor de la igualtat efectiva entre dones i homes. També li he de dir, senyora Salazar, que amb vostè —en tot cas, des del meu punt de vista— les coses sempre són molt fàcils i sempre són constructives, com ho són, evidentment, amb totes les altres persones que formen part de la Comissió Legislativa d'Afers Socials, i avui això queda evidenciat i per aquest motiu també li volia donar les gràcies.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor cap de Govern.

Els grups desitgen intervenir? No?

Acabades les intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació del projecte de llei per assentiment. Declaro aprovat el projecte de llei.

La Sra. síndica general:

Punt número 2.

2. Examen i votació... (Hi ha aplaudiments). Continuem la sessió, si us plau.

Punt número 2.

2. Examen i votació del Projecte de llei d'accés electrònic de l'Administració de justícia.

L'informe de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals ha estat publicat en el butlletí número 27/2022 del 2 de març.

Intervé per exposar l'informe de la Comissió el M. I. Sr. Raul Ferré Bonet, nomenat ponent per part de la comissió.

Sí, pot fer-ho des del lloc.

El Sr. Raul Ferré:

Moltes gràcies, senyora síndica.

El propassat 22 d'octubre la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals em va nomenar ponent del Projecte de Llei d'accés electrònic a l'Administració de justícia, i com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals va examinar durant les reunions mantingudes els dies 22 i 29 de novembre, 13 i 20 de desembre i 10, 17 i 24 de gener les 34 esmenes presentades: 9 esmenes per part del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, 17 esmenes per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i 8 esmenes per part del Grup Parlamentari Demòcrata de manera conjunta amb el Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos. D'aquestes, 5 han estat aprovades per unanimitat, 16 han estat retirades per posteriorment ser transaccionades i aprovades per unanimitat, 2 més han estat també transaccionades i aprovades per majoria i 9 no han estat aprovades, i finalment, 2 s'han retirat. Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta cambra.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Ferré.

Pel govern, senyor Josep Maria Rossell, teniu la paraula.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies senyora síndica.

Avui, senyores i senyors consellers, se sotmet a votació en aquesta cambra el Projecte de Llei d'accés electrònic de l'Administració de justícia. L'Administració de justícia ha d'adaptar-se als nous temps incorporant a les seves normes i procediments la regulació de les condicions en les quals les noves tecnologies es poden usar en els processos judicials. Amb aquesta finalitat, la Llei que avui se sotmet a votació en aquesta cambra regula la utilització de les tecnologies de la informació per tal de millorar el servei públic de la justícia, que constitueix un dret constitucional de tots els ciutadans.

La regulació de l'aplicació de les noves tecnologies al sistema de l'Administració de justícia és essencialment necessària. En primer lloc, per aplicació general a tots els àmbits socials. En segon lloc, tenint en compte que aquest any va entrar en vigor el nou Codi de procediment civil, que introdueix l'oralitat en la sustentació dels processos judicials, com ja era norma general en el procés penal.

En un sistema de judicis orals, resulta imprescindible la utilització de sistemes de gravació audiovisuals que permetin deixar constància fefaent de les actuacions. És per aquest motiu que el projecte de llei que avui és sotmès a votació regula un nou sistema de comunicació i gestió processal mitjançant els nous sistemes informàtics que permeten la comunicació, la notificació, la consulta i l'arxivament de tots els documents processals que formen l'expedient electrònic al qual poden accedir totes les parts i els tribunals. També tenen accés al sistema informàtic judicial la fiscalia, els cooperadors de la fiscalia, els cooperadors de la justícia i altres professionals com els notaris i els saigs.

En definitiva, aquesta llei té per objectiu establir el marc legal general per a la utilització de la xarxa electrònica de la justícia i els sistemes informàtics de comunicació i gestió processal que serveixen els fins del sistema de la justícia. Es tracta de garantir els principis d'ús i d'interès públic —confidencialitat, integritat, interoperabilitat i seguretat de les dades—, les informacions i els serveis que són objecte de comunicació o són al sistema informàtic de gestió i comunicació processal.

Entrant en el contingut del projecte de llei, el títol I estableix els principis generals de la llei, que està format pels articles 1 a 4; el títol II regula els aspectes relatius a la xarxa electrònica i a la seua electrònica, i inclou els articles 5 a 8; el títol III preveu les disposicions relatives a l'expedient electrònic i està format pels articles 9 a 11 i el títol IV, relatiu a la tramitació electrònica dels processos judicials, està dividit en tres capítols. El capítol primer dedicat al registre, la presentació d'escrits i el còmput de terminis, està format pels articles 12 a 17; el capítol segon tracta sobre els actes de comunicació mitjançant el sistema informàtic i està format pels articles 18 a 21 i el capítol tercer, relatiu a l'acreditació de la defensa jurídica, la representació i la documentació de judicis i vistes, format pels articles 22 i 23.

Així mateix, el projecte de llei incorpora cinc disposicions addicionals que complementen les previsions establertes a l'articulat i una disposició transitòria que regula la coexistència de processos judicials un cop hagi entrat en vigor aquesta llei.

El projecte de llei també disposa de quatre disposicions finals i, en aquest sentit, la disposició final primera modifica la llei qualificada de justícia. Concretament, es modifiquen l'apartat 4 de l'article 41 bis, especificant que les notificacions durant els dies inhàbils i el mes d'agost es limiten a les actuacions relacionades amb causes amb pres o altres supòsits d'actuacions penals objectivament urgents. També es modifiquen els apartats 4 i 6 de l'article 50 per tal de suprimir l'atribució dels procediments concursals a la jurisdicció administrativa i exceptuar l'atribució a la Secció d'Instrucció Especialitzada dels delictes de contraban i de tràfic il·legal de drogues tòxiques. Hem de tenir en compte que aquest fet suposarà que, efectivament, la Secció d'Instrucció ordinària quedi més alliberada i que es pugui dedicar a d'altres qüestions que l'ocupen en aquests moments. I finalment, l'apartat 5 de l'article 66 bis amplia a dos anys el període de reserva de plaça de les persones que

hagin superat les proves teòrica, pràctica i d'idiomes per a batlles i que no hagin estat seleccionades.

Aquestes mesures, conjuntament amb els projectes de llei a tràmit parlamentari i les mesures incloses en el projecte de llei que s'entraran a tràmit parlamentari en els propers dies, constitueixen un pla de xoc per millorar el funcionament de l'Administració de la justícia. Jo he tingut ocasió de comentar amb tots vostès les primeres línies en què consistirà aquest pla de xoc i que s'entrarà, com acabo de dir, els propers dies en tràmit parlamentari pel procediment d'urgència.

La disposició final segona modifica la Llei qualificada d'immigració principalment en dues qüestions. La primera és la reducció del termini d'un any a tres mesos de residència efectiva i permanent a Andorra per poder sol·licitar el reagrupament familiar i la segona és la modificació dels requisits econòmics per a l'obtenció de les autoritzacions sense activitat lucrativa i les autoritzacions per a professionals amb projecció internacional i per raons d'interès científic, cultural i esportiu.

Finalment, senyores i senyors consellers, voldria agrair i aprofitar per agrair el treball que la Comissió de Justícia, Interior i Afers Socials ha dedicat a aquesta llei, especialment a la seva presidenta, senyora Ester Molné, i efectivament, a tots els seus integrants. I demanar, per tant, el seu vot favorable al Projecte de llei d'accés electrònic de l'Administració de justícia pels motius exposats anteriorment i perquè, en definitiva, l'aprovació d'aquest projecte de llei suposa un pas endavant i és una peça clau per a la millora de la nostra Administració de justícia.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Senyora Montaner, seria el seu torn.

La Sra. Carine Montaner:

Sí, gràcies senyora síndica.

Com que em talla cada dos per tres, doncs mira, votaré avui, perquè suposo que el meu discurs no serà del seu gust, eh?

La Sra. síndica general:

Senyora Montaner, si us plau, no polemitzis amb mi. Ja sap que té tres minuts per parlar, si els vol utilitzar. No he pres nota del que ha dit. Si us plau, pot repetir?

La Sra. Carine Montaner:

Dic que votaré, que no faré cap intervenció perquè segurament que les meves intervencions no li agradaran i que em tallarà cada dos per tres.

La Sra. síndica general:

Crec que prejutja sense motiu, però si així ho vol, és el seu dret, també.

La Sra. síndica general:

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyora síndica.

La Llei d'accés electrònic a la justícia que es debat avui ha de permetre a l'Administració de justícia adaptar-se als nous temps incorporant a les seves normes i procediments la regulació de les condicions en les quals les noves tecnologies són d'ús en els processos judicials. La Llei d'accés electrònic a l'Administració de justícia regula la utilització de les tecnologies de la informació per tal de millorar el servei públic de la justícia, que constitueix un dret constitucional de tots els ciutadans, i en aquest sentit han anat les esmenes de Terceravia.

De fet, en l'anàlisi de la llei, l'article 3.2.a descriu l'ús obligatori de la xarxa electrònica i el sistema informàtic i s'obliga les persones jurídiques a l'ús de la xarxa electrònica i el sistema informàtic, excepte les que puguin acreditar la impossibilitat o dificultat per utilitzar el sistema informàtic, tot i que no aclareix en què pot consistir. Per tant, una interpretabilitat i una indefinició que no és tolerable en un procediment judicial. Degut a aquesta interpretabilitat i indefinició de l'ús obligatori, aquest 3.2.a ha quedat així: «les persones jurídiques que compleixin els requisits establerts reglamentàriament». Aquesta modificació, senyores i senyors, no aporta res. Si de cas, com sempre, deixa oberta la llei perquè hagi de ser complementada per un reglament posterior. És a dir, més inseguretat, més dispersió normativa quan la mateixa llei podria estar tancada. De tota manera, això és el que fan sempre: facilitar l'intervencionisme del govern a les lleis, ja que els reglaments només depenen de vostès, de l'Executiu.

D'altra banda, l'article 4 configura l'accés electrònic a l'Administració de justícia com un dret, fet que és frontalment contradictori amb el que estableix el 3.2.a comentat. En l'article 4 s'ha substituït el «dret dels professionals i cooperadors» que hi havia abans pel «dret dels ciutadans», però també s'estableix, contràriament a la nostra esmena, que per als professionals també és un dret. A part de col·lidir amb el 3.2, per als professionals no hauria de ser un dret, sinó una obligació, relacionar-se amb l'Administració de la justícia electrònica.

Pel que fa a l'esmena de l'article 16, en referència a la presentació d'escrius, documents i altres mitjans o instruments del sistema informàtic, ens ratifiquem en la nostra esmena, en la mesura que tant la presentació de l'objecte com a l'escriu ha de ser dins del termini processal corresponent. En l'actual redacció no s'especifica, de manera que, efectivament, cal entendre ha de ser així, però com que no queda clar, entenem que s'hauria d'especificar

per evitar la possible interpretació. El que suposaria, al nostre entendre, seria una alteració dels terminis processals.

Aquestes són les tres esmenes més rellevants. Així, fins a un total de nou esmenes que hem presentat des de Terceravia. De totes només n'han acceptat una i aquesta fa referència a l'article 19. «Article 19. Comunicació dels actes processals diferents del primer emplaçament». Aquí, en la frase final del 19.2, deia això: «Les parts estan obligades a comunicar els canvis durant la litispendència del procés». Terceravia va proposar, per ser més aclaridor, el redactat següent: «Les parts estan obligades a comunicar els canvis durant la tramitació del procés.» Com veuen, aquí la millora només ha sigut canviar la paraula «litispendència del procés» per «tramitació del procés».

Ja per acabar, dir-vos que Terceravia està al costat de modernitzar i agilitar el nostre sistema judicial, així com també facilitar, agilitar i modernitzar els processos judicials, que prou ens convé. Ara bé, senyores i senyors de la majoria, perquè els ho votem a favor, han de fer algun esforç de més. En aquest sentit, el nostre vot serà abstenció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyora Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies, senyora síndica.

Aquesta llei regula l'ús de les noves tecnologies a l'Administració de justícia. Els objectius principals de la norma són el de millorar el servei públic de la justícia mitjançant l'ús d'aquestes tecnologies i comunicacions i generalitzar-les per als professionals de la justícia, establint així el marc legal per a la utilització de la xarxa electrònica de la justícia als sistemes informàtics de comunicació i de gestió processal. Com recull l'exposició de motius, es tracta de garantir els principis d'ús, interès públic, confidencialitat, integritat, interoperabilitat i seguretat de les dades. Les informacions i els serveis que són objecte de comunicació ho són al sistema informàtic de gestió i comunicació processal.

El nostre grup parlamentari aprovarà aquesta llei perquè estem davant de l'oportunitat de fer servir les TIC per respondre a la demanda d'una justícia en xarxa, accessible i interoperable. Defensem que cal impulsar actuacions al voltant dels àmbits següents: reforçar l'accessibilitat de la justícia, simplificant la tramitació i millorant els processos de relació mitjançant la implantació de l'expedient judicial electrònic; cal establir la coordinació i la comunicació entre els diferents agents, facilitant així la integració dels sistemes i garantint la interoperabilitat i, en definitiva, incrementar la transparència i l'obertura del servei prestat a la ciutadania i els col·lectius professionals a través d'una justícia més oberta.

Entre les esmenes —part del contingut de les quals ens han estat acceptades i que considerem que milloren el text— van ser, per exemple, pel que fa als drets d'accés a la xarxa electrònica i al sistema informàtic, que, a diferència del meu company Camp, nosaltres vam proposar que fos primer la ciutadania, que són els que han de rebre tots aquests serveis, i després els professionals. Per tant, era una qüestió d'ordre de prioritats i així ho va acceptar la comissió.

També s'ha millorat la definició de l'estàndard obert, ja que creiem que era molt important descriure exactament el que era l'estàndard obert, és a dir, que és un estàndard que és públic, la utilització del qual és de forma gratuïta, a un cost mínim, raonable, no discriminatori, i que el seu ús i aplicació no està condicionat al pagament de cap dret de propietat intel·lectual o industrial.

El text també recull que la xarxa informàtica ha de tenir la capacitat suficient per assegurar i permetre la recepció i la transmissió dels escrits presentats via telemàtica.

Entre les esmenes que havíem presentat i que no van ser aprovades, destaquem la relativa al registre judicial electrònic, que creiem que necessitava una norma que havia de ser redactada pel Govern, ja que creiem que el registre judicial ha de ser d'aplicació per a totes les administracions públiques. Per tant, enteníem millor que hagués estat el Govern qui hagués redactat aquesta norma i no el Consell Superior de Justícia, tal com ha sortit després del debat en comissió.

Una altra esmena que no ha estat aprovada és la relativa a la comunicació amb persones que no tenen l'obligació d'utilitzar el sistema informàtic de la justícia i que s'efectuaran via correu electrònic. Nosaltres reclamàvem que aquest correu electrònic fos signat electrònicament. Entenem que el correu electrònic és un mitjà de prova i ha de tindre la validesa legal, i per tenir-ho aquest ha de ser signat electrònicament. El tema no és només la seva signatura, sinó que ha de ser una comunicació oficial que ha de passar pel registre.

Vam debatre al llarg de les sessions qüestions com el foliat i la signatura de l'índex dels expedients judicials. Pel tema del foliat, enteníem que era una prova d'integritat a l'expedient un cop aquest ha estat tancat i, pel que fa a l'índex, havia d'estar signat, si no, pot canviar el contingut d'aquest i no se'n garanteix la integritat. Després de diferents notes i propostes aportades pel Ministeri, per la consellera Ester Molné, vam acceptar transaccionar totes aquelles propostes més específiques i tècniques relatives als processos que garantien la validesa de les tramitacions. Ens hauria agradat comptar amb una llei que concretés més i millor tots aquests requeriments en l'àmbit de la gestió documental, amb una voluntat de simplificació. Es demanava, per exemple, que la xarxa electrònica de la justícia tingués els mecanismes necessaris per garantir la integritat de l'expedient judicial electrònic.

Amb el redactat final de la llei, s'encomana al Consell Superior de la Justícia elaborar i aprovar, en un termini màxim de 18 mesos, les normes tècniques previstes per aquesta llei, com són les d'interoperabilitat, seguretat del document judicial electrònic i seguretat dels procediments de còpia autèntica i de conversió entre documents judicials electrònics.

En la nostra intervenció a la votació de la Llei de transparència, accés a la informació pública i govern obert, ja vam manifestar la necessitat de comptar amb un sistema de gestió documental integral per garantir el compliment de les obligacions i els deures de transparència de les administracions públiques. I ara fem el mateix. Sense aquesta gestió documental i sense els recursos materials i humans necessaris, difícilment podrem afrontar els reptes que aquesta llei preveu. Només així aconseguirem una veritable transformació digital que estigui a l'alçada dels reptes del futur.

També serà imprescindible comptar amb la necessària formació continuada per part dels actors que operen a l'Administració judicial en les noves tecnologies, en el seu ús i en l'expedient judicial. Estarem molt atents a les dates d'aprovació de les diferents prescripcions normatives que la llei preveu per evitar, per exemple, l'incompliment de l'obligació de relacionar-se amb l'Administració pública únicament a través de mitjans electrònics, tal com ho va preveure la modificació del Codi de l'Administració el 2019 i que preveia que fos per aquest any 2022.

Per finalitzar, exigir i demanar, una vegada més, que l'Administració de justícia emprengui les reformes i les millores necessàries, conjunturals i estructurals que necessita i que aquestes vagin acompanyades de la inversió i les mesures per garantir a la ciutadania una justícia completa, justa i eficaç.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyora Ester Molné.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies, senyora síndica.

El Projecte de Llei d'accés electrònic a l'Administració de justícia representa un pas més en l'objectiu d'assolir una justícia més eficient, més àgil i també més pròxima al ciutadà. I ho fa a través de la introducció de les tecnologies de la informació i la digitalització dels processos. Aquests conceptes han arribat per quedar-se a pràcticament tots els àmbits de la nostra vida. No paren d'expandir-se i ja no tenen marxa enrere, ni Andorra ni cap altre país del món.

En aquest sentit, la llei estableix el marc legal general que habilita la utilització de la xarxa electrònica de la justícia i dels sistemes informàtics de gestió i comunicació processal. Això permetrà agilitzar les notificacions, gestions, comunicacions i qualsevol altre procediment que es desenvolupa a la justícia. També regula l'arxivament de tots els documents processals dins del nou concepte d'expedient electrònic, al qual podran accedir totes les parts i els tribunals. A la vegada, la llei garanteix que tots aquests processos es facin de manera segura per als usuaris, garantint la seva integritat, i també de manera totalment confidencial. Per exemple, a través de l'ús del certificat de signatura electrònica que ja s'utilitza amb èxit en altres administracions del país. També m'agradaria ressaltar, i més en

el complicat context pandèmia en què ens trobem, que la implementació d'aquests sistemes en els processos contribuirà a assolir un estalvi considerable de recursos públics.

Aprovar aquest projecte de llei és totalment necessari tenint en compte l'entrada en vigor del nou Codi de procediment civil, que ha comportat la implementació dels judicis orals també en els processos judicials civils. Aquest canvi implica la utilització de sistemes de gravació o audiovisuals per deixar constància del procés. Era necessari, per tant, tal com ens ha explicat el ministre de Justícia, garantir una cobertura legal completa a aquests procediments.

La llei també contribuirà a fer front a la saturació que els darrers anys està patint l'Administració de justícia en certs àmbits i procediments per l'alt volum de feina que ha d'assumir. En definitiva, aprovar aquesta llei eleva un esgraó més la seguretat jurídica de tots els implicats dels processos, siguin professionals de la justícia o els mateixos ciutadans.

Cal recordar que la justícia és un servei essencial constitucional, una prioritat dels estats democràtics i que cal garantir per a la seva ciutadania. En resum, aquesta llei és un pas molt important en la millora de la situació de l'Administració de la justícia, però no serà l'únic, ja que en les properes setmanes estarà enllestit l'anomenat pla de xoc de la justícia que ha mencionat el ministre de Justícia, que correspon a un paquet de mesures legislatives per passar pàgina a l'actual situació de col·lapse que pateix aquesta administració. Per tot plegat, els grups de la majoria donem suport i votarem a favor d'aquest projecte de llei.

Pel que fa a les manifestacions del senyor Camps, volia dir que la veritat és que he estat una miqueta sorpresa de la seva agressivitat i del fet que, pel simple fet que hi ha hagut algunes esmenes tècniques que no se li han acceptat, que vostè ens digui que s'abstindrà, quan de fet es tracta d'una llei molt positiva i que constituirà un avenç per la justícia. A més a més, ha fet com una explicació molt retòrica superràpid que jo crec que ningú no ha entès, ni els que estan aquí ni els que ens miren des de casa.

De fet, jo crec que es va fer un treball molt pedagògic, perquè aquesta era una llei molt tècnica que jo crec que ni vostè havia entès al principi, perquè en realitat fins i tot va tenir dificultat a exposar les esmenes i tots ens vam ajudar els uns als altres. Ens la vam llegir, jo mateixa soc jurista i, la veritat, me la vaig haver de llegir tres o quatre vegades per entendre-la. Llavors, les seves esmenes n'hi havia que eren errònies perquè ens deia coses com, per exemple, que no podia ser un dret deure, que l'accés a la xarxa electrònica havia de ser o un dret o una obligació, però no podia ser el mateix; quan, de fet, en l'ordenament jurídic hi ha moltes situacions que constitueixen un dret deure, i així li ho vaig explicar a la comissió. I jo vaig esmentar la pàtria potestat. La pàtria potestat és una obligació, perquè diguem que els pares tenen l'obligació de mantenir i de cuidar per la moralitat i la salut dels seus fills, però al mateix temps de ser una obligació també és un dret, perquè, per exemple, si jo tinc fills, tinc el dret de cuidar-los i d'educar-los. No pot venir el veí i dir-me: «Escolta, que jo et vull cuidar els teus fills». I això és una cosa que li vaig explicar durant la comissió i crec que la vaig trobar molt productiva.

També va ser molt productiu perquè amb el Partit Socialdemòcrata vam consensuar la major part de les nostres divergències. Més que res eren divergències tècniques i ens vam centrar molt —com que hi havia molts tecnicismes informàtics que ningú entenia, vam dir:

en què ens centrem?— en la finalitat de la llei. I la finalitat de la llei què és? Doncs que hi hagi confidencialitat, que tothom tingui accés al sistema. I llavors ho posàvem amb paraules, amb principis, perquè tothom ho entengui i perquè aquesta llei acabi sent una bona llei.

Llavors també estic una miqueta sorpresa amb l'agressivitat —bé, no agressivitat, amb el punt crític— de la senyora Vela, que fa com si finalment no hem volgut acabar de parlar. No s'han acceptat alguns punts tècnics que la senyora Vela va presentar, doncs simplement perquè el nostre tècnic ens deia que no era així, que era d'una altra manera, i que finalment pràcticament ho vam consensuar tot.

Però bé, malgrat aquesta petita sorpresa —perquè jo pensava que era una llei que passaria sense embuts i que tothom estaria molt content, igual de contenta que jo vaig estar després del treball en comissió que vaig pensar que era molt productiu—, crec que ens hem de quedar amb el fet que serà un bon projecte de llei per a la ciutadania, per a l'Administració de justícia i, per aquest motiu, com ja he dit, els grups parlamentaris de la coalició hi votarem a favor.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora consellera.

El Govern desitja intervenir?

Senyor Rossell, teniu la paraula.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, en primer lloc agrair a la senyora Montaner pel seu vot favorable al projecte de llei.

Pel que fa al senyor Joan Carles Camp, vejam. Ara he escoltat amb atenció la intervenció de la consellera Ester Molné, no acabo de copsar exactament per quin motiu vostè i el seu grup, s'abstenen en aquesta llei. És una llei que, en definitiva, el que vol fer és donar un servei públic a l'Administració de justícia i, en definitiva, als ciutadans. Per tant, no acabo d'entendre, per qüestions potser merament tècniques, perquè, efectivament, aquesta llei és una llei molt tècnica. Jo penso que aquestes qüestions havien d'haver quedat resoltes a la comissió. Avui venir aquí al ple del Consell per parlar d'aquestes qüestions, doncs evidentment ens sobta. Ens sobta el fet que inclús vostè, en el seu moment, digués que aquesta llei podia ser inclús inconstitucional. Que arribés a dir que podia ser inconstitucional, com acabo de dir. Tot això m'ha sobtat. En qualsevol cas, jo tampoc avui ara aquí el convenceré. Suposo la seva decisió de vot ja la té presa des de fa dies i, per tant, en aquest sentit, doncs escolti, vostè mateix, si s'hi vol abstenir hi té tot el seu dret i és legítim de fer ho. Penso que ha perdut una oportunitat, en qualsevol cas.

Pel que fa a la senyora Vela, agrair-l'hi. Senyora Vela, vostè i jo n'hem parlat en alguna ocasió, d'aquesta llei. Sé que vostè hi ha participat, així com el seu grup parlamentari, en

l'elaboració d'aquesta llei. Efectivament queden algunes qüestions que, possiblement, al llarg d'aquests dos anys que tindrem per a la seva entrada en vigor, doncs quan entrin en vigor, eventualment potser sí que s'hauran de modificar. Però sí que li vull agrair la seva feina a la comissió. Sé que ha estat molt positiu i, per tant, les seves aportacions han contribuït d'alguna manera que el projecte de llei d'ús millori. Per tant, moltes gràcies en aquest sentit.

I després, finalment, també agrair a la senyora Ester Molné, presidenta de la comissió, pel seu suport, per la seva dedicació en aquest projecte de llei. Sé que tots els integrants de la Comissió de Justícia i Interior, una vegada més, han contribuït en aquesta, i com les altres i suposo que en els futurs projectes de llei, han contribuït a la seva millora. I per tant, doncs, agrair-li tot això.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Rossell.

Els grups desitgen intervenir?

Senyor Joan Carles Camp, per Terceravia + Unió Laurediana + Independents, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, des de Terceravia el que volem passar és un missatge que nosaltres estem al costat, Terceravia està al costat de modernitzar i agilitar el nostre sistema judicial, ja ho he dit al discurs. Per tant, nosaltres votem a favor de la justícia, de mobilitzar-la, d'agilitzar-la i de facilitar-la.

El que no podem votar és a favor de certes interpretabilitats. Com vostès han reconegut, és una llei molt tècnica. Sí que la senyora Molné i gairebé la totalitat dels membres, excepte dos membres, tots són juristes i són explicacions tècniques. Nosaltres, quan fèiem el retorn amb el nostre tècnic, ho veia d'una manera diferent. El dret i el deure amb la pàtria potestat ho podem entendre, però l'obligació i el dret amb el tema de presentar certs escrits no ho veiem així. Doncs, per tant, nosaltres el que volem és que com més clar quedi millor, el negre sobre blanc, menys interpretabilitat i aquesta és la nostra voluntat. No volem marejar la perdiu. Volem assegurar la seguretat jurídica i per això ens abstenim. Però estem a favor de modernitzar tot el procés de la justícia i els processos judicials.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Senyora Vela, vostè no desitja intervenir? Seria al seu torn.

Senyora Molné.

La Sra. Ester Molné:

Jo vull contestar al senyor Camp. Jo crec que estar a favor de la justícia no és un discurs, són fets, i amb la seva actitud el senyor Camp no està demostrant que està a favor de la justícia ni que estigui fent res d'acord perquè la justícia avanci. I després també li volia dir una cosa, que és veritat que hi havia molts juristes al grup i que el senyor Camp no és jurista, però la senyora Vela no ho era i ella el que va fer va ser estudiar-s'ho suficientment amb els seus tècnics per poder tenir una postura. I això el senyor Camp no ho va fer. Per tant, jo entenc que ell, contràriament al que diu, no ha fet tot el possible per col·laborar, per arribar a fer una bona llei i ara, a més, després d'haver perdut el temps —bé, no ha perdut el temps perquè va ser molt productiu—, però després d'haver passat molt temps en comissió a intentar fer una llei de consens, després de tot, s'absté. Llavors ho trobo bastant indignant.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyora, Molné.

Alguna altra intervenció?

Acabades les intervencions sobre... Perdó, havia demanat, senyor Camp? Perdó, té la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies.

Jo interpreto la llei com em diuen els meus tècnics, no interpreto la llei segons el que em diu el grup de la majoria. Ho fico en qüestió i, per tant, ho estudio. Per tant, doncs, aquesta és la nostra posició. No la compartim, però que no compartim certes posicions no vol dir que estiguem a favor d'agilitar i de facilitar l'accés i tots els processos i tots els sistemes de la justícia. Si vostès tenen una opinió diferent de la nostra, jo els ho respecto i vostès també han de respectar la nostra. Estem a favor d'agilitar la justícia i ens trobaran al seu costat. Però quan veiem coses que, al nostre entendre, ens grinyolen, per molt que no sigui jurista, doncs senyora Molné, jo també me les miro.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Senyora, Molné, i ja acabaríem, eh?

La Sra. Ester Molné:

Doncs així, si segueixen pel que diu el seu tècnic, el que ha de fer és dir-li al tècnic que vingui avui aquí i que voti.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Senyora Molné, li agrairia que tinguéssim el debat amb un altre to.

La Sra. síndica general:

Senyor Camp, entenc que vol respondre. Endavant.

El Sr. Joan Carles Camp:

Aquesta resposta és impertinent i no toca.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Acabem aquí la discussió.

La Sra. síndica general:

Acabades les intervencions, s'obre un breu termini de temps per votar.

Els recordo que avui ja votem amb procediment electrònic.

Senyora secretària, si vol procedir a donar la lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Sí, gràcies.

24 vots a favor, cap en contra i 2 abstencions.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat, declaro aprovat el projecte de llei.

Farem una pausa fins a les 18.15 h.

(A les 17.52 h. se suspèn la sessió)

(A les 18.20h. es reprèn la sessió)

(La M.I. Sra. Carine Montaner, no s'incorpora a la sala)

La Sra. síndica general:

Reprenem la sessió.

Vagin seient, si us plau.

Punt número 3.**3. Examen i votació de la proposició de llei de seguretat privada.**

L'informe de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals ha estat publicat al Butlletí número 34/2022, del 15 de març.

Intervé per exposar l'informe de la comissió el M. I. Sr. Jordi Font Mariné, nomenat ponent per part de la comissió. Teniu la paraula.

El Sr. Jordi Font:

Gràcies.

El proppassat 22 de novembre, la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals em va nomenar ponent de la Proposició de llei de seguretat privada i, com a tal, exposo avui davant del Consell General l'informe de la comissió.

La comissió va examinar durant les reunions mantingudes els dies 29 de novembre, 13 i 20 de desembre del proppassat 2021 i 24 de gener i 7 de març d'aquest any les 41 esmenes presentades: 17 per part del Grup Parlamentari Demòcrata, conjuntament amb el Grup Parlamentari Liberal, i 24 esmenes presentades pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata. D'aquest conjunt d'esmenes, 12 estan aprovades per unanimitat, 17 han estat retirades per posteriorment ser transaccionades i aprovades per unanimitat, 3 més han estat retirades i posteriorment aprovades per transacció i aprovades per majoria i finalment 2 no han estat aprovades i 7 han estat retirades. Mitjançant l'aprovació de dues esmenes tècniques s'ha homogeneïtzat el contingut de l'apartat 1 de l'article 45 i l'apartat 2 de l'article 47. També s'ha homogeneïtzat en tot el text legal «la persona titular del ministeri competent en matèria d'interior», en lloc del «ministre competent en matèria d'interior».

Del resultat de la votació de les esmenes se'n desprèn l'informe final de la comissió, el text del qual se sotmet avui a consideració d'aquesta cambra.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Iniciem les intervencions pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents. Senyor Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Vagi per endavant que donem suport a aquesta proposició de llei. (Se sent riure). No obstant, voldria aportar unes reflexions que potser no són tan menors.

El sector de la seguretat privada Andorra és un sector madur i amb una competència coneguda. Un sector de la branca de serveis, un sector que també s'ha vist afectat, potser amb més intensitat que altres, per la crisi econòmica provocada per la SARS-CoV-2.

A març del 2021, com deia el company Jordi Font, els grups de la majoria presenten la proposició de llei de seguretat privada. El criteri de Govern és favorable i la presa en consideració en el ple del Consell també. Durant tot aquest període de temps hem estat treballant la llei que avui es vota. I durant aquest període de temps, un grup empresarial amb matriu espanyola ha anat adquirint diverses empreses de seguretat privada.

Volia recordar la disposició transitòria única, en el seu apartat 3 ens diu: «Les empreses de seguretat i les empreses privades amb vigilància pròpia han de sotmetre, dins del termini de tres anys a comptar de l'entrada en vigor del reglament que estableixi la formació inicial i la formació continuada que marca aquesta llei, tots els vigilants privats que haguessin estat contractats amb anterioritat i que disposin de l'autorització, al procés de formació establert reglamentàriament». Què vol dir això? La voluntat d'aquesta transitòria és de donar un termini a les empreses ja establertes al país perquè puguin adaptar-se a la llei i els reglaments que votarem avui.

En canvi, les empreses de nova creació no gaudiran d'aquest període de transició per adaptar-se a la llei. Per tant, ens podem trobar que si un grup important ja està instal·lat al país i es fa amb la gran majoria de les empreses, les de nova creació tindran dificultat per establir-se. Les condicions seran més avantatjoses per a les unes i més coercitives o més complexes per a les altres. Aquesta situació pot facilitar un possible oligopoli en el sector de la seguretat privada, un sector que és important també per a l'economia del país. Entenem que vostès, el seu govern i nosaltres i tots els poders públics hem de vetllar perquè aquesta situació no passi.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies per la seva intervenció, senyor Camp.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Jordi Font, teniu la paraula.

Gràcies.

El Sr. Jordi Font:

Bé, el Grup Parlamentari Socialdemòcrata vàrem fer una intervenció en la presa en consideració d'aquesta llei que no va pas agradar a tots els parlamentaris d'aquesta cambra

i que avui, si m'ho permeten, reprendré. Vaig manifestar llavors, el 13 de maig de l'any passat, que semblava que es volgués resoldre una situació o ambicions personals, o inclús vaig gosar dir, en condicional, que podia semblar un vestit a mida. Però vistes les transaccions empresarials que mencionava el company Camp ara, nosaltres pensem que teníem raó, és a dir, crec que algú tenia més informació de la que exposava. Per cert, ens preocupa igual que al senyor Camp el quasi monopoli del sector després de diverses adquisicions, però això ja són figues d'un altre paner.

També dèiem i continuem pensant que era molt necessari o imprescindible regular el sector, que en molts aspectes es regia per decrets preconstitucionals.

També ens estranyava llavors que una regulació legislativa tan important el Govern la deixés en mans i iniciativa dels grups parlamentaris, almenys que no fos per fer-los lluir. Però tampoc ens estranya tant, ja que mancances legislatives tan importants que té el govern i imprescindibles —com la llei d'infermeria, que també ho vàrem mencionar llavors o altres que ara no venen al cas—, eren en aquell dia en el tinter i avui encara hi són. Què hi farem!

Finalment, en el que es refereix a aquesta llei, volem manifestar que ha estat treballada amb seriositat al si de la comissió i en ambient de treball positiu, crec jo, amb eficàcia i eficiència. Esperem sincerament que aquesta llei doti tot el sector —tot— de la seguretat legislativa i de garantia jurídica que es mereix, vista la incidència i la importància que aquest sector està agafant en la societat moderna i actual. Voldria, això sí, recalcar que no deixa d'estranyar-nos molt que el mateix grup que presentava la proposició de llei presentés 17 esmenes al seu projecte de llei. Misteris que algun dia descobrirem.

El projecte resultant, no obstant, és per nosaltres totalment satisfactori. Si m'ho permeten, voldria encomanar amb vehemència a Govern que completi, tal com li mana aquesta llei i aquest procés legislatiu, els reglaments necessaris —que en aquest cas són més que necessaris— per poder fer que aquesta llei sigui tan eficient com nosaltres volem que sigui. I això amb un termini que preveu la llei —que va ser objecte de debat, el termini—, vam acordar un termini mitjà, però si pogués ser en un termini més curt, crec que faríem un bon favor a la societat. I també esperem, de la mateixa manera que el govern farà allò necessari i allò escaient per dotar els cossos de seguretat —aquests públics, que els dona aquesta llei un rol en el control de la seguretat privada— de mitjans suficients. Esperem que sí, no és que dubtem que no hi siguin aquests mitjans, però si no hi fossin, que els dotem perquè puguin realment fer el control escaient i necessari que encomana aquesta llei.

Per tot el que s'ha exposat i mencionat, el nostre grup donarà suport a aquesta proposició de llei de seguretat privada.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Font.

Pel grup Parlamentari demòcrata, senyor Joan Carles Ramos, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Gràcies senyora síndica.

Conselleres i consellers, sotmetem avui a la consideració d'aquesta cambra l'aprovació de la Proposició de Llei de seguretat privada.

La llibertat no és viable sense la garantia de la seguretat. La nostra Carta Magna reconeix a l'article 9 el dret a la llibertat i el dret a la seguretat, prova evident que són dos drets que estan íntimament vinculats. La seguretat és el mitjà per aconseguir l'espai de convivència en el qual es desplega plenament el dret a la llibertat en totes les seves vessants. És per aquest motiu que la seguretat esdevé un element cabdal en la definició dels paràmetres de llibertat de cada estat. En el nostre cas, el Principat gaudeix d'un alt estàndard de seguretat reconegut internacionalment com un dels països més segurs del món.

Però la seguretat no es pot limitar només a l'espai públic, cal que estigui també garantida en l'esfera privada, els ciutadans han de poder realitzar els seus drets en un entorn sempre segur. La seguretat pública ha estat regulada àmpliament tant en la Llei de la policia com per la Llei de seguretat privada. Calia ara renovar la normativa de seguretat privada, que s'havia quedat obsoleta. L'entorn actual té major complexitat. Requereix, per tant, una normativa completa i molt més exhaustiva. I és, doncs, per aquest motiu que hem articulat la present proposició de Llei, que té per objecte regular, d'acord amb les exigències actuals i de forma acurada, totes les activitats vinculades a la seguretat privada. Els grups de l'oposició ens hem plantejat el dubte de per què l'oportunitat de fer aquesta Llei. Doncs aquest és el motiu, perquè era el moment de fer-la i era el moment més oportú, i ho hem considerat així, no hi ha res més.

La nova regulació estableix els requisits i els deures dels professionals del sector de la seguretat privada. L'activitat es pot realitzar tant com a persona física com a través d'una persona jurídica, una societat. S'ha d'obtenir l'autorització administrativa prèvia del Ministeri d'Interior. L'empresa de seguretat ha de disposar dels mitjans humans, materials i tècnics que s'establiran per reglament i ha de tenir contractada una pòlissa d'assegurança de responsabilitat civil amb una cobertura mínima de 600.000 euros.

Cal destacar també l'obligació de formació i actualització professional inicial i continuada dels vigilants de seguretat i dels escortes privats, que es regularà més detalladament també per reglament, i l'obligació de tenir un director de seguretat en les empreses que tinguin més de deu empleats.

Les empreses amb servei de seguretat pròpia tenen els mateixos requisits i deures generals que les empreses de seguretat privada, però adaptats al seu àmbit de funcions. I com a novetat, es regula la figura de l'escorta privat, que haurà de superar una formació inicial que es detallarà per reglament. La seva funció és la protecció de persones individuals o de grups de persones per evitar agressions o la comissió de delictes contra ells. Els escortes poden retenir els agressors i també, en cas de temptativa i excepcionalment, poden efectuar serveis armats.

La llei determina els mitjans de control administratiu del seu compliment, les mesures provisionals, les infraccions i les sancions, un desplegament molt acurat de les infraccions amb tipificació específica de les conductes de cada sector d'activitat: empreses de seguretat, empreses amb vigilància pròpia, personal de seguretat, centres de formació i usuaris de serveis de seguretat.

Pel que fa al treball en comissió, cal destacar que s'ha fixat, per exemple, l'obligació de realització anual de pràctiques de tir per personal de seguretat; l'obligació d'inspecció per part de la policia dels dipòsits d'armes i municions —anualment, amb una regularitat anual—; s'ha regulat també la suspensió temporal del portament d'armes i mitjans de defensa al personal de seguretat amb problemes físics, psíquics o sensorials i s'ha fixat també l'obligació de disposar d'una assegurança amb una cobertura mínima de 2 milions d'euros per a aquelles empreses que realitzen l'activitat de transport de fons o valors. I finalment, també en el marc de la comissió, s'ha reduït el termini d'adaptació de la llei a què es referia el company Font a tres anys, pel que fa al personal de seguretat existent que està contractat actualment a les empreses de seguretat, i un any per a les empreses de seguretat.

Els grups de la majoria agraïm el bon clima i el treball de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals i avancem el nostre vot favorable a l'aprovació d'aquesta llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Govern, senyor Josep Maria Rossell, teniu la paraula.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies, senyor nunci, i gràcies, senyora síndica.

En primer lloc vull expressar la meva satisfacció per l'aprovació de la Proposició de llei de seguretat privada, ja que aquest és un sector important i complementari a la seguretat pública que correspon a l'Estat i contribueix també a garantir-la. I per tant, es configura com un mecanisme de prevenció enfront de la comissió de delictes i, com ja va expressar el Govern, en el seu criteri, es considera totalment necessari actualitzar i adequar la normativa en aquesta matèria per tal d'adaptar-la a les necessitats de la societat d'avui en dia.

Així mateix, agraïm que durant el treball en comissió s'hagi tingut en compte alguna de les qüestions que es van plantejar en l'esmentat criteri, com el fet que els terminis per resoldre les sol·licituds siguin aquells establerts al Codi de l'Administració amb caràcter general per a la resolució de les sol·licituds i, així, l'article 22 de la proposició de llei preveu que el termini per obtenir l'autorització és de dos mesos a comptar de la presentació de la sol·licitud.

També es constata que en l'esmentat treball en comissió s'han fet altres modificacions que milloren el text, com per exemple la inclusió a l'article 23 d'un nou requisit per obtenir l'autorització d'exercici, concretament, el fet d'acreditar el seguiment i superar la formació

inicial. En aquest sentit, ja es va indicar al criteri la importància que té la formació per a les funcions que realitzen aquests professionals.

Altres canvis introduïts aporten més seguretat jurídica al còmput dels terminis, com la supressió a l'article 52 de l'expressió «o des del dia en què se n'hagi hagut de tenir coneixement». També es valora positivament, ja que dona més garanties, el procediment de modificació introduïda a l'article 60 per tal que la incoació i la resolució d'un expedient sancionador per una infracció greu no la dugui a terme el mateix òrgan.

Finalment, i en compliment de l'encomanda del Govern prevista a la disposició final primera de la llei, i com no pot ser d'una altra manera, ens posarem a treballar, senyor Font, en l'elaboració dels reglaments necessaris per al desplegament i desenvolupament de la llei, malgrat que considerem, com ja es va dir, que caldria més temps per desenvolupar de la millor manera possible els aspectes previstos legalment tenint en compte el nombre de reglaments per elaborar i els recursos disponibles.

I, si em permeten, voldria fer una reflexió amb caràcter general, atès que vostès, els consellers i conselleres, són els que fan les lleis i que tenen la iniciativa legislativa, com també la tenim el Govern, que jo m'he adonat i he constatat darrerament que en moltes lleis hi ha molt desplegament reglamentari. I això, des de la perspectiva des del Govern, és diferent de la perspectiva que tenen vostès. Jo entenc que en moltes de les lleis —és una opinió personal, eh, i això no vol dir que ara defugui de les obligacions que em pertoquin com a ministre de Justícia i Interior, en aquest cas—, però sí que aquelles qüestions potser que tenen més incidència s'haurien d'exposar i concretar més a les lleis. Jo concretament, i no és per criticar aquesta llei —al contrari, considero que és una bona llei—, però fa menció de reglaments: la paraula «reglament» apareix en 37 ocasions. En 37 ocasions apareix la paraula «reglament» en aquesta llei. Crec que hauríem de ser tots més curosos per tal d'establir en els textos legislatius els casos que calgui. És evident que, en molts dels supòsits, ens trobarem que s'haurà de fer per reglament i és obvi que s'hagi de fer. Però actualment amb els mitjans que disposem i amb els recursos que tenim es fa molt difícil, es fa molt difícil i, per tant, aquesta va ser una de les qüestions que es va plantejar en aquesta llei, que els terminis fossin superiors, perquè és que si no, no donen a l'abast. Bé, és una reflexió que volia fer en caràcter general, no és per criticar-ho, sinó simplement per tal que tot això es pugui millorar.

Dit això, senyor Camp, bé, agrair-li el seu vot favorable en aquesta llei. Suposo que la nostra conversa que hem tingut a la mitja part ha servit per alguna cosa, però moltes gràcies.

A part d'això, dir-li també que, amb relació a l'empresa de què vostè feia menció, o les empreses de què vostè feia menció abans en la seva intervenció, li recordo que, des del Ministeri d'Economia s'està investigant si pot haver-hi alguna actuació que pugui suposar una infracció a la competència efectiva. Per tant, això s'està mirant i es veurà efectivament si eventualment hi ha alguna qüestió sobre això. Dit això, doncs res més.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Els grups desitgen intervenir?

La Sra. síndica general:

Anem per ordre.

Cap dels altres?

Senyor Ramos, pel Grup Parlamentari Demòcrata, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Si, és amb relació als dos comentaris que ha fet el Partit Socialdemòcrata, com també ho ha fet Terceravia d'una manera una mica difuminada, velada o fins i tot molt directa en el cas del PS. Han dit que aquesta llei venia una mica a donar suport, a fonamentar, a fer possible aquest oligopoli que comenten que s'ha materialitzat en matèria de seguretat privada en una empresa. Jo els convido que em diguin a veure aquesta llei, en quins articles o en quins principis ha pogut ajudar en això. Perquè jo crec que, si mirem la llei del començament fins al final, no trobem cap al·lusió a la sistemàtica mercantil o societària de les empreses. O sigui, en aquest sentit, crec que seria difícil que ho poguessin trobar. Però de tota manera, la realitat és aquesta, que ha sigut simplement una compravenda d'accions entre empreses privades. Res més. Ni aquest grup parlamentari ni cap altre pot fer res amb aquestes transaccions mercantils. I, en aquest sentit, doncs, és el que volia comentar.

I després el senyor Camp que ens ha comentat que el període d'adaptació a la nova llei per a les empreses existents seria de tres anys, no és així. És d'un any, la transitòria. El que sí que és de tres anys és per al personal, per a les empreses en si el funcionament és un any.

I res més, gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Ramos.

Alguna intervenció?

Senyor, Camp, vostè desitja intervenir? Seria primer el seu torn. Després, si el senyor Font desitja intervenir, seria el seu.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí.

La Sra. síndica general:

Endavant, senyor camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, només fer un aclariment. He fet menció al tema del personal. A la resta, d'un any no n'he fet cap menció. Res més.

Moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Camp.

Senyor Font:

El Sr. Sr. Jordi Font:

Sí, gràcies.

Primer de tot em referiré a la intervenció del senyor ministre, tot i que m'he saltat el torn. Però per al·lusions contestaré el company liberal. Vejam, estic totalment d'acord amb el criteri del senyor ministre —ah, és demòcrata? (Se senten rialles). No ho sabia, és que ens confonem. El lapsus no sé si ha estat fet exprés o no volent. Bé, compartir totalment el criteri del senyor ministre quant als reglaments i jo penso que nosaltres quan tenim iniciatives legislatives també pequem del mateix. Però entenc que molt sovint és complicat perquè sempre estem confrontats amb el possibilisme de l'Administració. El que jo no comparteixo amb vostè és que tingui dubtes de tenir mitjans. Jo crec que vostès tenen l'obligació de governar i han de posar els mitjans necessaris perquè si les lleis els obliguen a fer reglaments, tinguem les lleis completades amb els reglaments. Ara, li dic sincerament, jo preferiria que no pengessin sempre de reglaments com ens hem trobat més d'un camí que la llei, un cop els reglaments aplicats, segurament no l'haguessin votat.

Pel que fa referència a l'al·lusió, és una al·lusió que no us l'heu de prendre malament, però que constata una qüestió. Era un sector que ja tenia la importància econòmica que té en aquests moments, que mai s'havia plantejat de fer una modificació legislativa en aquest sentit i menys una iniciativa com una proposició de llei. Si no tens una informació que tot això està mutant i està... —perquè, anava malament, aquest sector? Suposo que tenia mancances, és cert, estem millorant de molt el sector, però jo crec que devíeu tenir alguna informació que us aconsellava —i heu fet ben fet, en el fons— de reglamentar millor aquest sector. Però que teníeu alguna informació que aquest sector s'estava movent n'estic convençut, però és una convicció, no puc fer-ne una afirmació. Per això sempre ho he dit en condicional.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Font.

Senyor Ramos, desitja intervenir?

El Sr. Joan Carles Ramos:

Sí, és simplement, bé, que de moment estic a la banqueta demòcrata. Hi estic molt a gust i no tinc cap problema amb els companys liberals, eh?

I en referència a l'altre tema, doncs simplement que, bé, arran de l'obertura que es va fer pel que fa a inversió estrangera es va constatar que aquest era un sector important, ja des de l'any 2015, i que era un sector que volia una certa expansió i que podria ser viable. Amb la comissió ja vam comentar també pel tema de si podien fer formació o no les empreses de seguretat i ho vam comentar molt a bastament. O sigui, informació concreta, cap, però nocions perquè ens hem mogut i hem parlat amb el sector, sí, evidentment que sí.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Senyor ministre, he vist que aixecava la mà, seria el seu torn.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Només molt breument. Senyor Font, compartim pràcticament tot el que acabem de dir. No obstant això, sí que li voldria significar una qüestió que vostè suposo que entendrà perfectament. És a dir, els recursos no són il·limitats. És per aquesta raó per la qual vam demanar que els terminis fossin una mica més llargs. La nostra obligació és fer reglaments, no hi ha cap problema per fer-los, i a més ens agrada fer-los i no tenim cap inconvenient a fer-los. Passa que a vegades s'ha de veure que si dintre d'una llei s'han de fer molt reglaments, doncs almenys poder disposar d'un termini que sigui evidentment coherent per tal que es puguin fer els reglaments en condicions. Perquè a vegades ens trobem que hi ha tants reglaments per fer que quan acaba el termini en molts d'ells ja no hi hem pogut arribar a temps. I és pel que fa al termini, al que em referia. És evident que l'obligació la tenim i, a més, és la nostra obligació.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Els grups desitgen intervenir?

Senyor Font?

Pel grup demòcrata, senyor Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Simplement per remarcar un tema que probablement els que venim d'una legislatura anterior recordem. Senyor Font, quan aquesta cambra va treballar la Llei de seguretat pública, ja en aquell moment, que era la legislatura passada, ja hi havia un esborrany de seguretat privada que era un esborrany que el feia el Govern. I justament la secretària d'Estat era la senyora Ester Molné, que actualment és consellera general, i ella, com a secretària d'Estat d'aquell ministeri, ens va aportar aquell esborrany. Que ja li dic, no venia d'aquesta legislatura, venia de l'anterior. Òbviament aquest govern és un govern de coalició i el que es va fer és treballar, junt amb els nostres companys liberals i amb els nostres companys de Ciutadans Compromesos, un esborrany que contingués, en aquest cas, l'acord dels tres partits —que li recordo, a més, tots tres portàvem al programa electoral. Simplement per fer-li un recordatori. Simplement perquè, deia vostè: «Com és que l'han presentat els grups?» Doncs perquè nosaltres tenim l'honor de tenir la senyora Ester Molné, que havia sigut secretària d'Estat d'Interior i que ella havia liderat aquesta llei.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Acabades les intervencions, i si no hi ha objeccions, proposo l'aprovació de la proposició de llei per assentiment.

Declaro aprovada la proposició de llei.

Punt número 4.

4. Informe anyal del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2020.

L'informe fou publicat en el Butlletí número 11/2022 del 19 de gener.

La Comissió Legislativa d'Interior ha analitzat l'informe del Raonador del Ciutadà i, per exposar-ne el contingut, intervé la senyora Maria Martisella, nomenada ponent per part de la comissió.

Quan vostè vulgui, senyora consellera.

La Sra. Maria Martisella:

Gràcies, senyora síndica.

El passat 24 de gener la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals em va nomenar ponent de l'informe anual del Raonador del Ciutadà corresponent a l'any 2020 i que avui presento en nom de la comissió.

Un informe que deriva, d'una banda, de la memòria que la institució del Raonador del Ciutadà ha tramès al Consell General i ha estat publicada a l'annex del corresponent butlletí i, de l'altra, de la compareixença del mateix Raonador que va realitzar davant de la dita comissió el propassat 7 de març. Dita memòria recull les activitats dutes a terme per aquesta institució en el decurs de l'any 2020, com he mencionat, de conformitat amb les atribucions que li atorga la llei, en compliment i aplicació dels drets i llibertats recollits en la Constitució. El Raonador no només ha actuat prop de l'Administració pública, sinó que, en aplicació de les prerrogatives legals atorgades, també ha intervingut en el sector privat quan s'ha observat alguna vulneració dels drets de la ciutadania. Avui exposem davant del ple del Consell les conclusions derivades de l'anàlisi de l'informe anual presentat i que en són les següents.

La institució va obrir durant l'any 2020 un total de 386 expedients, xifra similar a la de l'any anterior. D'aquests, se n'han resolt 303. La resta no van ser admesos a tràmits al tractar-se d'assumptes concernents al funcionament de la justícia i, conseqüentment, van ser tramesos al Consell Superior de la Justícia. Del total d'expedients registrats, 91 van ser tractats com a expedients formals escrits. D'aquests, se n'han resolt 68: 43 a favor de l'Administració i 25 a favor del demandant. A banda, n'hi ha 20 que encara estan a tràmit i, finalment, 3 que no han estat admesos. La resta, els 294, van ser tractats com a expedients informatius. D'aquests, 235 s'han resolt, mentre que la resta, 59, no han estat admesos a tràmits o bé el Raonador no tenia competència per intervenir-hi. Finalment, es va iniciar un expedient d'ofici, el qual encara està en vies de tramitació.

Els sectors principals d'atenció s'han mantingut respecte a l'anterior informe. Han estat l'habitatge, les prestacions socials, els saigs i la CASS.

Pel que fa a habitatge, s'han obert 126 expedients. La gestió dels contractes finalitzats abruptament pels temporers a causa de la pandèmia ha estat la causa que ha generat més expedients. D'altra banda, la problemàtica per accedir a un habitatge de lloguer a un preu raonable continua sent un dels principals neguits de les persones que s'adrecen a aquesta institució. Per aquest motiu, en el seu informe, el Raonador es mostra favorable al manteniment de mesures com la congelació de lloguers fins que altres iniciatives de caire estructural impulsades des de la Taula de l'Habitatge i l'Institut de l'Habitatge siguin efectives.

En relació amb la CASS, s'han obert 40 expedients, especialment pel desacord dels demandants amb el resultat dels controls mèdics que fa la CASS per coexistència d'altres mèdiques donades per la CASS en controvèrsia amb baixes donades pels metges referents, desacords dels demandants a la negativa de la parapública en l'acceptació del 100 % de la cobertura sanitària i, finalment, per desacord amb el tracte rebut per part dels metges de la CASS durant els controls mèdics.

Amb relació a les prestacions socials, s'han obert 36 expedients. En aquest sentit, l'informe destaca la feina de les administracions públiques durant la pandèmia, donant resposta als

neguits de la ciutadania amb iniciatives com els ajuts a progenitors amb fills confinats a càrrec, la generalització del teletreball, els ERTO —especialment en el sector de serveis— i la congelació dels lloguers. Per contra, lamenta que la pandèmia hagi accentuat la lentitud d'alguns tràmits.

Finalment, en la presentació del seu informe, el Raonador també va posar de manifest que s'havien registrat 13 expedients relacionats amb la Cambra dels Saigs, especialment per la manca de proporcionalitat en els percentatges embargats i algunes queixes pel tracte rebut.

En el seu exposat, el Raonador va presentar les conclusions principals de l'enquesta realitzada sobre els dossiers oberts en matèria d'habitatge. Una enquesta que, recordem-ho, va ser sol·licitada pels membres d'aquesta comissió durant la presentació de l'informe del Raonador de l'any passat. Les principals conclusions d'aquest informe són que la major part dels demandants —d'habitatge, estem parlant— tenen entre 31 i 45 anys; el gruix dels immobles afectats està ubicat a Andorra la Vella, Escaldes i Encamp; les famílies afectades estan majoritàriament integrades per quatre persones; la superfície dels immobles concernits va dels 60 als 100 metres quadrats; la major part dels habitatges tenen entre 25 i 50 anys; el preu de les rendes oscil·la entre els 320 i els 1.100 euros mensuals. En la major part dels casos, el preu del lloguer supera el 30 % dels ingressos familiars.

Com a objectius a curt termini, la institució del Raonador té previst impulsar la realització d'enquestes de satisfacció i establir mecanismes per incrementar la notorietat i millorar el grau de coneixement de la institució per part de la ciutadania, així com continuar treballant amb les entitats que agrupen col·lectius sensibles perquè coneguin la tasca i les funcions que efectua el Raonador.

Per acabar, en nom de tots els membres de la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Socials, volem agrair al senyor Marc Vila la feina realitzada al capdavant de la institució, agraïment que també volem fer extensiu a tot el seu equip i que encoratgem a seguir en aquesta tasca.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyora consellera.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Raul Ferré, teniu la paraula.

El Sr. Raul Ferré:

Gràcies, senyor nunci. Moltes gràcies, senyora síndica.

L'informe del Raonador del Ciutadà deriva, d'una banda, de la memòria que la institució, a través del Consell General i que ha estat publicada. De l'altra, de la compareixença que el Raonador, el seu Marc Vila Amigó, va realitzar davant de la Comissió Legislativa de Justícia i Interior. Dita memòria recull les activitats dutes a terme per aquesta institució en el decurs de l'any 2020, de conformitat amb les atribucions que li atorga la Llei de creació i funcionament del Raonador del Ciutadà com a delegat del Consell General en la defensa,

compliment i aplicació dels drets i llibertats recollits en la nostra Constitució. El senyor Marc Vila Amigó és al capdavant de la institució des del 5 de desembre del 2017 i des d'aquesta data fa honor a les funcions que se li van encomanar. Vull fer-li extensiva a ell i a tot el seu equip la nostra més sincera felicitació.

Avui s'han exposat davant del ple del Consell General les conclusions derivades de l'anàlisi 2020 de l'informe anual presentat pel Raonador del Ciutadà. Com cada any, aquest informe és la fotografia amb relació a algunes qüestions que no funcionen i és de gran ajuda tant pel Consell General com pel Govern a l'hora de poder solucionar certes dificultats. És cert que la foto de l'any 2020 arriba tard, però la Institució del Raonador del Ciutadà, com totes les altres, s'han vist afectades aquests dos darrers anys per l'impacte de la COVID-19. I, en aquest sentit, volem trencar una llança en favor de la situació i excusar-la pel retard en la presentació de l'informe de l'any 2020. El senyor Raonador també va dir que ja ens va dir que ben aviat tindríem damunt de la taula l'informe de l'any 2021. Tornant a la foto del 2020, remarcant que el seu caràcter especial passa pel fet que és el primer informe en el qual es reflecteix l'efecte COVID-19 sobre la ciutadania. Tenim la prova que les mesures covid han estat efectives, atès que l'increment de casos tractats pel Raonador en comparació al 2019 és mínim.

La figura del Raonador del Ciutadà és de cabdal importància perquè és un interlocutor entre el poble i les institucions. El fet que accedir al Raonador sigui fàcil i gratuït comporta que la institució pugui ajudar molta gent i detectar situacions de risc o exclusió o problemes socials. En el decurs de la compareixença, el senyor Marc Vila ja va destacar la importància de les xarxes socials de la institució, així com de la web del Raonador, i tots els esforços que es fan perquè cada cop la institució sigui més accessible a tots. En termes d'accessibilitat, també hem de remarcar la importància del canvi d'ubicació. La institució fa esforços per modernitzar-se i obrir noves vies d'accés. Des d'aquí els vull felicitar.

Els consellers generals del grup parlamentari de la majoria, Demòcrates per Andorra, Liberals d'Andorra i Ciutadans Compromesos, donem suport a la tasca efectuada pel Raonador del Ciutadà pel que fa a la seva defensa i les actuacions dels drets i les llibertats dels nostres ciutadans. Com sempre, analitzarem amb detall totes les propostes efectuades en el decurs de la compareixença pública. En referència a les problemàtiques destacades en l'informe, cal dir que les principals matèries són la CASS, les prestacions socials, els saigs i l'habitatge. Malauradament, no es tracta de cap novetat i són temes més o menys habituals.

En matèria de queixes relacionades amb la CASS, hi ha un problema constant amb les persones que reben l'alta mèdica de la CASS, però continuen tenint baixa per part del metge. Aquestes persones no perceben ni prestacions ni salari. També tenim la disconformitat amb els resultats dels controls mèdics, la negativa de la parapública en l'atorgament del 100 % de cobertura sanitària i el desacord amb el tracte rebut per part dels metges encarregats dels controls mèdics. Des dels grups parlamentaris de la majoria, prenem nota d'aquestes qüestions per mirar de cercar solucions als problemes conjuntament amb el Govern.

Pel que fa a les prestacions socials, la majoria dels expedients són queixes relacionades amb el retard de les prestacions per l'efecte de la pandèmia, però l'informe també destaca l'efectivitat dels ajuts i les mesures covid.

En matèria d'habitatge, les queixes se centren en la finalització dels contractes o de les pròrrogues i el preu dels lloguers. Volem remarcar que el mateix Raonador del Ciutadà va destacar que la mesura de congelar els preus dels lloguers havia resultat molt i molt eficaç. La prova que s'està actuant és que any rere any el Govern ha presentat a tràmit parlamentari diverses lleis relacionades amb les mesures per l'habitatge. El Govern desenvolupa des de l'inici de legislatura polítiques per fomentar l'accés i el manteniment de l'habitatge de lloguer. Des de l'Executiu s'han dut a terme de forma continuada una sèrie de polítiques destinades a protegir les persones, a incentivar la incorporació d'habitatges al mercat de lloguer i crear un sistema de govern que garanteixi l'execució d'accions per pal·liar la problemàtica actual i que dissenyi solucions de futur. Any rere any, per a bé o per a mal, s'han anat votant les lleis de mesures urgents, amb la pròrroga automàtica dels contractes d'arrendament, la congelació dels lloguers i altres molt bones mesures que han dotat de pau i tranquil·litat moltes famílies d'aquí al nostre país.

Finalment, pel que fa a la problemàtica relacionada amb els saigs i els embargaments, val a dir que en el marc dels treballs relacionats amb el Projecte de Llei de la modificació de la Llei dels saigs, es modifica la llei de l'embargament i es preveu l'obligació dels saigs de tenir en compte la proporcionalitat entre el valor dels béns i drets i l'import que és objecte d'embargament i de vetllar perquè la persona embargada i els familiars que en depenen econòmicament puguin viure en condicions dignes. Des dels grups parlamentaris de la majoria adquirim el compromís de continuar treballant per donar resposta a les preocupacions traslladades pels ciutadans al Raonador.

Per acabar, novament agraïm la tasca efectuada pel Raonador i per tot el seu equip, ja que es tracta d'una institució indispensable.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Joan Carles Camp, teniu la paraula.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies, senyor nunci. Gràcies, senyora síndica.

El proppassat 7 de març de 2022, el Raonador del Ciutadà, el senyor Marc Vila Amigó, va comparèixer a la Comissió Legislativa de Justícia, Interior i Afers Institucionals amb l'objecte de presentar-nos l'informe de l'any 2020 amb més detall. La figura del Raonador del Ciutadà efectua de catalitzador de les queixes dels ciutadans envers les administracions públiques, entre altres organismes.

Durant la compareixença, el Raonador ens va relatar que durant l'any 2020 s'han obert un total de 386 expedients, 295 dels quals verbals i 91 formals. Dels 91 formals, 88 han estat admesos a tràmits. D'aquests 88 admesos a tràmit, 25 han estat a favor del demandant i 43 a favor de l'Administració. Per tant, s'han resolt 68 expedients i 20 queden per resoldre.

L'altra gran partida són expedients informatius o verbals. El Raonador també ens relata durant la seva compareixença que no ha verificat que les dades siguin certes i que aquestes són les que li han dit. Entenem que seria necessari que aquestes demandes informatives o verbals es poguessin contrastar i verificar amb la contrapart. Aquest acte ens aportaria més informació i dades respecte a les queixes, saber si són favorables a una part o a l'altra. També es disposaria d'una informació més veraç, més fiable. Amb dades serà més fàcil corregir amb precisió les ineficiències detectades envers els col·lectius més vulnerables.

En un context econòmic canviant l'efecte de temporalitat també és força important. Per tant, seria desitjable que els informes del Raonador es presentessin durant el primer trimestre de l'any següent, no al cap d'un any i tres mesos, ja que amb la dilatació del temps pot ser que les necessitats o les casuístiques de la ciutadania hagin canviat.

Aquestes recomanacions que fem es fan amb un únic objectiu: que cap dret, que cap deure de cada ciutadà quedi desprotegit o vulnerat.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Carles Sánchez, teniu la paraula.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies, senyora síndica.

Avui tractem en aquesta cambra l'informe i l'acció del Raonador del Ciutadà durant l'any 2020.

Durant la compareixença del senyor Marc Vila, Raonador del Ciutadà, vam poder conèixer els resultats totals del nombre d'expedients i àmbits d'aquests. També vam poder conèixer les iniciatives en matèria comunicativa que havia emprès l'òrgan. Alhora, en successives declaracions als mitjans, el Raonador ha fet una crida constant a tenir en compte l'actual situació de l'accés i el manteniment de l'habitatge, fent referència a les pròrrogues de contracte que tants debats han suscitat en aquesta cambra.

El darrer debat sobre les consideracions del Raonador en matèria d'habitatge es va desenvolupar durant la darrera sessió d'impuls i control en l'acció del Govern. Aleshores vam fer evidents les carències de la política del Govern aquí i ara, en una situació, podríem dir, d'emergència. Allà vaig tenir l'oportunitat de demanar al Govern una campanya comunicativa als principals mitjans de comunicació, donant a conèixer el dret dels llogaters a una pròrroga d'un any en els seus contractes, mesura que significa que els seus

contractes mantenen les mateixes condicions i el mateix preu durant aquest any 2022. Encara no he pogut veure aquesta campanya i avui reitero la seva necessitat.

Sovint, davant l'informe anual del Raonador del Ciutadà, comentem el nombre d'expedients instruïts i l'àmbit a què pertanyen. Però descartem comentar el detall, és a dir, la natura dels mateixos expedients. La matèria sobre la qual versen. I aquesta informació qualitativa ens dona una mesura més acurada dels problemes. Avui vull enumerar les problemàtiques per les quals la ciutadania acudeix al Raonador en l'àmbit de l'habitatge durant l'any 2020. Són les següents i les cito amb la nomenclatura emprada a l'informe: Llei 23/2019 noves mesures; Llei d'arrendament de finques urbanes; pis temporer retorn dipòsit; retorn dipòsit; desacord despeses; reducció lloguer ERTA COVID-19; humitats immoble; augment lloguer millores immoble; informació venda immoble de lloguer; augment plaça d'aparcament; desacord actuació comunitat propietaris; desacord actuació serveis immobiliaris temporers; manca salubritat immoble; desacord despeses calefacció; Llei 23/2019 noves mesures ús propi; informació venda pis llogat; rescindir contracte per part del llogater; rescissió de contracte manca abonament lloguer; fuites d'aigua; augment preu lloguer; desacord import despeses; estat precari immoble llogat; despeses desorbitades; arrendament unitat immobiliària impossibilitat trasllat; pis temporer finalització contracte de lloguer; tancament calefacció sense acord comunitat; desacord plaça d'aparcament; desacord actuació gestió immobiliari; retorn dipòsit abonament desperfectes; informació actuació agència immobiliària; informació preavis rescissió contracte; desnonament local; filtracions aigua immoble; desperfectes immoble; informació terrasses comunitàries; informació obres immobles; informació apartament moblat sense moblat; desacord actuació agència immobiliària; informació desperfectes estructurals immoble; subhasta apartament liquidació deute; desacord import lloguer local comercial; desacord actuació agència immobiliària; informació titularitat jardí; avís informació llogaters morosos; informació contracte nou prohibició tinença d'animals de companyia; regularització despeses anterior propietari immoble; humitats apartament; informació embargament apartament llogat i informació lloguer plaça d'aparcament. Senyores i senyors, sé que no és un poema, però ens dona una mesura clau de quines són les causes que s'abonen al Raonador del Ciutadà.

Per sobre de totes les categories que acabo de llegir en destacaré les tres primeres: Llei 23/2019 noves mesures, amb 29 expedients; Llei d'arrendament de finques urbanes, amb 9 expedients, i pis temporer retorn dipòsit, amb 8 expedients. La resta de matèries reben menys de 8 expedients. El total d'expedients d'habitatge són 126, força per sobre dels següents àmbits en nombre: l'Administració general amb 82 i social amb 81. Cal afegir també que molts dels expedients d'habitatge són informatius, ja que la tasca del Raonador en aquest àmbit es redueix necessàriament a la informació, i és per això que una de les conclusions que es poden extreure d'aquest informe és un dèficit informatiu en matèria d'habitatge patit per la població general. Per tant, i amb més raó, cal una campanya comunicativa als principals mitjans que informi dels drets i els deures de llogaters i propietaris. Quan se'ns faci arribar la informació estadística sobre la matèria de les consultes de l'Oficina de l'Habitatge i a l'espera també de l'informe del Raonador de l'any 2021, podré comprovar i crec no equivocar-me, que els dubtes sobre les successives lleis de mesures urgents ocuparan també un lloc prominent. No esperin més, actuïn, facin una campanya com les relatives a la COVID-19, ja que l'habitatge és també una situació d'emergència.

I parlant de mesures urgents, i ara em dirigeixo al Govern, apugin el salari mínim. Durant el debat de la darrera Llei de mesures la coalició afirmà que, en cas de ser necessari, el salari mínim s'apujaria. Doncs bé, és necessari, és el moment, és imperatiu. Apugin el salari mínim i les pensions mínimes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Sánchez.

El govern desitja intervenir?

Senyor Filloy, teniu la paraula.

El Sr. Víctor Filloy:

Gràcies, senyora síndica.

Molt ràpidament, simplement per aprofitar aquest altaveu per poder agrair una vegada més a la institució del Raonador del Ciutadà la seva tasca, i no només al Raonador, sinó a les persones que hi treballen, que vetllen per l'eficàcia de l'actuació de l'Administració, que vetllen també per la defensa dels drets i les llibertats dels ciutadans i de les ciutadanes i que, en definitiva, acompanyen els més vulnerables per millorar la seva qualitat de vida.

Val a dir que és una institució en la qual el Govern es recolza molt, i no només en l'àmbit de l'habitatge, com exposava el conseller Sánchez, sinó sobretot en matèries també de l'àmbit social i d'altres. Hi treballem conjuntament i, des de la perspectiva del meu pas també pel Ministeri d'Afers Socials, doncs li vull agrair al Raonador totes les reunions que hem mantingut personalment amb ell, perquè és una institució que està a peu de carrer, que està al costat de la ciutadania, dels nostres ciutadans i que recull de manera molt personal i directa les inquietuds de la gent. I aquestes inquietuds són traslladades als ministeris amb les competències que els pertoca i sempre, o quasi sempre, són resoltes també d'una manera molt personal i personalitzada. Per tant, fan una tasca molt de proximitat, que agraiïm i que desitgem que continuï així. Malauradament, de situacions de vulnerabilitat n'hi ha, malauradament, i no alarmaré ningú si dic que continuarà havent-ne, però hem de continuar treballant conjuntament amb la institució per tal que cada vegada sigui possible resoldre aquestes situacions.

Pel que fa a les manifestacions concretes amb relació a l'habitatge que feia ara el senyor Sánchez, doncs estem d'acord, senyor Sánchez, que l'habitatge és una de les qüestions que més ha ocupat el Raonador darrerament i que ocupa també l'Oficina de l'Habitatge, que també recull moltes d'aquestes necessitats. I en aquest sentit, doncs, justament el que reclama el Raonador del Ciutadà, per exemple, que és mantenir la pròrroga dels contractes de lloguer, bé, aquesta pròrroga demana de mantenir-la perquè justament la vam aprovar en aquesta cambra i l'hem aprovat any rere any i, si s'escau, la continuarem aprovant. Per tant, doncs, no ens demana res que no estiguem fent, sinó que ens demana de continuar fent el que estem fent. Per tant, d'alguna manera estem donant una resposta positiva a la ciutadania amb aquesta protecció.

I pel que fa a informar una miqueta més, té raó. És cert que en l'última reunió ja em va demanar de fer aquesta petita campanya de comunicació per tal que els ciutadans i els propietaris i llogaters coneguin els seus drets i deures. Justament aquesta setmana he tingut l'última verificació del text del que serà la campanya, però que properament podrà veure certa informació en aquest sentit.

En tot cas, doncs, reitero l'agraïment a la institució, a les persones que hi treballen i recordar que també en el Govern, trobarà sempre una mà estesa per ajudar i reconduir les situacions que el Raonador recull en l'àmbit de les seves competències.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor ministre.

Alguna altra intervenció per part dels grups?

Doncs acabades les intervencions, es dona per acabat el debat.

(El M.I. Sr. Joaquim Miró Castillo abandona la sala)

Punt número 5.

5. Examen i votació de la moció relativa que es retiri el decret que aprova la modificació dels preus públics de les tarifes als centres sociosanitaris i que es convoqui una taula de diàleg amb tots els grups parlamentaris i els agents implicats per debatre sobre el funcionament futur dels centres sociosanitaris i d'atenció a domicili, presentada pels M. I. Srs. Pere López Agràs, Judit Salazar Álvarez i Susanna Vela Palomares, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

La moció fou publicada en el Butlletí número 37/2022 del 21 de març i no s'hi han presentat esmenes.

Per defensar la moció presentada pel M. I. Sr. Pere López, juntament amb les M. I. Sres. Judit Salazar i Susanna Vela, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, intervé el senyor Pere López.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Fa unes setmanes els mitjans de comunicació informaven, amb total sorpresa, que el Govern havia decidit canviar les tarifes d'accés als centres sociosanitaris. I, per no emprar els eufemismes que sovint fa servir la ministra, que havia incrementat, apujat notablement, multiplicat o doblat aquestes tarifes. Per a sorpresa, en primer lloc, dels mateixos mitjans de comunicació, només cal llegir nombrosos articles, editorials i notícies que s'han publicat en els mitjans, jo diria que en tots els mitjans de comunicació del nostre país. Sorpresa també de la Federació de la Gent Gran del Principat d'Andorra. Pocs dies després d'aquest

edicte estàvem en una reunió —cal dir una reunió acordada ja abans de l'edicte— amb el president, el vicepresident i el president de les set federacions parroquials. I ningú en sabia o n'havia escoltat absolutament res. De fet, com ja vaig dir uns dies, el senyor Fèlix Zapatero ens va animar a fer-ho públic aquí on es debaten les coses, al Consell General. Sorpresa també a la FAD, a la Federació Andorrana de Persones amb Discapacitat: en una reunió que havíem tingut uns dies abans, abans que sortís el decret —una llarga reunió de més de tres hores en què vam parlar de moltes coses—, aquest tema ni tan sols va sortir. Els vaig contactar telefònicament posteriorment per saber si en alguna de les reunions amb el Govern s'havia informat d'aquest augment de les tarifes. I sorpresa també a l'opinió pública o a l'oposició, ja que aquest increment de les tarifes no formava part ni dels programes polítics ni del programa H23 aprovat per la (...) (no s'entén 02:46:16).

Abans de continuar, però, amb aquesta qüestió més política, voldria tornar a explicar les importants implicacions econòmiques d'aquesta multiplicació de les tarifes. La tarifa més habitual passa de 1.030 euros amb caràcter general —però en molts casos de 780 euros per a aquelles persones que tenien un 100 % de cobertura de la CASS— a entre 1.400 i 1.500 euros mensuals. Això suposa un increment de despesa per a les famílies entre uns 7.500 i uns 9.000 euros anuals. És evident —i no cal fer gaires números, ni ser economista, ni tenir cap tipus de formació específica— que és molt diferent per a una família poder fer front a 800 euros cada mes que haver de fer front a 1.400 o a 1.500 euros.

A més, aquest import, o aquests conjunts d'imports, dimarts vam saber amb la compareixença de la ministra que es van establir d'una manera que podríem catalogar d'arbitrària, en el sentit que la mateixa ministra ens va dir que no s'havia fet servir cap mena de barem o d'índex de referència per saber quina és la capacitat de les economies de les famílies andorranes per poder fer-hi front i que, per tant, s'havia decidit situar aquest import sense analitzar si aquest preu públic —que és un preu públic, hem de recordar que és un servei bàsic, fonamental i ineludible per a moltes famílies, això no és un servei públic, per posar un exemple, com el d'anar al gimnàs o anar o fer ús de qualsevol altre servei— s'havia augmentat d'aquesta manera tan significativa sense analitzar si la família o les famílies andorranes tenen o no tenen la possibilitat de fer-hi front.

El mantra des del govern i imagino que entre les intervencions que després podrem escoltar dels grups parlamentaris que hi donen suport és allò que «aquí ajudem tothom». I jo crec que avui, novament que debatem sobre aquesta qüestió, convé recordar què és el que diu exactament la nostra legislació en matèria de serveis socio-sanitaris. Legislació a la qual evidentment es refereix aquest decret, dient que en primer lloc, en l'article 5, serà la persona beneficiària la que, d'acord amb l'article 61 de la Llei, haurà de fer front, en primera instància, a aquestes tarifes i, en el cas que no pugui, doncs els seus obligats amb relació a l'article 62 —les persones obligades, no els obligats tributaris. Anem a veure què diu exactament l'article 61 de la Llei de serveis socio-sanitaris. S'entén que el beneficiari, és a dir, la persona que ha d'entrar o ha de fer ús d'aquest centre de serveis socio-sanitaris disposa de recursos suficients —primer cas— si els seus ingressos superen el lex personal, és a dir, si els seus ingressos són superiors al salari mínim o bé si el seu patrimoni supera el barem que ve a continuació. Per tant, una persona que té uns ingressos totals superiors al salari mínim, és a dir, una persona que té uns ingressos superiors a 1.157,87 euros, no té dret legal a cap mena d'ajuda.

Cal tenir en compte —no sé si s’hi han fixat, imagino que sí— que anteriorment el lex era superior a la tarifa que calia pagar i que actualment el lex se situarà en un import inferior, bastant inferior, a la nova tarifa establerta. Què passa un cop esgotats els recursos de la persona beneficiària? Com diu el decret aprovat pel Govern i que fa referència a l’article 62 de la Llei de serveis socio-sanitaris, en aquest cas són els familiars obligats els que han de fer front a aquesta tarifa. Són obligats familiars el cònjuge o la parella en unió estable, els ascendents i descendents per consanguinitat fins al segon grau, és a dir, fills i nets i, evidentment, cònjuge o persona amb qui es convisqui amb una fórmula d’unió estable. Han també de contribuir a fer front a aquestes tarifes totes aquestes persones, si cada un d’aquests obligats que viu sol té uns ingressos que superen dues vegades el lex, i en cas que sigui una unitat familiar, si aquesta unitat familiar supera en 1,5 cops el lex.

Per tant, senyors de Govern i senyors dels grups parlamentaris que hi donen suport, que posen la persona al centre de la seva acció, què és el que pot passar o què és el que passarà amb aquest augment indiscriminat que pràcticament dobla les tarifes dels serveis socio-sanitaris? Doncs és evident que molts padrins que tenien una pensió al nivell del lex no hi podran fer front, hauran de desprendre’s dels seus béns o hauran de reduir de manera dràstica els seus estalvis, que els seus fills i els seus nets que cobrin per sobre de dues vegades el lex o una vegada i mitja el lex familiar, doncs hauran de contribuir a finançar aquest increment de les seves tarifes. I si —que això sembla que els fa molt plaer—, i si algú, després d’escoltar tota l’activitat, tot el patrimoni, tots els comptes bancaris de la persona que entra al centre socio-sanitari, després d’escoltar tot el patrimoni, tots els comptes bancaris, tots els ingressos, salaris dels fills, dels nets, dels cònjuges, doncs no arriba, vostès seran tan benèvolts que els donaran una ajuda social per poder pagar la diferència. No sé si això és l’objectiu que es perseguia. No sé si d’això se’n pot dir situar la persona al centre de l’acció i si s’explica com es pot incrementar d’un dia per l’altre, sense cap mena de diàleg, una tarifa d’un preu públic, passant-lo de més o menys els 800 als 1.600 euros.

I tornant al tema més polític dels programes i de l’H23. Ens sembla que el Govern i els grups que hi donen suport es juguen avui també part de la seva credibilitat política davant de l’opinió pública. Pot el Govern sense diàleg, sense estar al programa polític, sense estar al document H23, augmentar una tarifa que té aquestes implicacions per a les economies i les famílies del nostre país d’un dia per l’altre? Bé, evidentment, hem vist que sí que pot fer-ho. De fet, és el que ha fet i és com els fets han succeït. Però em sembla que aquestes coses no es poden fer. Ens deia la ministra l’altre dia que en el document H23 sí que hi havia un anunci d’aquest increment de les tarifes. Com que vaig escoltar el que va dir a la compareixença i ho vaig anotar, doncs ho he anat a buscar i a la pàgina 30 del document H23 hi he trobat la frase en qüestió, que diu: «Ordenar i publicar els preus públics en matèria d’atenció a la gent gran». A partir d’ara, cada vegada que haguem de llegir «ordenar i publicar», caldrà entendre «augmentar, duplicar, multiplicar algunes de les tarifes de serveis públics»?

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor conseller.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyor nunci.

A veure, no es tracta de fer anar malament les persones que tenen un familiar en una residència, ni molt menys. Ni molt menys. Es tracta del contrari —però això no ho diuen—, que aquelles persones que tenen familiars a les residències i que són persones sobrades de recursos contribueixin una miqueta més a fer-se càrrec dels seus padrins, que estan molt ben atesos a les diferents residències del nostre país. De la mateixa manera que van fer els nostres avis o els nostres pares amb nosaltres quan érem petits, que és tenir cura de nosaltres i no deixar que a tots fos l'Estat qui ens cuidés. I a aquella família que ho necessitava per tenir cura del menjador, de l'educació, dels llibres o del que sigui dels seus fills se li ha donat d'ajuda. És molt diferent.

Fa de mal defensar, com a titular, la pujada de preus de les residències, però és que no és ben bé així, amics del PS, no és ben bé així. S'han de deixar dues coses clares. Primer, i això és molt important: a cap de les persones que avui està en una residència se li apuja el cost, a ningú. Això és molt important. I que a les persones que no tenen recursos tampoc se'ls apuja el cost. Ara bé, a les persones que van —diguem-ho d'una forma planera— sobrades de recursos sí que se'ls demana que tinguin una mica més de cura i facin una mica més d'aportació econòmica per tenir cura dels seus padrins. Fins a cert punt és paradoxal que quan el Partit Socialdemòcrata defensa aquella màxima de «qui més té que més pagui», en el cas de les residències és molt llaminer dir «és que ara apugen el preu a les residències a tothom». Bé, és que no és així. En el cas de les residències s'està aplicant la seva màxima: qui més té que contribueixi una miqueta més a la cura dels seus padrins que estan a les residències. Però quan diem qui més té tampoc fem aquest alarmisme que vostè està fent, perquè qui més té estem parlant d'uns límits bastant considerables i segur que hi ha excepcions, però bastant considerables, per sota dels quals no es posa en risc el patrimoni ni es toca el patrimoni d'aquestes persones. Dit d'una altra forma, famílies que viuen a tot tren és una mica lleig que no es vulguin fer cura dels seus padrins. Perquè això és el que sembla també que per eliminació vostès estan defensant. Una mica, fent el símil del que deia l'Ester Molné aquest principi de tarda: és la pàtria potestat, però aplicada als nostres padrins. I només faltaria.

El que s'ha buscat —i amb l'aprovació de la llei l'anterior legislatura no, l'anterior— és una reestructuració del sistema de serveis socials i socio-sanitaris buscant l'eficiència dels serveis públics. Buscant, com està sent i com ha sigut sempre, la professionalització de totes les persones que hi treballen. Buscant, com és el cas que ens ocupa avui, la racionalització, l'eficiència i la sostenibilitat del sistema a través de la implantació d'un sistema de copagament entre les persones i les institucions, ja sigui el Govern o la CASS. Amb valors com la corresponsabilitat, la solidaritat, l'atenció integral amb la persona —ho repeteixo amb la persona— al centre del sistema, la universalitat, la igualtat i l'equitat. I tot això ens porta a un model d'atenció continuada, centrada —repeteixo, centrada— en la persona. I segons aquest model, totes les atencions s'han de centrar a millorar la seva qualitat de vida, el seu benestar i respectar la seva dignitat. El decret ho diu en moltes

ocasions, que es respecta i no es compromet els ingressos de les persones que vostè ha donat a entendre que aquí tothom s'ho haurà de vendre tot per mantenir els padrins a les residències. I això no és així de cap manera.

Una família —anava a dir estàndard, però avui dia ja no, ja no és estàndard— de matrimoni i dos fills, perquè anem centrant una mica les coses, no estarà subjecta a cap contribució pel manteniment del seu iaio i o la seva iaia a la residència si el salari mitjà individual d'un dels dos cònjuges, és a dir, per separat, no supera els 5.036 euros. És a dir, que conjuntament estàs parlant ja de molts diners. Per tant, per sota d'això no se li compromet el seu patrimoni ni els seus ingressos, contràriament al que ens volen fer pensar. A una família sense fills de dos adults per sota d'un salari mitjà de cada un dels adults de 3.000 euros, exactament de 2.952, tampoc se li compromet el seu patrimoni. Per tant, és cert que hi ha un augment de tarifes per a aquelles persones que tenen ingressos i patrimonis importants, però també diguem-ho clar: a aquelles persones que no tenen tants recursos —i no estic parlant de salaris bases com vostès han pogut escoltar, estic parlant de gairebé 6.000 euros o de gairebé 3.000 euros— no se'ls comprometen els recursos. I repeteixo, no és plat de bon gust dir que s'apugen els preus de les residències i que els familiars ens n'haurèm de fer càrrec. Però és clar, no venguem que aquí tothom s'ho ha de vendre tot, que la gent ha de vendre les accions que tingui a la borsa o que s'ha de vendre el pis per poder pagar la residència del seu iaio o la seva iaia, perquè no és així en cap cas. És més, fins i tot poden tenir un pis a la platja que tampoc se l'han de vendre. Si aquest pis val 138.000 euros aquest pis el poden mantenir.

Per tant, a veure, estem parlant d'una mesura que evidentment ens agradaria que no hagués de ser així, però que és molt raonable i és: una persona que té molts recursos —i deixem fora el pis de la platja, deixem fora si té un vehicle adaptat, deixem fora l'habitatge habitual— i que té aquests salaris que acabo de mencionar no ha d'aportar res en aquesta pujada de tarifes. I insisteixo, als residents actuals tampoc se'ls apuja res. Per tant, ens sembla que, malgrat tot, és una mesura equilibrada, és una mesura equitativa, és una mesura solidària i que pensem que respon a la seva màxima de «qui més té, més paga».

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, senyor Josep Pintat, teniu la paraula.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora síndica.

Avui en el Grup Parlamentari Socialdemòcrata es presenta una moció on hi ha dues propostes: una que es retiri el decret que aprova la modificació de preus públics de les tarifes dels centres sociosanitaris, els quals afecten els nous usuaris amb un increment de l'import que hauran de pagar i una disminució de les prestacions que rebran, i dues, que

convoqui una taula de diàleg amb tots els grups parlamentaris i els agents implicats per debatre sobre el funcionament futur dels centres socio-sanitaris d'atenció a domicili per tal de trobar una solució adequada i consensuada amb totes les parts.

Des de Terceravia, som conscients que avui abordem un debat d'una temàtica altament sensible, degut al col·lectiu de població que afecta actualment i en el futur, perquè la població anirà creixent. Nosaltres podíem haver presentat esmenes, no ho hem fet i explicaré el perquè: pel fet que no hem acabat d'entendre —tot i les compareixences de la ministra a la Comissió d'Afers, la ministra Judith Pallarés— més que tot aquesta mecànica, com s'ha fet. I també ho comentava ara, i ho cito, amb el senyor Martínez Benazet, a la mitja part del Consell. Per tant, crec que avui seria potser important, a fi de passar un missatge per transmetre una certa tranquil·litat a tota la ciutadania i als usuaris, d'intentar cercar una solució que pugui transmetre un missatge més clar. I intentaré fer una mica el relat del que ens ha generat dubtes.

L'any 2014 s'aprova la Llei 9/2014, del 24 d'abril, de serveis socio-sanitaris. Aquesta llei té per objecte establir un model de serveis socials i socio-sanitaris que millori la qualitat de vida de les persones i les famílies mitjançant un sistema sòlid i ben articulat. En concret, fixant el model, la racionalització, ordenant el sector, eliminant la disfunció, les duplicitats i les diferències territorials.

Aquesta llei, en el seu article 46, intitulat Auditoria d'eficàcia i d'eficiència del sistema, diu i cito textualment: «El Govern encarrega cada dos anys una auditoria d'eficàcia i d'eficiència del sistema de serveis socials i socio-sanitaris que s'ha de licitar per concurs públic entre entitats especialistes en la matèria i de prestigi. L'informe final de l'auditoria es diposita al Consell General per a que sigui examinat per la comissió parlamentària corresponent i se'n faciliti el coneixement públic, garantint-ne l'accés a tots els ciutadans. El Govern ha d'elaborar un pla de millora de l'eficàcia i de l'eficiència del sistema de serveis socials i socio-sanitaris i proposar les polítiques de correcció i prevenció basant-se en les conclusions de l'auditoria. Aquest pla s'ha d'implementar i executar abans de l'avaluació següent.» Fi de la cita.

En resposta al mandat legal, el mes de maig del 2018, l'actual cap de Govern, el senyor Espot, en aquell moment ministre d'Afers Socials, Justícia i Interior, va comparèixer en el marc de la Comissió d'Afers Socials per presentar els resultats de la primera auditoria d'eficàcia i d'eficiència del sistema de serveis socials i socio-sanitaris que es va dur a terme des de l'aprovació de la llei. L'avaluació de l'auditoria conclouia que hi havia sis aspectes sobre els quals fer millores: millorar el coneixement de necessitats socials, disposar d'un mecanisme d'avaluació sobre els barems que es fan servir per avaluar les necessitats de les persones que sol·liciten ajuts, establir un nou sistema de preus que se centrin en els perfils dels usuaris, potenciar la prevenció, persistir en les polítiques socials centrades en la persona i continuar el sistema d'informació del sistema de serveis socials i socio-sanitaris. I quant al preu públic, els auditors del treball van destacar i cito textualment: «S'ha pogut constatar que actualment hi ha preus diferents per al mateix servei, especialment en l'àmbit de la gent gran, i ha alertat dels perills que això pot comportar quant a l'equitat i a l'eficiència en l'assignació de recursos socials». Fi de la cita.

Des de Terceravia compartim les voluntats de la llei i els resultats de l'auditoria, i veiem necessari alhora eliminar els perills a l'entorn de l'equitat i l'eficiència en l'assignació dels recursos socials. I pensem que aquests decrets que ens ocupen avui en el marc d'aquesta moció ja cerquen aquesta finalitat. Però per una banda, els resultats de l'auditoria són del maig del 2018. Des de llavors i fins pràcticament avui han transcorregut quasi quatre anys. La llei, en el seu article 46, disposa que s'ha de dur a terme una auditoria cada dos anys i dipositar-la al Consell General. Per tant, que s'haurien hagut de fer dues auditories. El nostre grup no en té constància. I no ho dic per fer un retret, eh. Alhora en aquest període s'ha produït una sèrie de fets recentment, com una expandèmia o una escalada bèl·lica, que tot plegat ens aboca a una situació delicada en molts aspectes. Per tant, crec que aquesta valoració sí que (...) (no s'entén, 03:09:32). I creiem que la deriva d'aquests escenaris, doncs, condicionarà una mica el futur.

Dit això, creiem que el Govern, donant resposta a l'informe d'auditoria, pretén regular dita problemàtica per via de dos vessants, o això és el que hem deduït de les explicacions en roda de premsa de la secretària d'Estat d'Afers Socials, Teresa Milà. I cito: «Es vol una evolució d'un model molt medicalitzat, perquè els centres sociosanitaris no són hospitals, sinó que els recursos han de centrar-se en l'atenció a la fragilitat i a l'autonomia. És a dir, el sistema actual es basa en un model en el qual el 60 % o 70 % del seu cost recau en la despesa sanitària i ara volem anar a un sistema menys medicalitzat però de més atenció personal. I en aquest la persona, en funció dels seus ingressos i patrimoni, aportarà més o menys, i qui no tingui recursos podrà sol·licitar una ajuda ocasional al Govern». Fi de la cita.

Terceravia, si ho entenem bé, aquests ajustos es fan per la via de preus públics. Partim del cost real del servei reconegut per Govern, variant en funció del grau de dependència, i s'actualitzen anualment via IPC. Per determinar el preu públic es fixen tres nuclis de despesa: la despesa sanitària —a càrrec de la CASS—, la despesa d'atenció personal de l'autonomia i la despesa de manutenció i d'hostaleria. Aquesta nova fórmula de preus no afecta els usuaris actuals, sinó els que vindran en el futur. I en tot cas, si algú no hi arriba és el Govern qui ho cobreix. És dins aquest escenari que es fixen, jo diria, els àmbits que es vol fer amb aquesta espècie de reforma per la via dels preus públics, però alhora un preu públic, per definició, no és un tribut. Al preu públic, qui vol consumir un servei el paga i qui no, no; en un cas d'aquests, molta gent de la població —i amb l'envelliment de la població— potser serà necessari o farà falta, per tant, no en podran prescindir.

Alhora, desmedicalitzar —i aquí és on tenim molts dubtes— els serveis sociosanitaris, i això fer-ho amb aquesta fórmula i amb aquestes tarifes i segons aquests índexs —com pot ser l'índex de Charlson i el nombre d'ingressos que hi ha hagut o que hagi tingut la persona al llarg de l'any—, home, és una mica complicat i és molt subjectiu, i entenem que un preu públic també hauria de ser transparent. Per tant, tot això ens genera, per poder dir si els preus són els adequats o no, si les puges són aquestes, ens genera incertesa. Més que incertesa, ens falta visió i comprensió. Jo crec que d'aquí si es volgués que sortís un missatge positiu —tenint en compte la moció que ha presentat ara el PS, que en aquest sentit la veiem oportuna— o si es volgués arribar a un acord de voler fer una ampliació d'informació en aquests aspectes, perquè això va més lluny. Ja només el decret és un canvi de model, o almenys, no un canvi de model, és una millora del model que porta uns criteris variació de preus públics. Però això s'hauria d'explicar amb molta més detall perquè tota la

ciutadania ho tingués molt més clar. Per tant, nosaltres el que proposaríem, si aquí hi hagués la voluntat d'intentar cercar diguem-ne un acord per poder desplegar més informació i que hi hagi més tranquil·litat. Res més.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Ferran Costa, teniu la paraula.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

Abans de començar, reiterar les paraules del senyor Pintat. Estem parlant d'una temàtica altament sensible i no hi podríem estar més d'acord, senyor Pintat. I és per això que cal ser especialment rigorós amb tot el que es diu des d'aquesta tribuna.

Jo penso, senyor López —i avui intentaré defugir aquestes picabaralles dialèctiques en què vostè i jo sempre ens embardissem tan sovint per fer molta pedagogia sobre aquest tema tan sensible—, però li he de dir que la seva moció i aquest posicionament del Partit Socialdemòcrata, si més no, fa total perplexitat, perquè avui el que vostè fa en aquesta cambra és un exercici d'alta irresponsabilitat política. I li diré el perquè. Primer de tot, perquè vostè intenta infondre un alarmisme social amb aquests nous preus de referència. I de fet, ja faig referència a algunes de les cites grandiloqüents que ha deixat anar des d'aquesta tribuna i que són totalment falses: «l'increment de la despesa per a les famílies serà d'uns 5.000 a 7.000 euros anuals». Fals, senyor López; fals, famílies del país. «Una persona que supera el salari mínim no té dret legal a cap ajuda». Rotundament fals, senyor López, rotundament fals. «Ara els padrins hauran de desprendre's —ho ha dit més o menys, eh— dels béns i dels estalvis, els fills hauran de contribuir i després d'un complet escrutini per part de l'Estat, llavors el Govern els donarà un ajut social». També fals. Això se'n diu alarmisme social i avui intentaré demostrar que tot el que vostè ha dit no s'adiu a la veritat. Potser vostè el que pretén és esgarrapar vots en un tema llaminer i sensible, però el que està fent és tergiversar la realitat per confondre l'elector. De fet, el seu posicionament, paradoxalment, com deia al començament, té poc a veure amb allò que pretesament defensen normalment els socialdemòcrates. Si més no, allò que diu el manual de teoria política, i és que qui més possibilitats té, doncs més ha de contribuir a les finances públiques. Vostè avui fa l'exercici radicalment al contrari. Amb el meu permís, no ho entenc, senyor López.

El que deia, miraré de fer un exercici de pedagogia i demostraré que les forces de la majoria, un cop més, són molt més progressistes que alguns que s'autodefineixen com a progressistes, vetllen per la sostenibilitat futura de les finances públiques i de l'estat del benestar i tot garantint, sobretot, tot garantint el millor estàndard d'atenció sanitària per a la nostra gent gran. Bàsicament aclarirem tres conceptes. Un, que els usuaris actuals —això no s'ha dit— de les residències continuaran pagant el mateix que han pagat fins ara; per

tant, no pagaran més, com algú potser vol fer creure. Que cal racionalitzar i contenir la despesa de la CASS i també òbviament de les finances públiques del govern, perquè són vasos comunicants, com vostè sap perfectament. A més a més, avui mateix vostè i jo i altres companys d'aquesta sala hem coincidit en unes jornades de l'Empresa Familiar Andorrana i que invocaven els polítics actuals, és a dir, tots nosaltres, justament a treballar per la racionalització i la contenció de la despesa de la CASS. I vull també aclarir aspectes pel que fa a la reordenació de preus de referència, que és el que estem parlant avui aquí, que fa que siguin més alts. Cert, els preus de referència són més alts, però això fer-ho avui és un mandat polític d'una llei del 2014, per una banda, i és una responsabilitat política per donar millor servei a tota la ciutadania.

Anem a pams. El que dèiem, els usuaris actuals no pagaran més pels serveis actuals: els que queden i estan en residències actuals i paguen aquests preus continuaran pagant exactament els mateixos preus. Per tant, no hi ha cap, cap ni una afectació en els preus que paguen. Per tant, no canvien les condicions per a totes aquelles persones usuàries i per a totes aquelles famílies que avui dia ja tenen algú ingressat a les residències sociosanitàries. Que quedi clar.

Per altra banda, la reorganització dels preus públics de referència de les residències sociosanitàries racionalitza i redueix els costos per a la CASS i endreça també els costos que assumeix el Govern. Posem context: què s'ha fet amb aquests canvis? La situació actual feia que les empreses prestadores dels serveis oferissin una dispersió enorme de tarifes per serveis similars. Per exemple, la residència Sant Vicenç d'Enclar i El Cedre oferien tarifes per serveis medicalitzats que diferien en prop de 2.000 euros mensuals per exactament els mateixos serveis. Això n'és un exemple, en podríem posar molts més altres. Cal explicar que el cost del preu de referència s'assumeix compartidament per la CASS, pel Govern i per l'usuari. I com es calcula? Doncs és un sistema molt complex, s'hi referia el senyor Pintat i coincideixo amb ell que és molt complex. És un sistema extremadament tècnic, amb aquest índex de comorbiditat de Charlson, tal com informava la ministra, on es fa un compendi i es barreja l'índex de supervivència de les persones a deu anys vista, el seu grau de dependència i les patologies de l'usuari. Doncs aquest sistema és sempre arreu i aquí no el teníem. Aquí no s'havia posat ordre al sistema, ara s'ordena el sistema i de manera empírica s'estableix un sistema que ha de servir justament per garantir aquests drets dels nostres usuaris. Per tant, arribem a uns nous preus de referència. Això suposa, com dèiem, una racionalització i contenció dels diners públics que comporta una millor gestió dels recursos de tothom i l'aportació que haurà de fer l'usuari s'adequa a l'estat de salut i a les seves necessitats, i no segons l'edifici o la residència on van a allotjar-se. Dit això, actualment la mateixa persona, amb el mateix estat de salut i amb el mateix grau de dependència, pot tenir un cost per l'Estat, o un cost global de referència, que oscil·la entre els 2.300 i els 4.800 euros. Per tant, és una diferència difícil de justificar. Amb aquest reordenament que fem pel nou sistema, aquesta mateixa persona, amb les mateixes necessitats i segons el seu estat de salut, tindrà exactament el mateix cost total.

I anem a allò que interessa, segurament, a totes les ciutadanes i ciutadans que ens estan escoltant. Com repercuteix aquest nou cost de referència a les butxaques dels ciutadans? I és aquí on hem de ser extremadament curiosos, senyor López. Els usuaris han d'assumir part d'aquest nou preu de referència, evidentment. I aquest preu de referència —ho deia

vostè, senyor López— se situarà en 1.426 euros mensuals per a la gran majoria d'usuaris. És real, el cost actual oscil·lava entre els 780 i els 1.030 per resident i el nou cost del sistema pot voltar entre els 1.400 i els 1.500, com vostè deia. Evidentment, això és un augment de tarifes. No faig servir cap eufemisme, senyor López. Però anem a analitzar realment què suposa per a les famílies perquè, com ja saben i indicava la Llei 6/2014, del 24 d'abril, dels serveis socials i socio-sanitaris, aquest cost l'ha d'assumir l'usuari si aquest no hi pot fer front, i també si no hi pot fer front, hi han de contribuir els obligats familiars, és a dir, la xarxa familiar.

L'article 62 d'aquesta llei ja establia els llindars a partir dels quals els familiars obligats comencen a contribuir. Uns llindars que, ja m'avanço, serien l'enveja de qualsevol país del nostre entorn, qualsevol. Inclosos els gestionats pels socialdemòcrates. Il·lustrem-ho amb un exemple: un padrí o padrina resident amb una pensió de 1.100 euros, una bona pensió, haurà de fer front a un cost de 1.426 euros mensuals. Li falten, doncs, 326 euros cada mes per fer front al cost que li suposa per usuari. Qui paga aquests 326 euros que no té el padrí o la padrina? I com es paguen? Doncs miri, en el cas d'una família amb dos fills menors d'edat a càrrec i en els quals els ingressos dels dos progenitors siguin fins a 5.000 euros cadascun dels dos progenitors, és a dir, amb 10.000 euros d'ingressos mensuals, aquesta família no pagaria res, no pagaria res. Qui assumiria aquests 326 euros que falten seria el nostre Govern. Una família amb 10.000 euros d'ingrés mensual no assumeix ni un euro de cost de la nova tarifa de referència, ni un euro de cost. La família només començaria a col·laborar amb els costos de residència del padrí si els membres de la parella superen els 5.036,73 euros mensuals, aquests llindars, calculats segons el lex que marca en l'article 62 de la llei que es va aprovar en aquesta cambra el 2014. I atenció, sempre que qui cobra més d'aquests 5.036 euros sigui el fill o filla de la persona ingressada. Es podria donar la casuística que un membre de la parella cobra 8.000, l'altre en cobra 5.000 i inclús en aquest cas no es fa cap aportació, cap ni una. Perquè no és el fill o la filla directa de la persona usuària. En resum, imaginem un nucli familiar com el que he descrit, dos adults i dos menors a càrrec: un membre ingressa 5.100 al mes i l'altre 5.000 —10.100 d'ingrés—, la col·laboració a pagar —perquè aquesta persona sí que paga, perquè s'ha passat dels 5.023 i en té 5.100—, doncs aquesta família, que té 10.100 euros cada mes, haurà de contribuir pel benestar del seu padrí 73,26 euros. Aquesta és la pujada real de preus d'una família amb uns llindars d'ingressos de 10.100 euros al mes, 73,26.

Diguem les coses pel seu nom, m'està dient que això no és assumible per una família? Que no és just que una unitat familiar amb ingressos superiors als 10.000 euros col·labori amb menys de 75 euros al mes perquè el seu ésser estimat estigui cuidat i ben atès les vint-i-quatre hores del dia. Podria posar altres exemples. Se m'esgota el temps, però jo l'únic que li vull dir és que amb aquest nou sistema i càlcul dels preus de referència tenim un sistema ordenat —disposem d'un mètode ordenat—, és molt més just —els prestadors de serveis, és a dir, les empreses que són empreses de prestació de serveis socio-sanitaris, ofereixen serveis similars i calia homogeneïtzar els preus—, es fa una racionalització i contenció de la despesa pública que reverteix òbviament positivament en tots els ciutadans —en tots— i només aquells amb ingressos molt elevats contribuiran més que ara en el benestar del seu familiar ingressat en una residència.

No creuen, doncs, que amb la seva moció es contradiuen del tot amb el seu discurs que qui té més capacitat econòmica més ha de contribuir? Amb el sistema proposat pel Govern es compleix amb el principi de la llei del 2014, una llei aprovada per aquesta cambra aleshores, reflex de la sobirania popular d'aleshores, amb uns principis que —ja li avanço— el Grup Parlamentari Liberal compartim i que estableix que el model de serveis socials i socio-sanitaris han d'estar basats en la corresponsabilitat i equitat dels poders públics i de les persones beneficiàries i les seves famílies, que hi hauran de col·laborar en funció de les seves possibilitats. Nosaltres avui volem complir amb aquest mandat legal per tots els motius anteriorment exposats i, consegüentment, no podem donar suport a la seva moció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, senyor Carles Enseñat Reig, teniu la paraula.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, com sempre, senyor nunci. Gràcies també a la senyora síndica per ordenar els debats.

Em permetrà, sense canviar de tema però començant en un altre punt, perquè el senyor Costa ho ha explicat tan bé que volia començar amb un altre punt.

Quan es presenta justament aquest format de debat, en aquest cas una moció, els grups que ho presenten saben molt bé per què ho presenten. I en aquest cas, doncs els explicaré que des del meu punt de vista, vostès, òbviament i perdoni el verb, però provoquen amb aquesta mateixa moció. El reglament diu: «Les preguntes orals —òbviament— poden derivar en una moció que serà presentada davant de la Sindicatura pel conseller general que ha formulat la pregunta i dos consellers generals més». Diu: «Aquesta pregunta pot derivar en una moció que serà presentada i en aquest cas serà ordenada igual que una proposta d'acord». Quan llegim en el reglament del Consell General com es dirimeixen els debats de propostes d'acord, que òbviament són tal com el reglament dicta que s'ha de dirimir aquest debat, veiem que diu: «Els debats de les propostes d'acord s'iniciaran amb una exposició d'un dels proposants —que això ja ho han fet— per un màxim de 10 minuts. A continuació s'obrirà un torn exclusivament per als grups parlamentaris i els consellers generals que han presentat esmenes i un altre per a aquells que no ho han fet».

És a dir, vostès saben perfectament que amb aquest format el principal actor —el principal actor en aquest cas d'aquesta moció— no pot parlar. Per tant, fan callar el Govern en una qüestió que els és, home, com a mínim de vital importància, perquè és el Govern que pren una decisió i és el Govern que no els pot contestar. Hi ha en el reglament altres vies perquè el reglament els permeti tenir un debat i que el Govern els pugui contestar. Vostès han triat justament la via en què el govern no pot contestar. Per què ho dic això? Perquè molta gent suposo que a casa i molta gent de la premsa diran: «Ostres, com és que el govern no

contesta? És que *quien calla atorga*, com diuen els nostres veïns del sud?» No, és que la via en què s'ha triat impedeix que el govern contesti.

ra, senyora síndica, sí que, entrant en matèria, en primer lloc, crec que és necessari contrarrestar l'alarmisme que vol generar el PS quan presenta aquesta moció. Contrarrestar tanta demagògia, missatges que de manera intencionada no s'aproximen a la veritat i fer-ho amb un missatge de tranquil·litat. Tranquil·litat per responsabilitat en el càrrec que ostentem i per respecte a la nostra població. Un missatge curt, clar i dividit en tres conceptes. Primer, ningú, absolutament ningú, es quedarà sense plaça a una residència sociosanitària. Segon, les persones que no tinguin recursos per assumir una plaça a una residència també la tindran garantida, ja que l'Estat n'assumirà els costos, tots els costos, fins al 100 %. Tercer, els serveis que s'ofereixen actualment a les quatre residències sociosanitàries queden garantits i no perdran qualitat. Encara més, amb la reordenació de les tarifes i dels graus de medicalització de l'usuari es millora el servei en aquells centres on actualment es detectava alguna mancança.

Podria acabar aquí la defensa contra aquesta moció per no generar més debat al voltant d'un tema que, recordem-ho, afecta un col·lectiu de la nostra societat que és prioritari, i més després d'haver patit la pandèmia de la COVID-19. Un col·lectiu que no mereix picabaralles que no porten enlloc ni mocions que busquen rèdit polític. Mereix treball i treball. Treball com el Pla Nacional Sociosanitari per a la Gent Gran, que es va presentar aquest dijous a la Comissió Legislativa de Sanitat i que millorarà molt àmpliament la qualitat de vida de les persones grans. Però sense ànim d'obrir més el debat, sinó de tancar-lo ja definitivament i posar-nos a treballar en el que sí que toca, ressaltaré alguns punts d'aquest decret de modificació de preus que volem que quedin ben clars, perquè el PS, el que ha fet fins ara bàsicament és tergiversar la informació.

Amb el nou decret, un usuari de qualsevol centre sociosanitari pagarà com a molt 1.426 euros al mes. Aquest màxim, òbviament i si s'ho pot permetre, és el topall màxim. Pagarà —i ho repeteixo, si s'ho pot permetre— 1.426 euros al mes per una plaça que en total costarà entre 2.626 i 4.126 euros. És a dir, la Comissió de Valoració Sociosanitària encarregada d'avaluar cada cas li atorgarà una plaça que està subvencionada de sortida en com a mínim un 50 % gràcies a l'aportació del Govern i de la CASS. Un cost màxim per a l'usuari —usuari que s'ho pugui permetre— de 1.426 euros. I dic bé, un cost màxim per a l'usuari que s'ho pugui permetre de 1.426 euros, que per cert, és inferior a la mitjana del que paguen els catalans per una plaça a una residència pública a Catalunya o els francesos per una a França.

La redistribució de les tarifes s'encamina a millorar el servei ofert encarant-lo cap a un model centrat en la persona i a potenciar la seva autonomia. A la vegada, parteix dels principis de corresponsabilitat i d'equitat, de coherència amb la despesa sanitària real, vetllant també per la sostenibilitat de les finances públiques. Conceptes que també emanen de la Llei de serveis socials i sociosanitaris del 2014, llei a la qual, evidentment, el PS va votar en contra.

Evidentment, el decret suposa canvis. Cert. Cert que per una plaça a un centre ara es paga com a màxim 1.030 euros al mes. El topall puja fins a aquests 1.426 euros. Però reitero, només per a aquells que ho puguin pagar. Per a les persones que no ho puguin fer no canvia absolutament res, el mateix que passava fins ara: els que podien pagar 1.030 euros

els pagaven, els que no, pagaven menys o no pagaven. Així, l'usuari que no pugui assumir la despesa o que no compti amb suport econòmic familiar contrastat per ajudar-lo, com explicava el senyor Costa tan àmpliament, no pagarà els 1.426 euros, sinó en funció d'un barem molt concret de valoració patrimonial i també del seu grau de necessitats mèdiques i socials. De nou, com s'està fent fins ara des de l'entrada en vigor de la llei del 2014. I encara més, em repeteixo perquè quedi ben clar: si un usuari no pot pagar res, zero euros, tindrà la plaça igualment, ja que serà el Govern qui n'assumirà tots els costos. També, com passava fins ara.

Actualment es destinen 430.000 euros anuals per ajudar els usuaris que no poden pagar els 1.030 euros —en total, són 74 persones—, que se sumen als 3,2 milions d'euros que destina l'Estat en el copagament de cada plaça que es cobreix. Això es continuarà fent exactament igual. Ningú haurà d'assumir allò que no pot pagar. Lògicament, no serà així, això seria una bajanada. L'Estat, el Govern, continuarà com fins ara, assumint el cost quan la persona no pugui fer-se càrrec de la despesa. Així, per què fem aquestes modificacions als preus públics?, em pregunto. Doncs per tot el que he explicat, perquè així ho estableix la Llei de serveis socials i socio-sanitaris, perquè també és un compromís contret a l'H23, concretament a l'apartat 5.1, perquè calia actualitzar les tarifes. No defensen vostès aspectes que compartim, les actualitzacions de l'IPC i de les pensions? Doncs justament aquí és el que estem fent, actualitzant. Però també fem aquestes modificacions —i això no ho explica el PS quan justifica la moció, però bé que ho saben—, perquè calia acabar amb el desgavell actual, posar fi a la situació de centres que cobraven per una plaça amb vora 5.000 euros assumits entre usuari, CASS i govern, mentre que altres centres cobraven quasi la meitat i fins i tot oferint millor servei. 5.000 euros unes, 2.500 euros altres. 5.000 per mateixos serveis que una altra residència cobrava a 2.500.

Senyors consellers i senyores conselleres, això era, i encara ho és, una absoluta disbauxa. Ho saben prou els senyors del PS i també saben que votant aquesta moció fem que la disbauxa continuï: que uns cobrin 5.000 perquè els altres cobrin 2.500 fent exactament els mateixos serveis. I tot, òbviament, a costelles del Govern. Senyors consellers, senyores conselleres, calia acabar amb tot això. Calia i cal acabar amb el clientelisme existent en els canvis de residència en funció del cost. Cal acabar amb les diferències de tarifes i de serveis. Per això aquest canvi és —i és veritat, segurament s'hauria d'haver explicat molt millor, no els ho nego, els dono absolutament tota la raó. A partir d'ara, la plaça a un centre o un altre —Clara Rabassa, El Cedre, Sant Vicenç d'Enclar o Salita— costarà el mateix, entre 2.626 euros i 4.126 euros. Ja els ho he dit, en funció de les necessitats socials i sanitàries de l'usuari, i s'oferiran els mateixos serveis a totes les residències. També els serveis medicalitzats que ara només tenien El Cedre i Sant Vicenç d'Enclar.

També els recordo que aquí, liderat pels ministres d'Afers Socials i de Sanitat, neix el Servei d'Envelliment i Salut, amb una dotació de cinc metges, entre ells quatre geriatres, amb llits hospitalaris i hospitalització domiciliària. I així, justament així és com acabem amb el desgavell.

Mirin, vostès destinen i han destinat molts esforços a criticar el canvi de tarifes. Jo els ho reconec, segurament no ho hem explicat prou bé, però en altres paraules, vostès el que volen és que el desgavell continuï. Nosaltres destinarem aquests esforços i molts més que

no s'hagin de pagar aquestes tarifes. I no perquè apostem per ampliar les ajudes, que també, sinó perquè tenim clar que l'objectiu és que aquestes persones no hagin de sol·licitar una plaça en un centre sociosanitari fins que no presentin un nivell de dependència molt elevat. Perquè l'objectiu és ampliar i millorar la xarxa de recursos humans i econòmics i aconseguir que les persones grans es puguin quedar a casa tant temps com sigui possible. A casa seva, posant a disposició tot el que puguin necessitar per a la seva vida autònoma. I en aquesta voluntat comptem també amb l'ajuda indispensable dels comuns. La residència serà l'últim recurs. A ningú de nosaltres, entenc, ens agradaria haver de deixar casa nostra per anar a una residència. És aquí on hem de dedicar tots els esforços i des de la majoria del Govern ho estem fent. La prova n'és el Pla Nacional Sociosanitari per a la Gent Gran, al qual em referia abans i del qual vostès ja tenen tots els detalls. Però senyors del PS, es tracta també...

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant, senyor Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, senyora síndica.

Es tracta també de la defensa d'uns principis, uns principis bàsics, i en això no ens posarem d'acord. Vostès aposten per un país d'assistits i de cafè per a tots; nosaltres volem assistir només els qui ho necessiten, perquè assistint els que solament ho requereixen, ens fa poder assistir-los millor. Vostès volen fer creure a la població que les arquees de l'Estat són infinites; nosaltres vetllem per l'equilibri i per defensar els interessos de tothom, de les persones, del teixit econòmic i també de l'Estat i de la seva sostenibilitat. Anar cap a un model insostenible, al qual ens portarien vostès amb les seves polítiques, comportaria un problema molt més profund que la temàtica de la moció que vostès estan presentant. En resum, i perquè quedi clar. La moció del PS va en contra de poder dedicar més recursos als qui més ho necessiten. Senyora síndica, acabant, va en contra de continuar millorant el servei que s'ofereix als centres sociosanitaris. Va en contra d'un model més just i equitatiu. La moció del PS ens fa perdre temps en el que són les veritables prioritats, que no són altres que donar resposta a les necessitats reals de la gent gran, oferir-los més autonomia, millorar la qualitat del seu dia a dia i garantir-los unes condicions de vida dignes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, senyor Pere López, teniu la paraula.

El Sr. Pere López:

Gràcies, senyora síndica.

Deixi'm dir, i començaré per aquí la meva segona intervenció, que en l'anterior intervenció no he llegit la moció que se sotmet a debat. M'he esplaiat massa amb les argumentacions i les explicacions i m'he deixat de llegir el que estem debatent justament. Penso que és interessant per a aquelles persones que mirin de seguir-ho. I per tant, ho faré ara.

«Vist que el Govern ha aprovat una modificació de preus públics per als nous —senyor Costa, nous— residents a centres sociosanitaris, escrit negre sobre blanc; vist que el Govern considera que els preus fins ara no estaven adaptats a la llei que es va aprovar l'any 2014 i que aquesta modificació no suposa un increment del cost total, sinó de l'aportació que faran els nous usuaris en detriment de les aportacions efectuades per la CASS i el Govern; vist que tampoc queda clar ni ha estat explicat com afectarà el canvi proposat a la qualitat dels serveis que rebran els usuaris dels centres sociosanitaris; vist que la decisió s'ha pres de manera unilateral, sense consultar amb associacions i entitats de col·lectius directament implicats per aquest canvi, com ara la Federació Andorrana de Persones amb Discapacitat o la Federació de la Gent Gran del Principat d'Andorra, ni s'ha mantingut cap mena de debat públic respecte d'aquesta modificació, que tampoc figurava ni en els programes electorals ni en el programa de govern de la coalició en el document intítulat Prioritats H23; vist que des del Govern es reconeix que la modificació no s'ha explicat suficientment bé, a la roda de premsa efectuada i davant de la pregunta parlamentària formulada pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la ministra d'Afers Socials, Igualtat i Joventut, la senyora Judith Pallarés, ofereix ara una comissió —la comissió que va tenir lloc el passat dimarts— o eventuais rondes d'informació a les cases pairals, malgrat que la decisió ja està aprovada i és plenament vigent; vist que el cost mínim s'incrementa en un 83 % i que el cost anual es pot veure incrementat entre uns 7.700 i uns 8.900 euros; vist que aquest molt substancial increment coincideix en un moment en què el cost de l'habitatge està disparat i en el qual el Govern està anunciant —aquí ja podem posar-hi un present: ha anunciat— l'increment de preus essencials, per exemple, en temes com l'energia; vist que la mesura s'aplica a un col·lectiu vulnerable que ha quedat, a més, força afectat després de patir especialment les conseqüències de dos anys de pandèmia i amb els conseqüents esforços que han hagut de realitzar; vist que, pel que fa a les ajudes als usuaris que no puguin sufragar el cost de servei a les quals el Govern remet per argumentar que l'augment del cost no és rellevant, no han partit cap flexibilització per tal de facilitar-ne l'accés; atès que és una mesura que perjudica la gent gran que requereix els serveis d'un centre sociosanitari del país, de forma que impacta sobre un col·lectiu essencialment vulnerable al qual tenim el dret de protegir en tant que societat que es desenvolupa en el marc constitucional d'Estat social, el Consell General adopta el següent acord. Que es retiri el decret que aprova la modificació dels preus públics de les tarifes dels centres sociosanitaris, les quals afectaran els nous usuaris amb un increment de l'import que hauran de pagar i una potencial disminució de les prestacions que rebran, i que es convoqui una taula de diàleg amb tots els grups parlamentaris i els agents implicats per debatre sobre el funcionament futur dels centres sociosanitaris i de l'atenció a domicili per tal de trobar una solució consensuada i adequada entre totes les parts».

Un cop llegida la moció, faré unes breus referències al que han comentat els diferents companys presidents de grup parlamentari.

Senyor Naudi, vostè diu que aquest sistema, el que es proposa ara —ho ha dit, eh— suposa la implantació d'un sistema de copagament basat en la solidaritat i la universalitat. El senyor Enseñat anava una mica més enllà, una mica com feia l'altre dia la ministra, dient que nosaltres defensem un país d'assistits amb cafè per a tothom. El primer que convé recordar és que el model que hi havia fins ara és un model en què hi ha corresponsabilitat, en què hi ha copagament dels usuaris, i nosaltres no estem defensant —que quedi clar— un model en què els usuaris no paguin per estar a un centre sociosanitari. Una altra cosa és on se situa, a quin nivell se situa aquesta xifra? És evident que allà on se situa el nivell hi haurà famílies que hi podran accedir i hi haurà altres famílies que no hi podran accedir.

Després, home, si anem a estirar una mica, són vostès els que amb el seu model trenquen la universalitat i fan aquest país d'assistits. Perquè vostès el que ens estan dient és que augmenten les tarifes, però no perquè la gent les pagui, sinó perquè les assumeixi el govern. I, evidentment, s'obliden del complex sistema d'ajudes que tenim implantat. Jo, senyor Costa, amb relació als números que vostè ha fet, deixi'm que jo li llegeixi una altra vegada el que diu l'article 62 de la llei que tenim vigent. L'article 62 diu que l'única part que no es poden veure embargades les famílies als obligats familiars és dues vegades el lex per a les persones que viuen soles —que, amb els meus números, això fa més o menys uns 2.300 euros d'ingrés— i una vegada i mig el lex familiar. És a dir, que una parella no es podria embargar per sobre dels 2.940 euros i una parella que tingués dos fills, per sobre dels 3.800 euros d'ingrés doncs ja hauria de contribuir. Això és, literalment, el que diu l'article 62 de la llei. I això és el que persones que cobren dues vegades el salari mínim ens han explicat, que se'ls obliga a presentar els extractes i han de complementar i han de pagar. No només per aquest cas: ajudes a l'habitatge i altres prestacions perquè això aplica pel conjunt de les aportacions socials.

Deixi'm que recordi una altra vegada més el tema de l'H23 en què es diu —el senyor Enseñat deia «actualitzar les tarifes»—... aquí no hi diu actualitzar les tarifes, ni diu cap referència a posar-les al dia. El que es deia es que s'ordenarien i es publicarien i, per tant, mai s'havia parlat d'augmentar les tarifes.

I he deixat pel final la intervenció del senyor Pintat, no per altra cosa, sinó perquè m'ha semblat —inclosa la nostra mateixa— la intervenció més interessant i més preocupant d'aquesta tarda. En primer lloc, perquè em sembla que el que vostè ha explicat o ha denunciat té una certa o una notable gravetat. És a dir, si la llei no s'estava aplicant, si no s'estan fent les auditories de com s'està aplicant efectivament la Llei de serveis socials, de com s'estan aplicant, doncs, aquests mecanismes, sembla agosarat començar la casa pel teulat i fer un canvi de tarifes tan important —doncs amb dubtes, pel que veig aquí— sobre quins són els llindars, quant han de contribuir les famílies... No sé si estem parlant d'un terreny en què pot haver-hi discrecionalitat, en què unes famílies tinguin uns llindars a partir dels quals se'ls retengui —perquè ens consta a nosaltres, eh, que presenten els extractes i se'ls retenen els diners— per pagar, doncs, les prestacions, ja sigui ajudes a l'habitatge, que es retiren, o ajudes per estar ingressat en un centre sociosanitari.

Recordo que en la passada legislatura el company Gerard Alís, que llavors era el conseller del grup parlamentari que estava amb la Comissió d'Afers Socials, va demanar l'auditoria —tot i que alguna vegada jo intervenia en temes socials—, va demanar aquesta auditoria.

Una auditoria, senyor Espot, que va trigar però que finalment es va adjudicar. Després de la demanda que va fer el senyor Alís, es va encomanar i es va lliurar al grup parlamentari. Com bé recordava el senyor Pintat —bé, ho recordava; jo recordava que això era la passada legislatura, però senyor Pintat ha situat això en el calendari— és una auditoria de maig del 2018. Si la llei diu —que de fet ho diu— que s'ha de fer una auditoria cada dos anys per veure com s'estan aplicant temes tan importants sobre què és el que han d'assumir les famílies, què és el que assumeix l'Estat, com està funcionant aquesta llei que afecta tants serveis per a les famílies i les persones al nostre país, doncs fa quatre anys que no s'està fent l'auditoria. Jo crec que això és molt important que avui s'expliqui i s'aclareixi.

I m'afegeixo o voldria sumar-me, ja que tenim tota aquesta situació damunt de la taula, a aquesta oferta que feia el senyor Pintat de diàleg, de clarificació de conceptes, d'un canvi de tarifes que no ha provocat l'alarmisme, per molt que vostès insisteixen a dir que el PS ha provocat, està fent alarmisme. Nosaltres estàvem reunits amb persones que alguna cosa en saben d'això, no? Són els set representants parroquials de les federacions de les set parròquies, de les federacions grans del nostre país, amb el seu president, amb el seu vicepresident, i ens fan avinent que com pot ser això?, com és que això s'ha anunciat d'aquesta manera?, quines implicacions té?, com es repercuteix? Per tant, no és. L'alarmisme, si algú l'ha engegat, és sortir amb un decret i dir: el que valia 800 ara val 1.400 i aquí no passa res, que ningú pateixi. Home no, quan una cosa que valia 800 passa a pagar 1.400 o 1.500, algú, poc o molt, ho haurà de pagar. Quan abans el lex era superior a aquesta tarifa i, per tant, doncs, per dir ho en termes molt col·loquials, agafant els diners de la pensió o dels ingressos de la persona beneficiària era suficient per cobrir la tarifa, quan se situa una tarifa molt per sobre del lex, això ja deixa de ser així. I això ja escapa a la realitat econòmica de la persona beneficiària i afecta directament la situació econòmica del seu cònjuge, dels seus familiars, dels seus fills i dels seus nets.

A nosaltres ens sembla que és un tema important, que és un tema com per parlar-ne, que és un tema com que tota aquesta situació de qui afecta, com, quina part del salari dels fills, del patrimoni es reté o no es reté, doncs es clarifiqui i se'n parli. I també és important que s'aclareixi si el Govern està fent o no està fent i està fent públic aquesta auditoria d'aplicació de la Llei de serveis socials.

Gràcies, senyora síndica, perquè m'he excedit una mica del temps.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Els grups desitgen intervenir?

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, senyor Carles Naudi d'Areny-Plandolit, teniu la paraula.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyora síndica.

Avui, de les dues màximes del PS, les desmuntarem les dos. Una, aquella que fan servir sempre: qui més té, que més pagui, vostès mateixos ja se l'han carregat. I l'altra que els atribuïm: no per repetir una cosa que no és veritat vostès faran que sigui veritat. Vull insistir en el que ha dit el senyor Enseñat i en el que ha dit el senyor Costa i en el que he dit jo mateix: no es tracta de fer anar malament cap família, ni molt menys. Es tracta d'aquelles famílies que van molt per sobre, molt per sobre del que està la majoria de gent —i ho dic i hi insisteixo de forma col·loquial, sobre dades de recursos, és a dir, que tenen molts diners— qui contribueixin una miqueta que els seus iaïos i les seves iaïes estiguin ben atesos als centres sociosanitaris. I ho torno a dir perquè això sí que per repetir-ho farem que sigui veritat, perquè ho és: a cap dels actuals beneficiaris se li apuja ni un cèntim d'euro a la residència, a cap. Torno repetir: a cap dels actuals residents a les residències se'ls apuja ni un cèntim d'euro. I ho repeteixo perquè és veritat. A les persones que tenen pocs recursos tampoc els costarà ni un euro que els seus padrins i les seues padrines estiguin a les residències.

Llavors a mi em fa la sensació que vostès estan aplicant malament el càlcul, i que entenc que si l'apliquen malament s'espantin. La família de la qual vostès acaben de parlar, una família de dos adults i dos menors de 18 anys, i posaré un cas intermedi: un menor de 18 anys i un menor de 14 anys. El lex del primer adult és, si no ho calculo malament, de 1.157. El segon adult, de 810. El del primer menor, també de 810 i el del segon menor —ja li fico per sota de 14, però podria ficar 300 euros per sobre— és de 578. Això fa, multiplicat per 1,5, 5.036 euros. Això vol dir que aquest matrimoni —sí, quatre persones, 5.036 cada un dels cònjuges, estem parlant de 10.000 euros, ho ha dit abans el senyor Costa, estem parlant de 10.072 euros. Per tant, és clar, que un matrimoni que està ingressant aquests imports vostès diguin que no es pot fer càrrec ni de 80 euros del seu iaïo o de la seva iaïa, home, això no és just ni és equitatiu. I repeteixo, si tenen un pis a la platja tampoc se'ls toca. Aleshores no vulguin espantar la gent amb coses que no són veritat. No vulguin espantar els padrins i les padrines que estan avui a les residències perquè no se'ls apuja ni un cèntim d'euro el fet que estiguin ben atesos en aquestes instal·lacions.

Moltes gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

El Grup Parlamentari Tercera Via + Unió Laurediana vol intervenir? Senyor Pintat, sí, ho pot fer des del lloc, cap problema.

Senyors consellers, el senyor Pintat ha d'intervenir.

El Sr. Josep Pintat:

Gràcies, senyora, síndica.

L'única cosa que he intentat fer amb la meua intervenció és intentar parlar d'aquesta tranquil·litat que seria important transmetre a la ciutadania i també intentar encarar una mica aquest problema de futur. I el que intentat fer-ho és des d'un relat, des de quan neix la llei

de l'any 2014 —que a més a més hi ha un decret de refosa de l'any 2018— a l'entorn d'aquella famosa auditoria que es va fer l'any 2017 i que es va presentar i que és un requisit també legal que s'hauria de complir.

I que crec que amb aquest decret dels preus públics també es posa en evidència dues qüestions. Per una part, es vol buscar aquests principis d'eficiència i d'equitat, però a nosaltres hi ha una part que no ens acaba de quedar clar i crec que això valdria la pena aclarir-ho, i també aclarir-ho de cara a un futur: amb aquest decret sembla que es vulgui desmedicalitzar els serveis socio-sanitaris, com s'ha dit, potser perquè hi hagi més atenció a nivell de casa i de les famílies i que les persones puguin estar a les cases i amb les famílies, però paral·lelament també hi ha una tendència de la població a envellir. I depèn de quina franja d'edat, un es va trobant i va envellint, té X problemes i uns altres. Jo crec que això seria important saber-ho, si no ara, en un futur, i quins costos suposa. Per això crec que aquestes auditories són importants i posava en evidència això. En tot cas, no he sabut trobar-ho.

Sí que he vist el que diu la llei, sí que he interpretat el decret en aquest sentit. I en el moment que interpreto el decret en aquest sentit, també he definit una mica el que són els preus públics. I el preu públic es pot escollir o no, però avui difícilment, amb aquest tipus de serveis, és difícil que molta gent no s'hi pugui acollir i aquest principi del preu públic fa que, tal com s'han muntat i que s'ha parlat d'aquests índexs —com el de comorbiditat i el nombre d'ingressos—, fan que el càlcul d'aquest preu públic es vol fer objectiu, però a la vegada queda subjectiu. Per tant, jo crec que tot això seria molt important poder-ho exposar i que la gent en tinguessin consciència. I també del model al qual es va, que és més una assistència al domicili, segons quina franja d'edat, que es va més —almenys jo crec que és així— a una desmedicalització dels serveis socio-sanitaris i que això es reflecteix en uns preus i crec que seria la forma justa de poder-ho fer.

I el que he intentat és exposar això, jo no he intentat dir si el preu és molt, si és baix, si s'ha apujat així perquè és que no em veig capaç de poder-ho dir. Per tant, per això he fet aquesta proposta. Si hi ha alguna manera de poder vehicular un tema així és per aportar més tranquil·litat i més visió a tots, perquè crec que és important i és un tema sensible, i més en la conjuntura que ens trobem després de patir aquesta pandèmia i avui amb aquest conflicte que hi ha.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Pintat.

Pel Grup Parlamentari Liberal, senyor Costa, desitja intervenir? Endavant.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies, senyora síndica.

El senyor Enseñat hi feia referència, i la modalitat del debat i el que permet fer una moció doncs limita molt, sincerament, l'exercici de pedagogia que des de Govern, i concretament

per part de la ministra d'Afers Socials, Igualtat i Joventut, podrien aportar unes dades molt més enriquides. De fet, el WhatsApp de la ministra va a 100 perquè ens està aportant informació de detalls que no disposem, lògicament des del legislatiu, però sí que disposen des de l'Executiu.

Intentaré continuar amb aquest esforç pedagògic perquè penso que és molt important i penso que, malgrat tot, estan quedant molts conceptes molt i molt clars. De fet, amb aquesta segona intervenció, senyor López, hi ha hagut alguns moments que semblava que la fase d'alarmisme l'havíem superat. No obstant, doncs, ha tornat a recalcar dient això: si una cosa val 700 i ara val 1.500, doncs això alarma tothom. Una altra vegada li dic que cal veure com s'assumeixen els costos que hi ha darrere d'aquesta referència de preus que ja hem dit, sense cap mena d'eufemisme, que s'havien apujat per això, per una racionalització i per parar d'una vegada per totes la disbaixa que hi havia en aquests serveis.

De fet, vostè ens ha llegit fil per randa aquesta moció, però ja li dic: hi ha falsedats en aquesta moció. No cal que hi tornem a entrar, però vostès afirmen literalment que el cost mínim s'incrementa en un 83 %, que això és cert, i que el cost anual es pot veure incrementat entre els 7.700 i els 8.900 euros. És clar, depèn de com faci els càlculs. Això és en una casuística molt concreta de persones que podrien pagar sobradament aquests diners. Però posant això aquí pot semblar que la gent, tothom, tindrà aquesta garrotada a final d'any. I no és el cas, no és el cas.

Convindré amb vostè i convindré amb tota la cambra que tot allò que marca l'article 62 de la Llei del 2014 d'afers socials i sociosanitaris, amb tota aquesta complexitat tècnica que ens aporta els lex, és difícil de traslladar en factors numèrics. De fet, jo m'he dedicat a fer l'exercici de mirar allò que marcava aquest article 62 i fer una translació d'aquests lex amb uns càlculs numèrics en cadascun dels casos. Per això li deia abans que tenia molts altres exemples i en tots ells es veia que, atenció!, estem centrant en el debat si els familiars obligats han de contribuir, però és que moltes vegades no han de contribuir. És a dir, si l'usuari final té els 1.426 euros i pot pagar aquests diners, no hi ha ningú que hagi de contribuir en aquests diners, però són persones que tenen els diners per poder-hi contribuir. I a més a més, que quedi clar que la pensió que tenen aquestes persones que cobren cada mes, a banda dels estalvis i patrimoni que puguin tenir, un 20 % d'aquesta pensió, per a aquestes persones que estan ingressades en residències i que, al cap i a la fi, a ningú se li escapa que no tenen cap tipus de despesa mensual perquè són persones ingressades, estan ocupant uns llits, tenen tots els serveis coberts, doncs inclús un 20 % de la pensió dels padrins i de les padrines queda a lliure disposició dels padrins i les padrines. Per tant, penso que és important centrar el debat i explicar les coses tal com són.

No entraré amb més exemples, però posar èmfasi en el fet que quan en el cas hipotètic que els obligats familiars han de contribuir, ho faran en una mesura molt equitativa i molt justa. I li podríem donar molts exemples, senyor López. I jo convido que ens seiem amb calma i ho podem fer, i de fet, més que jo convido, jo penso que cal agafar les paraules que llançava el senyor Pintat, plenes de seny i sentit comú, com ja ens té acostumats, i que deia que potser caldria, doncs, seure tots plegats i tornar a explicar una vegada més, amb profusió de detalls, totes les implicacions que comporta aquest nou model de tarifes. No pot dir-ho la senyora Pallarés, però tinc el plaer de conèixer-la des de fa molts anys i estic

convençudíssim que no tindrà cap mena de problema la senyora Pallarés per seure amb qui faci falta, tantes vegades com faci falta, fins que tots els aspectes i els dubtes que puguin sorgir de l'aplicació d'aquest nou decret quedin diluïts del tot, que s'entengui tot perfectament, perquè és un exercici, entenem, complex. Jo els ho he dit, he hagut de passar moltes hores per entendre tots els *intrínquilis* de la complexitat del sistema, però amb el convenciment, un cop entès que el que fa és millorar justament el sistema per a tots els usuaris, millorar, racionalitzar les finances públiques i el que deia el senyor Enseñat: si millorem les finances públiques, el que serem és millor capaços d'ajudar aquells qui realment ho necessiten.

Hi ha hagut altres aspectes —i això és al que em referia amb el WhatsApp de la senyora ministra—, un aclariment per al senyor Pintat: les persones que necessiten medicalització, tot això està ja en les tarifes publicades per Salut. Per tant, potser li responc, a part d'aquest seu dubte.

I també, si això s'havia dit o no s'havia dit. Home, el mandat de la llei del 2014 és clar, i és un mandat de la sobirania popular d'aquesta cambra. Per tant, calia treballar en aquesta línia. I és més, vostès han anat a l'H23, no calia. De fet, ja es va dir l'any 2018 en una compareixença pública que s'havien d'actualitzar els preus. És a dir, que ho sabíem tots.

Altres aspectes que han sortit i que són molt importants. Aquesta auditoria de serveis socials a què feia referència el senyor Pintat. Efectivament, aquesta auditoria de serveis socials és necessària que es faci cada dos anys. I saben vostès quan s'havia de fer la darrera auditoria de serveis socials? Doncs precisament al maig del 2020. Facin tots plegats memòria d'on érem tots plegats al maig del 2020. Els serveis socials d'aquest país i tots els seus equips estaven completament entregats al 300 %, per no posar una xifra més alta, a ajudar tots els ciutadans i les ciutadanes davant la desgràcia de la pandèmia de la covid, amb la qual cosa jo penso que queda més que justificat que l'auditoria de serveis que calia fer-se al maig del 2020 no pogués tenir lloc aleshores. És més, saben també que els titulars dels ministeris han canviat i em consta que s'està treballant en aquests moments amb el plec de bases d'aquesta auditoria i que ben aviat serà una realitat. Per tant, aquesta auditoria que és d'obligat compliment, doncs, finalment, després del que sembla una pandèmia que, sembla, volem creure, està quedant enrere, podrem adreçar aquesta obligació legal.

Penso que no em deixo cap dels aspectes que volia comentar. Posar en valor la crida que feia el Josep Pintat i que penso —parlaré en nom del Grup Parlamentari Liberal, però penso que puc compartir-ho perquè els conec bé els meus companys de la majoria parlamentària— que nosaltres òbviament tenim la mà estesa i de fet tenim moltes ganes de poder seure i continuar aprenent tots els detalls d'aquest nou decret que tenim la certesa que milloren la qualitat de vida dels nostres padris i padrines i, en definitiva, de tots els nostres ciutadans.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Costa.

El Grup Demòcrata desitja intervenir? No?

Alguna altra intervenció?

Senyor López, iniciariem el tercer torn.

El Sr. Pere López:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Bé, sembla que aquest debat està posant en evidència moltes coses que potser alguns, o el Govern fins i tot, no tenien la feina gaire al dia amb l'aplicació de les qüestions que apliquen la Llei de serveis econòmics i socials.

Començaré pel final, senyor Costa, perquè han passat coses amb la intervenció del senyor Naudi, la seva i les xifres i el lex, ara hi tornarem. Però és que l'auditoria que vostè diu que els serveis no podien fer de cap manera perquè estaven tan ocupats, i ho entenem perfectament, el que diu la llei és que és una auditoria externa, que es convoca per edicte públic i que hi ha empreses especialitzades a fer aquest tipus de feina. Per tant, la bona feina o la molta feina que es feia des dels diferents ministeris és perfectament compatible amb la convocatòria d'un concurs públic perquè una empresa externa especialitzada en la matèria faci una auditoria dels serveis socio-sanitaris.

Després vostès diuen que els números del lex són molt complicats i molt difícils d'entendre. Home, a mi no m'ho sembla, que siguin ni tan complicats ni tan difícils d'entendre. És molt fàcil. El lex d'una persona sola és el salari mínim i aquest lex familiar es calcula: si és una parella s'incrementa en un 70 %, per cada menor inferior a 14 anys en un 50 % i per cada menor entre 14 i 18 anys, en un 70 %. Per tant, una persona sola, lex: el límit a partir del qual se li agafen els diners és 2.300 euros, arrodonint. En cas que hi hagi una parella, són uns 2.940, uns 3.000 euros. Lex familiar no és multiplicar per dos, és un lex familiar, des del lex els ingressos de la família i aquests ingressos es multipliquen per 1,5, és a dir, no han de cobrar 5.000 cada un. És a dir, si una parella guanya més de 2.940 euros, a partir d'aquí ha de començar. Per tant, em sembla que algunes de les coses que s'han dit no són del tot encertades. En el cas dels dos fills que vostè deia i que, per tant, estem en un lex que s'ha d'incrementar en un 70, en un 70 i en un 50, doncs això se'n va cap als 4.000 euros, si no he fet els números malament. Per tant, em sembla que no és tan difícil. És molt clar, s'agafa el lex, s'amplifica, es multiplica per 1,5 en el cas i les xifres són les que són i no són aquests 10.000 euros que deia al principi, 5.000 euros cada un. I tant vostè com el senyor Naudi crec que no tenien la llei gaire per la mà.

Però en tot cas, fem l'auditoria, mirem com s'aplica, asseguem-nos, parlem-ne. Nosaltres no tenim aquesta informació. Nosaltres estem disposats a modificar la moció que sotmetem a debat amb la part que entenc que políticament incomoda més, que és la de retirar el decret. Són dos punts que hi ha a la moció i la de crear una taula de diàleg per asseure'ns a veure com s'està aplicant aquesta Llei de serveis socio-sanitaris i asseure'ns tots plegats, grups parlamentaris, i aclarir totes aquestes coses perquè això té moltes, moltes, moltíssimes implicacions i, com s'ha vist, ni els grups de la majoria ni el Govern sembla que tinguessin gaire clar el que passa un cop agafes i a cop de decret apuges la tarifa d'un

servei públic en aquests imports tan elevats i el que això suposa per a la persona que està ingressada en el centre i el que suposa per a la seva família, per als seus fills i per als seus nets. Per tant, llançada la proposta concreta de retirar el primer apartat i obrir un real procés de diàleg votat per aquest Consell General per assegurar-nos i discutir de com s'està aplicant i una mica, que és el que deia el senyor Pintat. I a més, que evidentment el Govern encomani aquesta auditoria externa i ens la pugui presentar per saber com s'està aplicant la legislació.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, alguna intervenció?

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies, senyora síndica.

Bé, al final els càlculs dels lex, crec que tothom sap fer setantes per cents i cinquantes per cents i cent per cent. En el cas d'una família de quatre persones, són 5.036 euros. Li dono el benefici del dubte del que acaba d'explicar, però és que l'aplicació que està fent el departament concernit de Govern no és la que vostè diu, és la que jo estic dient. Per tant, suposant un padrí que té una pensió —escolti'm, si us plau, senyor López, perquè després diu coses que no són veritat—, suposant un padrí que té una pensió de 1.000 euros, anem a suposar aquest cas. El primer que ha de pagar pels serveis que se li presten en una residència on està molt ben atès és aquest padrí o aquesta padrina. D'aquesta pensió, com ha dit el senyor Ferran Costa, el 20 % no se li toca perquè es deixa per a les seves despeses personals. La diferència fins al cost són els seus familiars directes i de fins a segon grau — i en principi no seria el gendre o la jove— qui ajudaria a contribuir amb aquesta despesa, suposant que superessin els imports que hem dit. I si el superessin només d'un pelet, només amb aquest pelet que el superen. La resta és el Govern o la CASS qui se'n farà càrrec.

Dit això, que el que veig que estem discutint són els càlculs, vull recordar que als residents actuals no se'ls apujarà ni un cèntim d'euro la seva estada i els serveis que reben a les residències.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia no hi ha intervencions?

Gràcies, senyor Pintat.

Senyor Costa, pel Grup Liberal, desitja intervenir? Endavant.

El Sr. Ferran Costa:

Si em permet, ho faré des d'aquí mateix, perquè penso que ara és més un aclariment per al senyor López bàsicament que no pas per a la ciutadania, que penso que a la ciutadania ha quedat molt clar tot el que es plantejava en aquesta cambra.

De fet, a la darrera intervenció, senyor López, vostè ha fet un resum penso que només sobre dos temes, i els dos temes penso que són fàcilment contraargumentables. Un és que vostè diu que aquesta auditoria externa i, per tant, que es podia fer. Home, es podia fer. En plena pandèmia, tots estàvem a casa, tots confinats, jo penso que al maig del 2020 els senyors que haguessin hagut de fer l'auditoria haguessin suat la cansalada, eh?, si em permet l'expressió col·loquial, perquè no haguessin trobat ningú, amb la qual cosa jo no sé com vostè pretenia que es fes.

Dit això —penso que això està prou clar—, ara faré allò que no volia fer, però ho faré per a vostè, perquè vegi, i és només el prolegomen del que podem fer vostè i jo i assurem'ns i mirar tots els diferents casos. Perquè els deures jo els he fet i ho he traduït en xifres. I atenció, ho dic perquè la ciutadania ara és jo quan es despista, quan comences a donar xifres, parles de lex, parles de quantitats, parles de percentatges i no s'entén res. Però vostè, que és economista, penso que ho entendrà perfectament.

Li poso l'exemple, eh, que diu que ens hem inventat els 5.000 euros. Doncs miri, aquest exemple concret: familiars obligats —que ja li dic, eh, és en el cas en què tocaria, si els familiars obligats han de contribuir, haurien de contribuir amb una part, i és l'exemple que li posava al començament. Aquests familiars obligats, amb un nucli de convivència format per quatre persones: dos adults i dos fills, un d'ells que sigui menor i un altre major d'edat. Imaginem aquesta situació per entendre això dels lex: adult 1, 100 % del lex, és a dir, 1.157; adult 2, com diu l'article 62 de la llei, 70 % del lex, és a dir, 810 euros; menor de 18 anys i major de 14 anys, per al menor de 18 anys 70 % del lex, 810, per al menor, 50 % del lex, 578. Tiri suma 3.357 del total del lex familiar, i s'ha de sumar una vegada i mitja el lex. Per tant, dona 5.036 euros mensuals, els que jo feia referència des de dalt la tribuna. Tal qual. Per tant, vostè agafi el familiar obligat major d'edat que viu sol, podem fer els mateixos càlculs? No, perquè vostè sap perfectament que només contribuirà aquell que té relació directa amb l'usuari. Si aquesta quantitat de diners la rep el cònjuge que no és fill o filla de l'ingressat, no ha de fer-hi cap mena d'esforç, que és el que li explicava des de la tribuna. El mateix passaria, per exemple, amb familiars obligats, amb un nucli de convivència format per tres persones on el lex familiar ens portaria a 3.800 euros, per exemple, o el familiar obligat major d'edat que viu sol, que es queda amb un lex de 2.300 euros.

Per tant, aquests càlculs sí que estan fets i si féssim la projecció veuríem que la proporció en el cas que els toqués contribuir, el que haurien de fer... I atenció, no ens oblidem, a més a més de tot això, que no ho hem dit abans, el que marca l'article 62.1.b, que diu que, malgrat que hagin de fer aquestes contribucions els obligats familiars, caldrà que col·labori econòmicament i fer les seves aportacions al finançament de les prestacions, però mai, mai no poden comprometre la lliure disposició d'aquest article, és a dir, no pot comprometre les finances d'aquell nucli familiar. Per tant, això no ho hem mencionat fins ara i també s'ha de tenir en compte.

És a dir, el que deia la ministra és que el suport que es dona a les famílies és constant i aquest reendrecament de tot el sistema el que fa és millorar la qualitat —vostè en parlava, de la qualitat. Abans d'ahir, a la compareixença de la ministra, vam veure quin és el model que es vol aplicar perquè —ho mencionava també el senyor Enseñat— els nostres padrins i padrines puguin ser autònoms a la seva llar el màxim de temps possible i traslladar al final del nostre cicle vital l'ingrés en residències, millorant justament la qualitat del servei als nostres ciutadans i ciutadanes.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

Senyor Enseñat, desitja intervenir ara pel Grup Parlamentari Demòcrata?

El Sr. Carles Enseñat:

Sí, gràcies, senyora síndica.

Molt breu, simplement, òbviament, recolzant les paraules de qui m'ha precedit, el senyor Naudi, i del senyor Costa, recordar-li també al senyor López que al maig del 2020 no solament era molt difícil fer l'auditoria, és que, a més, és que els auditors no haguessin pogut entrar als centres sociosanitaris per fer justament l'auditoria. Recordi exactament quin era aquell moment. I he de dir, simplement, de l'última part del seu discurs, d'ara fa uns segons que hem escoltat, dir-li que no, que rebutgem la seva proposta i que votarem en contra de tota la moció.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

A l'últim torn, si pot ser, senyor López endavant.

El Sr. Pere López:

Gràcies senyora síndica.

Seguim el tema de l'auditoria, estem parlant que s'hauria pogut fer en aquests dos anys. Se'ns presentava, per exemple —i celebrem que es treballi de cara al futur— el pla de salut preparat pel ministeri. Doncs igual que s'ha fet aquest pla que ens va presentar la ministra dimarts, doncs s'hagués fet l'auditoria, que a més és tan fàcil com treure un concurs i donar-ho a una empresa especialitzada. És a dir, s'ha fet molta més feina per aquesta feina que s'ha treballat, que s'ha parlat: s'ha fet una sèrie d'enquestes, s'han analitzat els actuals recursos, s'ha dibuixat un escenari de futur —sense estimació pressupostària, però un escenari ideal de com ha de ser el futur. Per tant, és evident que el Govern no està complint la llei en aquest tema, que la situació és greu —el que el senyor Pintat ens ha explicat

avui— i és molt greu que una llei tan important com aquesta no tingui la seva auditoria d'aplicació. Li vam demanar nosaltres, però no és la nostra feina demanar-li cada vegada al Govern que ha de fer l'auditoria, és a dir, l'auditoria ho diu la llei i les lleis estan per complir-se.

Les lleis estan per complir-se, encara que el senyor Naudi diu no, no, la llei diu uns llinars, però el ministeri n'aplica uns altres. Home, jo escolto això i se'm posen els pèls de punta, senyor Naudi, se'm posen els pèls de punta. És a dir, si hi ha un redactat de la llei que parla d'uns lex i d'uns llinars i vostè em diu —que ja no sé si és a alguns o a uns altres, eh, o a qui se li aplica un o un altre. Això, bé, espero que això no li hagin dit des del Govern i hagi sigut collita pròpia. Però és clar, les lleis estan per complir-les i suposo que estem d'acord que les lleis són per a tots iguals, no? I diu uns lex, diu uns lex.

Després, senyor Costa, ho sento, però se li donen molt millor les llengües que els números. Ens ha parlat primer d'una parella que cada un d'ells, cada un d'ells separatament, cobrava 5.000 euros i que només pagaven 70 euros, no sé què. I ara m'ha acabat un nucli familiar de quatre amb dos fills que entre tots no arriben a aquests 5.000 euros que abans era cada un, només la parella, i a partir d'aquí sí que és això. En tot cas, el que està clar és que hi ha un augment de tarifes important. Sumaritzem una mica: de 800 a 1.500; que la primera persona que ha de fer front a aquesta tarifa és la persona beneficiària, és a dir, la persona que ingressa en aquest centre; que el nivell de referència per a aquesta persona era el lex; que l'actual legislació diu que si aquesta persona té més ingressos que el lex no té dret a cap ajuda; que aquest lex és superior a l'anterior tarifa, però que aquest lex és molt inferior a l'actual tarifa. Per tant, no sé si ha sigut un descuit per part del Govern o un descuit a l'hora de fer-ho, però aquest decret de tarifes ens sembla a nosaltres que ha de comportar una modificació dels criteris d'accés i de demanda d'aquestes informacions perquè sigui possible aquest escenari que vostès «no, no, aquí ningú pagarà». Bé, algú ha d'acabar pagant aquest increment perquè si els usuaris tenen aquesta tarifa o la paga el beneficiari, o la paguen els seus fills, o la paguen els seus nets, que vostès això ho troben molt evident. És a dir, amb l'escrutini del patrimoni absolut de dalt a baix, els extractes bancaris, els butlletins de nòmina, etcètera, etcètera, de tots els descendents i familiars fins a un segon grau. Això sembla que aquí no passa res, situa en un nivell elevat. És evident que hi ha moltes més pensions que estan al voltant dels 800-900 euros, que és el que costava abans, que permeten fer front a la tarifa anterior que pensions de 1.500 euros. A partir que hi ha aquesta situació, com que la persona beneficiària potser no ho podrà pagar o haurà de desfer-se dels seus estalvis, a partir d'aquí —per la seva decisió, insisteixo, arbitrària, no anunciada, no recollida als programes polítics i no parlada amb ningú— entra en joc tota la família amb relació a fer participar els fills i els nets.

Però insisteixo, crec que seria molt bo parlar-ne, nosaltres, encara que es voti que no, preferim que es voti la moció amb la fórmula de diàleg. Retirem —no sé com s'ha de fer això reglamentàriament. No és possible? Doncs ho sento. No es pot transaccionar? S'ha de transaccionar amb algú o...?

La Sra. síndica general:

Ningú va entrar esmenes, senyor López. El text està tancat.

El Sr. Pere López:

Però les propostes d'acord algunes vegades, una moció de tarifes elèctriques la vam negociar aquí amb la senyora Martisella, aquí mateix asseguts al Consell, i la vam votar i la vam acordar. No, senyora Martisella?

La Sra. síndica general:

Era una proposta de resolució.

El Sr. Pere López:

No, era una moció després d'una pregunta.

La Sra. síndica general:

Ai, però jo no hi era en aquells moments. No ho recordo això..

El Sr. Pere López:

Sí, va ser a l'inici d'aquesta legislatura.

La Sra. síndica general:

No, va ser una proposta.

El Sr. Pere López:

Bé, feu el que vulgueu, però (se senten murmuris) jo us dic el que hi ha.

La Sra. síndica general:

No, home. En principi el reglament no ho permet, o sigui, tenen altres modalitats. Es pot entrar una proposta nova d'acord perquè sigui treballada.

El Sr. Pere López:

D'acord, d'acord. En tot cas, com que ho havíem fet amb una moció anterior —segur que era una moció anterior amb les tarifes elèctriques perquè havia fet una pregunta—, però potser hi havia una esmena per part del Grup Demòcrata i a partir d'aquí, doncs, l'esmena es va transaccionar i es va votar.

La Sra. síndica general:

El que li deia, que ningú va entrar esmenes amb el temps.

El Sr. Pere López:

Votarem la moció, però en tot cas ens agradaria que aquest diàleg que avui ha quedat i que ens sembla que ha evidenciat que hi ha un desconeixement important de les implicacions que suposa l'actual legislació en matèria de serveis socio-sanitaris i el que implica una

pujada de tarifes, que a aquest diàleg se'ns convidi, se'ns faci públic. I que, evidentment, com més aviat millor es disposi de l'auditoria d'aplicació.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor López.

La Sra. síndica general:

Els grups desitgen intervenir?

Anem per ordre, senyor Naudi no, senyor Pintat tampoc.

Senyor Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Molt breument, eh. I, senyor López, no és que jo vulgui ser el darrer a tenir la paraula. Si vol, vostè torna a parlar, però és que en aquesta al·lusió final, vostè ha tornat a repassar tots els punts que havia fet servir en la primera intervenció. Per tant, ara ens trobaríem amb la cançó de l'enfadós i començaríem una altra vegada tot el debat del que ja hem parlat, i penso que tots els temes que havíem tractat ja havien quedat meridianament clars.

Però només dues coses, dues coses de les que ha mencionat. L'exemple que donava exactament el mateix des del tribuna que el d'ara i és una interpretació justament de l'administrat per afavorir-lo, és a dir, només aquella persona que és el descendent directe de l'usuari final i si es troba en la tessitura que aquella persona té zero ingrés, doncs fa zero aportació, perquè si els 5.800 euros els cobra la parella, doncs en aquest cas no hauria de contribuir per a res.

Però aquest no és el debat, penso. Vostè parla que si trobem normal aquest escrutini de dalt a baix. Home, ja sabem tots que vostè preferia, doncs uns sistemes fiscals com tenen els països de l'entorn on aquest escrutini fiscal de dalt a baix de tothom, de tots els administrats, es produeix a priori perquè tenen unes administracions dimensionades per fer-ho. Gràcies a Déu, aquest no és el nostre model, que per molts anys no ho sigui. I, per tant, que a les persones que els faci falta optar a ajuts socials, òbviament amb el rigor que es caracteritza justament per una bona gestió dels recursos públics, doncs òbviament se'ls demana la informació necessària per proveir aquests ajuts. I vostè en un —penso— intent molt demagògic, però jo li diria demagògic fallit, diu que ningú no paga. Home, no. Paguen els que s'ho poden permetre, i aquells que no s'ho poden permetre, no pagaran.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Costa.

Senyor Enseñat, pel Grup Parlamentari Demòcrata.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora síndica.

Ja com a última intervenció. Jo crec, senyor López, que aquí s'ha constatat cinc punts. Primer, aquesta moció fins i tot vostè la vol retirar. (Se sent riure). Segon, que aquí ningú, absolutament ningú, es quedarà sense una plaça a una residència sociosanitària. Tercer, que les persones que no tinguin recursos per assumir una plaça a una residència també la tindran garantida, ja que l'Estat n'assumeix el cost fins al 100 % del seu preu. Quart, que els serveis que s'ofereixen actualment a les quatre residències sociosanitàries queden absolutament garantits i no perden qualitat, sinó que encara més, en guanyen de qualitat. I cinquè, que solament paguen aquelles persones que s'ho poden permetre.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor Enseñat.

Senyor López, ara sí que aniríem tancant, si us plau.

El Sr. Pere López:

No tenia intenció de tornar a intervenir, però hi ha algunes coses que crec que s'han d'explicar. És a dir, senyor Enseñat, jo no dic de retirar la moció, la volia votar amb una possibilitat d'obrir el diàleg.

Ha quedat més que clar per qui ha seguit el debat que els presidents dels tres grups parlamentaris que donen suport al Govern no coneixen quines implicacions té i a quins nivells d'ingressos per a les famílies és d'aplicació la legislació de serveis sociosanitaris. Tenint una moció entrada fa dos o tres setmanes en aquest sentit per poder-se mirar l'article 61, l'article 62, veure què és un lex familiar, com es calcula, a qui aplica, com afecta, poder demanar a persones que tenen familiars ingressats, etcètera.

Ha quedat també manifestament clar que vostès han situat un preu públic. Que nosaltres no som els del cafè per a tothom, per molt que ho vagin repetint, però sí que volem uns preus públics que la gran majoria de les persones se'l puguin pagar. No volem un preu públic impossible que obligui a demanar ajudes i que obligui a anar a demanar i a presentar tot aquest tipus d'informació. I això és una cosa que teníem, un preu públic, no una gratuïtat, no una que estava en un nivell on moltes famílies, o fins i tot el que és el millor, que la mateixa beneficiària s'ho pugui pagar. Que no es faci entrar i demanar —amb totes les implicacions que té això per a la persona i cada família és un món— a haver de demanar els extractes del patrimoni dels familiars fins a un segon grau. Això és el model que defensem nosaltres. Vostès volen un model en què les persones hagin de demanar ajudes i som tan bons que nosaltres no deixem ningú, com si això fos un mèrit. Evidentment, només faltaria que es deixés algú fora d'una residència sociosanitària. I ho van repetint com si això fos d'una bondat i una cosa que els alimenta el seu ego. Evidentment, que ningú, queda fora. Ara, és molt diferent un preu públic en un nivell en què l'usuari se'l pot pagar, en què

la seva pensió li permet cobrir, d'elevat aquest preu a un nivell que no el pot cobrir. Supera el lex.

A més, segurament, doncs, el govern haurà de reaccionar i veure que això té altres implicacions amb la Llei de Serveis Socials i amb el mateix decret d'aprovació d'aquestes tarifes. I, per tant, doncs això té unes implicacions enormes. Fer això d'un dia per l'endemà. Aparèixer, no una ministra ni el cap de Govern —que per a altres intervencions sí que se les reserva—, amb una secretària d'Estat i una cap d'àrea, amb tot el respecte, a explicar una cosa d'aquesta transcendència, d'aquesta implicació per a les economies de les famílies. El senyor Naudi diu: «cap dels actuals, cap dels actuals pagarà», però tots els futurs, tots els futurs, tots els futurs, hauran de pagar aquestes noves tarifes. Unes tarifes que vostès han situat en un nivell que, per a molts —que segurament no és el seu i no és una preocupació per a molts de vostès—, però que per a moltes famílies és una preocupació perquè és una tarifa massa elevada.

Gràcies, senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies, senyor López.

Algun altre president desitja intervenir?

El seu torn, senyor Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies, senyora Síndica.

Miri, senyor López, és que vostè torna a començar amb la demagògia de la mateixa moció. Jo solament li recordo que vostè no sabia ni com procedir a la votació d'aquesta mateixa moció, ni ho sabia ni com s'havia d'esmenar. A partir d'aquí, vostè ha fet un exercici que és bàsicament presentar davant del Consell un acte que sabia que el Govern no podia ni contestar, no podia ni agafar la paraula, i a partir d'aquí, muntar-se un discurs propi. Per tantes vegades que ho repeteixi, no deixarà de ser mentida el que vostè comenta. Vostè falseja la realitat en benefici del seu partit.

Bé, nosaltres ja li hem dit: els centres de residències de la gent gran continuaran oberts a tota la ciutadania com fins ara, quan la gent que no pot pagar-se el centre, la residència sociosanitària, continuarà assistint la CASS i el Govern perquè hi puguin anar. La millora de la qualitat —jo crec que això ja ho veuran d'aquí a poc— serà molt encomiable i justament aquesta és una de les grans tasques d'aquest pla per a la gent gran que s'està duent a terme. I justament a vostè, amb aquest debat, l'únic que li interessa és fer veure que hi ha alguna mena de discrepància entre els grups de la majoria, dient si uns saben calcular o no els lex. Miri, perdoni, és que vostè no sap, és que li he hagut de dir la seva vicepresidenta, que tots l'hem vist, que no tenia absolutament cap mena d'informació quan ha vingut aquí al debat. Per tant, no ens intenti explicar si nosaltres tenim la informació o no.

Gràcies senyora síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies senyor Enseñat.

Acabades les intervencions, s'obre un breu termini de temps per votar.

Senyora secretària, si vol procedir a donar lectura dels resultats, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Sí, gràcies.

6 vots a favor, 16 en contra i 2 abstencions.

La Sra. síndica general:

En vista del resultat, declaro refusada la moció.

Abans d'acabar, permeti'm unes paraules de comiat a una persona que ens deixa avui que ja no participarà més en els nostres debats. Des de tot el meu afecte personal, li agraeixo, ministre Joan Martínez Benazet, haver estat un excel·lent company de viatge, la tasca que ha desenvolupat i només em permeto de dir-te a reveure, Joan, que les coses vagin bé. Moltes gràcies per tot. (Se senten aplaudiments).

I formalment, no havent-hi més punts a l'ordre del dia, s'aixeca la sessió.

Bon vespre.

(Són les 21.04 h.)

Diari de Sessions del Consell General

Carrer de la Vall, 9-13 – AD500 Andorra la Vella – Principat d'Andorra – Tel. (376) 877877 – www.consellgeneral.ad

Dipòsit legal: AND.342-2021